

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ การสื่อสารของกลุ่มชาวกีที่ย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมืองในการปรับตัวและการแสดงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ ” นี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มุ่งศึกษาถึงบทบาทของการสื่อสารที่ใช้ในการปรับตัวและใช้ในการแสดงความเป็นอัตลักษณ์ของชนเผ่าชาวกี โดยใช้การเก็บข้อมูลแบบการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมควบคู่กับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผลการวิจัยที่ได้ผู้วิจัยจะนำเสนอแยกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มครอบครัวชนเผ่าชาวกี
2. ปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดจากการย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมืองของกลุ่มชาวกี
3. กระบวนการในการแก้ไขปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดจากการที่กลุ่มชาวกีย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมือง
4. การใช้การสื่อสารในการแสดงอัตลักษณ์ความเป็นชาวกีของกลุ่มชนเผ่าชาวกีที่ย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมือง

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของครอบครัวชาวกอ

คมกฤษ ศรีธารโต

คมกฤษ ศรีธารโต เกิดเมื่อวันที่ 1 ม.ค. 2511 อายุ 39 ปี (สมาชิกชาวชาวกอในหมู่บ้านศรีธารโตจะรุ่นก่อน จะมีวันเกิดวันที่ 1 มกราคม ทั้งหมด เนื่องจากหาหลักฐานวันเดือนปีเกิดที่แท้จริงไม่ได้ เจ้าหน้าที่ภาครัฐจึงเลือกวันที่ 1 มกราคมให้เป็นวันเกิด ส่วนปีเกิดนั้นให้ประมาณเอาตามความเหมาะสม) มารดา ชื่อ ดั่งหยุด ศรีธารโต บิดา ชื่อ นายหยุด ศรีธารโต คมกฤษย้ายออกมาจากหมู่บ้านชาวกอ ที่อำเภอศรีธารโต จังหวัดยะลาเมื่อประมาณ 7 ปีมาแล้ว ตั้งแต่อายุ 32 ปี ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในขณะที่อยู่ที่หมู่บ้านศรีธารโตนั้น คมกฤษจะใช้ภาษาชาวกอในการสื่อสารกับคนในหมู่บ้าน และเมื่อออกนอกหมู่บ้านจะใช้ภาษาไทยภาคใต้สื่อสารกับคนอื่น

คมกฤชเป็นผู้ที่ย้ายมาจากหมู่บ้านชาโกลเป็นคนแรก เนื่องจากประสบกับปัญหาครอบครัว โดยในช่วงแรกพักอยู่ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยอยู่ในความอุปการะของ รศ. ไพบุลย์ ดวงจันทร์ แต่จะไปมาระหว่างจังหวัดนครนายกกับจังหวัดกรุงเทพฯ โดยอาจารย์ไพบุลย์ให้เป็นผู้บอกภาษาชาโกลสำหรับทำพจนานุกรมภาษาชาโกล และช่วยวิจัยเวลานักศึกษาออกวิจัยภาคสนาม จากนั้นประมาณปีกว่าจึงย้ายมาอาศัยอยู่นครนายกอย่างถาวร โดยอยู่ในความอุปการะของคุณสุคตสวาทดี พุทธสุวรรณ และประกอบอาชีพค้าขาย และทำสวนยางพารา

คมกฤชเข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนนิคมสร้างตนเองธารโศ 6 ซึ่งเข้าเรียนอยู่ช่วงระหว่างปี 2516-2537 แต่เนื่องจากยังไม่สนใจในเรื่องการศึกษาและไม่เห็นความสำคัญของการเรียน ดังนั้นการเรียนจึงเป็นไปในลักษณะขาดความต่อเนื่อง ไปเรียนเป็นครั้งคราว จนเมื่อเรียนจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก็ไม่ได้เข้ารับการศึกษาที่ใดต่อ

หลังจากที่ย้ายออกมาจากหมู่บ้านชาโกลได้ประมาณ 2 ปี อาจารย์ไพบุลย์ได้พาคมกฤชกลับไปหมู่บ้านชาโกลอีกครั้งเพื่อเป็นผู้ช่วยวิจัยภาคสนาม เมื่อกลับไปที่บ้านก็พบว่าลูกสาว 2 คน ได้แก่ เพ็ญภา และขวัญกมล ถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการเอาใจใส่ ไม่ได้ไปโรงเรียน การเรียนจึงไม่ต่อเนื่องและไม่มีประสิทธิภาพ อาจารย์ไพบุลย์จึงให้คมกฤชรับลูกทั้ง 2 คน ออกมาจากหมู่บ้านชาโกล โดยให้มาอยู่ในความอุปการะของคุณสุคตสวาทดี พุทธสุวรรณ ที่จังหวัดกรุงเทพมหานครก่อนประมาณ 3-4 เดือน แล้วจึงย้ายตามคุณสุคตสวาทดีมาอยู่ในจังหวัดนครนายก ส่วนคมกฤชยังอยู่กับอาจารย์ไพบุลย์ที่กรุงเทพฯ ต่อมาเมื่ออาจารย์ไพบุลย์ต้องเดินทางไปทำวิจัยที่ต่างประเทศ ประกอบกับลูกสาวทั้ง 2 คน มาอยู่ที่นครนายกคมกฤชจึงย้ายตามลูกสาวมาอยู่กับคุณสุคตสวาทดีที่นครนายกเป็นต้นมา

เพ็ญภา ศรีธารโต

เพ็ญภา ศรีธารโต หรือปู เกิดวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 25537 ปัจจุบันอายุ 12 ปี บิดาคือ นายคมกฤษ ศรีธารโต มารดาคือ นางเบญจวรรณ ศรีธารโต ปูเป็นเด็กชาโกรุ่นหลังที่วัฒนธรรมเมืองเข้าถึงแล้ว ในขณะที่อยู่ที่หมู่บ้านซาไก ปูได้การศึกษาจากโรงเรียนนิคมสร้างตนเองธารโต 6 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ปัจจุบันปูกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนนายกวัฒนานคร พยายามจากหมู่บ้านซาไกเมื่ออายุ 7 ปี และมาอยู่ที่กรุงเทพก่อนประมาณ 3-4 เดือนในความอุปการะของคุณสุคตสวาทดี ต่อมาเมื่อถึงปีการศึกษาใหม่คุณสุคตสวาทดีจึงให้ลาไปเรียนหนังสืออยู่ที่จังหวัดนครนายกโดยให้พักอาศัยอยู่กับคุณป้าของคุณสุคตสวาทดี ที่รร.นายกวัฒนานคร จังหวัดนครนายก โดยเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แต่เรียนได้เพียง 1 เดือนเศษ ก็มีปัญหาด้านการเรียนเนื่องจากเข้ากับเพื่อนไม่ได้ทำให้ไม่อยากไปโรงเรียน จึงได้ย้ายกลับไปอยู่ที่กรุงเทพฯกับคุณสุคตสวาทดีเช่นเดิมและหยุดพักการเรียนไปประมาณ 1 ปี จนต่อมาคุณสุคตสวาทดี

ย้ายมาอาศัยอยู่ที่จังหวัดนครนายก ปู่จึงติดตามมาด้วยแล้วกลับมาเข้ารับการศึกษาคู่ที่โรงเรียนนายกัฒนารเช่นเดิม โดยเริ่มเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ปู่สามารถสื่อสารทั้งภาษาซาไกและภาษาไทยได้ โดยปู่สามารถสื่อสารด้วยภาษาซาไกได้เป็นอย่างดีเนื่องจากเมื่อย้ายมายังได้อาศัยอยู่ด้วยกันกับคมกฤษ จึงได้ใช้ภาษาซาไกสื่อสารกัน ดังนั้นในปัจจุบันปู่ยังใช้ภาษาซาไกสื่อสารกันกับพ่อและกับบุคคลที่เป็นชนชาวซาไก

ขวัญกมล ศรีธารโต

ขวัญกมล ศรีธารโต หรือปลา เกิดวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 ปัจจุบันอายุ 11 ปี บิดา คือ นายคมกฤษ ศรีธารโต มารดา คือ นางเบญจวรรณ ศรีธารโต ปัจจุบันปู่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนนายกัฒนกร ปลาย้ายออกมาจากหมู่บ้านซาไกเมื่ออายุประมาณ 6 ปี โดยมาพร้อมกับพี่สาว คือ ปู่ แต่ยังไม่ได้รับการศึกษา ปลาอาศัยที่นครนายกได้ไม่นานก็กลับไปเยี่ยมแม่ที่พัทลุง หลังจากกลับไปเยี่ยมแม่แล้วก็ไม่อยากกลับมาอีกเนื่องจากอยากเล่นกับน้องและอยู่ที่นั่นไม่ต้องทำอะไรและไม่ต้องเรียนหนังสือ แต่เนื่องจาก

อาจารย์ไพฑูย์เห็นว่าแม่ของปลาไม่สามารถเลี้ยงและดูแลได้ จึงนำปลามาอาศัยอยู่กับพี่ชาย อาจารย์ไพฑูย์ที่จังหวัดพัทลุงพร้อมกับสมสุวรรณ ศรีธารโต หรือแมน ที่เป็นลูกพี่ลูกน้องกัน แล้วเข้าเรียนหนังสือจนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เทอมต้น หลังจากนั้นในเทอมปลายจึงได้ย้ายมาอยู่ที่จังหวัดนครนายกในความอุปการะของคุณสุคตสวาทอีกครั้งและเข้าเรียนชั้นเดียวกัน พร้อมกับกับปู่เป็นผู้เป็นพี่สาว

เนื่องจากปลาย้ายออกมาจากหมู่บ้านชาโกตั้งแต่ยังเด็กทำให้ในปัจจุบันไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาชาโกได้ เนื่องจากไม่ได้ใช้สื่อสารกับใครเป็นเวลานาน จะใช้เพียงภาษาไทยภาคใต้เท่านั้น ปู่จะรู้ภาษาชาโกเพียงคำศัพท์บางคำและสามารถฟังประโยคบางประโยคบางประโยคได้เท่านั้นเนื่องจากได้รับการสอนจากอาจารย์ไพฑูย์

สมสุวรรณ ศรีธารโต

สมสุวรรณ ศรีธารโต หรือแมน เกิดเมื่อวันที่ 16 พ.ค.2536 ปัจจุบันอายุ 14 ปี บิดาชื่อ นายสมนึก ศรีธารโต มารดาชื่อ นางกนกวรรณ ซึ่งเป็นคนไทยจังหวัดนครปฐม ดังนั้น ลักษณะร่างกายภายนอกจึงไม่เป็นเช่นคิงชาวซาไกคนอื่นๆ ลักษณะทั่วไปเป็นเหมือนเด็กไทยทั่วไป แมนย้ายออกมาจากหมู่บ้านซาไกเมื่ออายุประมาณ 8 ปี และย้ายไปอยู่ที่จังหวัดพัทลุง ประมาณปีกว่า จากนั้นจึงย้ายมาอยู่ที่นครนายกในความอุปการะของคุณสุคตสวาทดี และเข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนนายกวิฒนากรพร้อมกับปู ต่อมาได้ย้ายไปอาศัยอยู่กับคมกฤชที่บ้านสวนจึงย้ายโรงเรียนไปอยู่ที่โรงเรียนโกสับ้าน จนในปัจจุบันแมนกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดคีรีวัน

สมสุวรรณเคยใช้ภาษาซาไกได้ดีทั้งการฟังและการพูด แต่ในปัจจุบันไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาซาไกได้ดีเช่นเดิม จะสามารถฟังได้พอเข้าใจและพูดได้เพียงคำบางคำ เนื่องจากตอนที่ย้ายออกมาจากหมู่บ้านซาไกนั้น ไปอาศัยอยู่ที่พัทลุงไม่ได้สื่อสารเป็นภาษาซาไกกับผู้ใด แต่จะใช้ภาษาไทยได้แทน

ส่วนที่ 2

ปัญหาการสื่อสารที่เกิดจากการย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมืองของกลุ่มชาวกู

ปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นนี้ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่ครอบครัวชาวกูต้องปรับตัวเมื่อมาอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ที่มีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม จนส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางการสื่อสารระหว่างกลุ่มชาวกูกับบุคคลแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดกลุ่มสนทนากับบุคคลแวดล้อมครอบครัวชาวกูพร้อมๆ กับการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของครอบครัวชาวกู โดยผู้วิจัยได้จำแนกย่อยตั้งแต่การเก็บข้อมูลออกเป็นปัญหา 6 ปัญหาหลัก คือ

1. การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน
2. การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่
3. การหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับคนแปลกหน้าหรือคนที่แตกต่างจากตนเอง
4. การสื่อสารที่ยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา
5. การไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่
6. การมีอคติและการมองแบบเหมารวม

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยเจาะลึกในประเด็นปัญหาทั้ง 6 ด้านดังกล่าว พร้อมทั้งพยายามค้นหาปัญหาทางการสื่อสารอื่นๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กันไปด้วย

ปัญหาทางการสื่อสารที่พบจากการวิจัยทั้ง 6 ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการมีภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับสังคมไทย ดังนี้

โครงสร้างทางภาษา

ภาษาชาวกูเป็นภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic) ซึ่งเป็นตระกูลภาษาใหญ่ตระกูลหนึ่งในเอเชียอาคเนย์ คนไทยส่วนใหญ่รู้จักตระกูลภาษานี้ดีในนามตระกูลภาษามอญ-เขมร (Mon-Khmer Language Family) (ไพบูลย์ ดวงจันทร์, 2538 : 33) ซึ่งเป็นภาษาชนิดคำ

โคด โดยที่ลักษณะของคำที่ใช้ บางคำเป็นคำที่ยืมมาจากภาษามลายู แล้วนำมาดัดแปลงเสียง รูปคำ และความหมายเสียง แต่จะคงบางคำไว้ เช่น คำว่า ลิง ในภาษาซาไก ใช้คำว่า “กรา” ซึ่งมาจากภาษามลายูที่ใช้ “กือรา หรือ กือฮอ” ซึ่งเป็นการรับอิทธิพลมาจากภาษาอื่น

การที่ชนเผ่าซาไกมักรับอิทธิพลทางด้านภาษามาจากชนชาติอื่น เป็นเพราะจำนวนคำในภาษาซาไกนั้นมีน้อย คำที่เกิดขึ้นจะมีเท่าที่จำเป็นต้องใช้และต้องการสื่อความหมายเท่านั้น ดังนั้นเพื่อความสะดวกในการสื่อสารพวกเขาจึงปรับปรุงภาษาของเขาให้ทันต่อสิ่งแวดล้อม โดยการรับเอาภาษาจากชนกลุ่มอื่นที่อยู่ใกล้ชิด ที่พวกเขาอยู่คลุกคลีอยู่ด้วย ดังนั้นเมื่อมีความใกล้ชิดกับชาวมลายูก็จะรับเอาภาษามลายูไปใช้ ขณะเดียวกันเมื่อซาไกคลุกคลีอยู่กับคนไทยก็รับเอาภาษาไทยไปใช้ แต่ลักษณะการรับของซาไกจะรับเอาเฉพาะคำที่เป็นประโยชน์ต่อเขาเท่านั้น โดยไพบูลย์ ดวงจันทร์ (2520 : 67) ได้กล่าวถึงตัวอย่างคำที่ชาวซาไกรับจากภาษาอื่น เช่น การรับเอาคำว่า ข้าวสาร โรงเรียน ไปจากภาษาไทย เป็นต้น

ลักษณะของภาษาซาไก

1. ในภาษาซาไก คำที่ใช้พูดนั้น โดยมากจะออกเสียงเสียงสั้นเสียงธรรมดา หรือเป็นคำที่เลียนเสียงมาจากเสียงของสัตว์ เช่น

คำว่า กิน การออกเสียงในภาษาซาไกใช้ จี้ (เป็นเสียงของนกเล็ก ๆ)

แมว

เมียว

หมา

เอง

นก

กาเหว่า (ไพบูลย์ ดวงจันทร์, 2520:66)

3. ในสังคมเดิมของชนเผ่าซาไกเป็นสังคมวัฒนธรรมเชิงเดี่ยว ไม่มีความซับซ้อน ดังนั้นจึงไม่มีคำศัพท์ที่แยกความแตกต่างของสิ่งต่างๆ เช่น ในภาษาไทย

2. ระดับภาษาของคำในภาษาซาไกนั้น จะมีระดับเดียว กล่าวคือ ไม่มีภาษาระดับภาษาปาก ระดับกึ่งแบบแผนและเป็นแบบแผนเช่นเดียวกับภาษาไทยและการแสดงออกถึงความอ่อนน้อม เคารพยำเกรงในลักษณะของน้ำเสียงคำในภาษามีน้อย (ไพบูลย์ ดวงจันทร์, 2520:67) ดังนั้น เมื่อสื่อสารกับผู้ใด ไม่ว่าจะเพื่อนหรือ ผู้ใหญ่ ชาวซาไกจึงจะมีแบบแผนในการพูดแบบเดียวเหมือนกันหมด

วิถีชีวิต

สภาพความเป็นอยู่

ชนเผ่าซาไกเป็นกลุ่มชนเผ่าที่อยู่ในระดับวัฒนธรรมล่าสัตว์ (Hunting culture) อย่างสมบูรณ์ ยังไม่รู้จักรการเพาะปลูก จะอาศัยอาหารที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ผีอก มัน ผัก กล้วย มะละกอ เป็นต้น (วีรวัดน์ สุขวราห์, 2539 : 17) จนเมื่อวัฒนธรรมภายนอกเข้าถึง ทำให้พวกเขาเริ่มรู้จักการรับประทานข้าว แต่ยังไม่รู้จักรการเพาะปลูก แต่จะใช้การหาของป่าไปแลกกับข้าวสารหรือทำงานให้ชาวบ้านแล้วแลกเปลี่ยนข้าวกลับมา นอกจากนี้ พวกเขายังไม่รู้จักรการประกอบอาหารให้มีรสชาติอร่อย จะรู้จักเพียงการประกอบให้สุกเท่านั้น

เนื่องจากลักษณะนิสัยการเป็นชนเผ่าที่ไม่นิยมสะสมสิ่งของสิ่งใด และมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ดังนั้นสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆภายในบ้านของพวกเขาจึงมีอยู่เพื่อการดำรงชีวิตเท่าที่จำเป็นจริงๆเท่านั้น เครื่องไม้เครื่องมือต่างๆก็จะมีเท่าที่จำเป็น เช่น มีด พร้า ซึ่งสภาพของเครื่องมือเหล่านี้ก็จะอยู่ในสภาพที่ไม่ดีนัก มีดที่มีใช้จะเป็นมีดที่ใช้สำหรับกรีดยางที่หักแล้วนำมาลับตกแต่งให้พอใช้การได้เท่านั้น ส่วนอุปกรณ์ที่ใช้ภายในครัวเรือนนั้นจะมีเพียงไม่กี่ชิ้น ซึ่งแต่เดิมพวกเขาจะใช้กระบอกไม้ไผ่แทนภาชนะหุงต้ม และนำไปไม้มาใช้แทนจาน แต่ในปัจจุบันชาวซาไกรู้จักการใช้ภาชนะภายในครัวเรือน แต่จะรู้จักเพียงไม่กี่ชิ้น เช่น หม้อและชาม แต่จะมีใช้น้อยมาก ในครัวเรือนหนึ่งๆจะมีใช้เพียง 1-2 ใบเท่านั้น ส่วนใหญ่จะใช้เป็นหม้อเก่าๆที่ใช้สำหรับเป็นหม้อข้าวและหม้อแกง ส่วนการวิธีในการเก็บเสื้อผ้าของพวกเขา นั้น จะใช้กระสอบทรงแบนสานจากใบเตยกว้างประมาณ 1 ฟุต สูง 1.5 ฟุต มีไว้สำหรับใส่เสื้อผ้า

สำหรับการพักผ่อนของชาวซาไกนั้น ชาวซาไกมีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอตามความต้องการ พวกเขาไม่มีการกำหนดเกณฑ์ในการนอนตามช่วงเวลาแต่อย่างใด สามารถนอนในเวลาใดก็ได้ตามความต้องการ ส่วนกิจกรรมพักผ่อนที่นอกเหนือไปจากการนอนแล้ว กิจกรรมการพักผ่อนอีกกิจกรรมหนึ่งของชาวซาไกคือ การดูโทรทัศน์ ที่หมู่บ้านซาไกจะมีโทรทัศน์เพียงเครื่องเดียว ผู้ที่สนใจดูจะมารวมตัวกันดูกันที่บ้านหลังที่มีโทรทัศน์ ซึ่งปกติจะเริ่มเปิดเวลา 10-11 นาฬิกา เนื่องจากเป็นเวลาที่เจ้าของบ้านเสร็จจากงานกรีดยาง และจะปิดเวลา 21-22 นาฬิกา เนื่องจากเจ้าของเข้านอน เว้นแต่มีรายการที่ชาวซาไกสนใจ เช่น ชกมวย คอนเสิร์ต จึงจะนอนดึกเป็นพิเศษ

ส่วนลักษณะนิสัยในการบริโภคของพวกเขาก็เช่นเดียวกับกับการพักผ่อนที่ไม่มี การกำหนดเวลาในการรับประทานอาหารเป็นมือเช่นในสังคมไทย เนื่องจากลักษณะความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายจะหาอาหารเมื่ออาหารหมด หรือรู้สึกหิว การกินอาหารก็จะกินเมื่อมีให้กินหรือเมื่อรู้สึก

ว่าตนเองหิว หรือเมื่อมีคนเข้ามาเที่ยวภายในหมู่บ้านแล้วนำสิ่งของหรืออาหารมาให้ ดังนั้นจึงไม่มีการกำหนดการกินเป็นเวลาตามแบบสังคมไทย

ส่วนในด้านโครงสร้างพื้นฐานของหมู่บ้านซาไกนั้น พวกเขาไม่มีไฟฟ้า แต่ไม่มีน้ำประปา รวมทั้งโทรศัพท์ใช้ภายในหมู่บ้าน โดยในหมู่บ้านซาไกมีไฟฟ้าใช้ในทุกครัวเรือน ดังนั้นพวกเขาจึงมีวิทยุกันเกือบทุกครัวเรือน รวมทั้งมีการใช้โทรทัศน์แต่จะมีใช้เพียงเครื่องเดียวภายในหมู่บ้านเท่านั้น แต่การประปาในหมู่บ้านซาไกไม่มีประปาใช้ จะมีเพียงถึงน้ำฝนที่ทางราชการสร้างไว้ให้เก็บกักน้ำในหมู่บ้าน โดยก่อด้วยท่อคอนกรีตขนาดใหญ่ สูงประมาณ 3 เมตร จำนวน 4 ถัง ดังนั้นชาวซาไกจึงมีน้ำฝนอุปโภคบริโภคตลอดปี และใช้น้ำจากลำธารที่ไหลผ่านหมู่บ้าน

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

วีรวุฒน์ สุขวราห์ (2539 : 52) กล่าวถึงลักษณะทางเศรษฐกิจของชนเผ่าซาไกว่า ลักษณะการผลิตหรืออาชีพหลักของชาวซาไก คือ การเก็บของป่า หรือยาสมุนไพรนำมาขายรับจ้างถางป่า และรับจ้างกรีดยาง ชาวซาไกไม่รู้จักรการเพาะปลูก ไม่สามารถปลูกข้าวไว้กินเองได้ เมื่อมีผู้แนะนำให้รู้จักการเพาะปลูก จึงเริ่มที่จะรู้จักเพาะปลูกบ้าง แต่เป็นการปลูกจำนวนน้อยเพียงครอบครัวละ 2-3 ตันเท่านั้น การเพาะปลูกนั้นจะไม่มีมีการดูแล บำรุงรักษา เมื่อปลูกแล้วก็ปล่อยให้ทิ้งไว้ตามธรรมชาติเนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ เมื่อออกผลแล้วจึงจะรับประทาน

ลักษณะทางเศรษฐกิจของชนเผ่าซาไกไม่ยุ่งยากหรือซับซ้อน เพราะการใช้ชีวิตในแต่ละวันจะมีเพียงการหาของป่า หรือล่าสัตว์มาเป็นอาหาร ถ้าวันนี้ได้มากวันต่อไปก็ไม่ต้องไปหา เมื่ออาหารหมดจึงจะออกไปหาอีกครั้งหนึ่ง จนเมื่อมีการจัดตั้งหมู่บ้านที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง โดยที่รัฐบาลได้จัดสรรที่ดินเพื่อเป็นที่พักอาศัยและให้มีสวนยางเป็นของตนเอง แต่ความเป็นอยู่ก็ยังคงมีลำบากอยู่ เนื่องจากในช่วงหน้าฝนจะไม่สามารถกรีดยางได้ ทำให้ไม่มีรายได้ ต้องอาศัยเผือกมันเผาไฟกิน หรือการรับจ้างถางป่า ทำสวน หาสมุนไพรป่า เป็นต้น

ชนเผ่าซาไกเป็นชนเผ่าที่ไม่นิยมการเก็บสะสม ไม่รู้จักจำนวนมากจำนวนน้อย จะรู้เพียงพอมิเกินเท่านั้น ดังนั้นสภาพเศรษฐกิจในหมู่บ้านซาไกจะอยู่ในลักษณะเผด็จการตลอดเวลา นอกจากนั้นการที่ไม่รู้จักความมากน้อยของจำนวนสิ่งใด ทำให้เผ่าซาไกมักถูกเอารัดเอาเปรียบจากสังคมเมืองจากภายนอก เช่น เมื่อถูกจ้างไปทำสวนก็จะจ่ายค่าแรงเพียงเล็กน้อย เช่น ให้เป็นปลาเค็ม 3-4 ตัวหรือปลากระป๋อง 1 กระป๋อง หรือเหล้า 1 ขวด พวกเขา ก็จะพอใจสิ่งของเพียงเท่านี้

ในเรื่องการใช้เงินนั้น คนเผ่าซาไกไม่รู้จักใช้เงินไม่เป็น เนื่องจากไม่รู้ค่าของเงิน แต่หลังจากที่วัฒนธรรมภายนอกเข้าไปสู่หมู่บ้านแล้ว เงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับพวกเขาไปด้วย แต่การใช้เงินของพวกเขานั้นยังคงใช้โดยที่ไม่รู้จักค่าของเงินนั้นว่ามีค่าเป็นจำนวนเท่าไร ดังนั้นเมื่อมีเงินที่ได้มาจากการรับจ้าง ไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็จะนำมาใช้จ่ายโดยไม่คำนึงถึงการอดออม จะนำไปใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น เช่น เครื่องสำอาง เหล้า เป็นต้น รวมทั้งถูกเอารัดเอาเปรียบจากสังคมภายนอกอีกด้วย

สุขอนามัย

การดูแลสุขภาพสุขอนามัยของชาวซาไกนั้น ตั้งแต่สมัยที่ยังเป็นชนเผ่าเร่ร่อนอยู่นั้น ชาวซาไกไม่รู้จักการดูแลสุขภาพร่างกาย มีนิสัยไม่ชอบอาบน้ำ นานๆจึงจะอาบน้ำซักครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพราะความเชื่อที่จะทำให้สัตว์ผีดกลิ้น เวลาเข้าป่าหาสัตว์ สัตว์จะหนีทำให้ล่าสัตว์ไม่ได้ เสื้อผ้าที่มีสวมใส่ก็จะไม่ทำความสะอาด นอกจากนั้นจากลักษณะภูมิประเทศที่โดยทั่วไปเป็นภูเขาเตี้ยๆของเทือกเขา ดังนั้นบริเวณที่ตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยจึงเป็นไหล่เขา หรือเป็นที่ราบแอ่งกระทะที่มีเนินเขาขนาบอยู่ มีลำธารเล็กๆไหลตามร่องกลางระหว่างเนินเขา ลำธารมีน้ำไหลตลอดปี ดังนั้นจึงในหมู่บ้านของพวกเขาจึงมีน้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคตลอดปี การที่จะอาบน้ำหรือทำความสะอาดเสื้อผ้าจึงสามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์เป็นเวลา ดังนั้นการรู้จักการประหยัดหรือการใช้น้ำอย่างคุ้มค่าจึงไม่เกิดเป็นลักษณะนิสัยของพวกเขาแต่อย่างใด

จากภูมิหลังทางภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปนี้ ทำให้ปัญหาที่พบจึงมีความแตกต่างกันไป โดยพบปัญหาทั้งหมด 6 ปัญหา ได้แก่

1. การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน
2. การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่
3. การหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม
4. การสื่อสารที่ขัดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา
5. การไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่
6. การมีอคติและการมองแบบเหมารวม

ในเบื้องต้นผู้วิจัยพบว่า ครอบครัวซาไกครอบครัวนี้ อันประกอบไปด้วย คม กฤษ, เพ็ญญา, ขวัญกมล, และสมสุวรรณ มีปัญหาที่แตกต่างกันไปตามภูมิหลังทางภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละคน โดยที่คมกฤษ ศรีชารโต หัวหน้าครอบครัวผู้ซึ่งเป็นผู้ที่มีอายุมากที่สุด คือ 39 ปี เป็นผู้ที่ประสบกับปัญหาทางการสื่อสารมากกว่าสมาชิกคนอื่น

การที่คนกลุ่มนี้ประสบกับปัญหาที่เป็นอุปสรรคทางการสื่อสารมากกว่าสมาชิกในครอบครัวชาวไทยคนอื่นนั้น เนื่องจากคนกลุ่มนี้เป็นชาวซาไกที่เคยอาศัยอยู่ในวัฒนธรรมแบบป่า คือ ดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาผืนป่า และเคยชินกับรูปแบบวัฒนธรรมเดิมๆ ของชนเผ่าตนเอง ถึงแม้จะได้รับวัฒนธรรมเมืองทางภาคใต้มานาน แต่ก็ยังคงเคยชินกับวัฒนธรรมในแบบซาไกของตนเองอยู่ ดังนั้นการปรับตัวหรือเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษาและวัฒนธรรมของตนเองจึงยากและลำบากกว่าสมาชิกคนอื่น

สำหรับขวัญกมล หรือ ปู เป็นเด็กซาไกรุ่นหลังที่วัฒนธรรมเมืองเริ่มเข้าถึงแล้ว ทำให้มีการเรียนรู้วัฒนธรรมในรูปแบบเมืองมาบ้าง แต่เนื่องจากปูเคยได้ใช้ชีวิตอยู่ในหมู่บ้านซาไกเป็นระยะเวลาพอสมควร จึงมีความใกล้ชิดกับภาษาและวัฒนธรรมในแบบชนเผ่าซาไกในระดับที่สามารถสื่อสารด้วยภาษาซาไกได้และมีความรู้ในเรื่องประเพณีและวัฒนธรรมในแบบชนเผ่าซาไกเป็นอย่างดี แต่ระดับความใกล้ชิดกับภาษาและวัฒนธรรมซาไกมีระดับน้อยกว่าคนกลุ่มที่คุ้นเคยและใช้ชีวิตในรูปแบบชนเผ่าซาไกมาเป็นระยะเวลานาน ดังนั้นปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นกับปูนั้นเมื่อเทียบกับคนกลุ่มอื่นแล้วจึงพบว่า มีปัญหาไม่มากเท่ากับคนกลุ่มอื่น และลักษณะของปัญหามีความแตกต่างกันไป

ส่วนสมสุวรรณ หรือ แมน เป็นเด็กซาไกรุ่นหลังที่วัฒนธรรมเมืองเข้าถึงและเคยใช้ชีวิตอยู่ในหมู่บ้านซาไกเป็นระยะเวลาพอสมควรเช่นเดียวกับขวัญกมล (ปู) ดังนั้นแมนจึงรับวัฒนธรรมในแบบชนเผ่าซาไกมาเช่นเดียวกับปู แต่ในการเรียนรู้ทางด้านภาษานั้นมีความแตกต่างกันไปจากปู โดยที่ในอดีตแมนเคยใช้ภาษาซาไกได้ดี แต่หลังจากที่ย้ายออกมาจากหมู่บ้านซาไกแล้วแมนได้ย้ายไปอาศัยอยู่ที่พัทลุงเป็นระยะเวลา 2 ปีเพียงคนเดียว ตั้งแต่อายุ 8 ปี โดยที่ไม่ได้ใช้ภาษาซาไกในการสื่อสารกับผู้อื่น จนปัจจุบันแมนใช้ภาษาซาไกในระดับของการฟังได้พอเข้าใจเท่านั้น แต่ไม่สามารถพูดสื่อสารได้เหมือนกันกับปู นอกจากนั้นความแตกต่างจากสมาชิกคนอื่นอีกประการหนึ่งของแมนคือ รูปร่างภายนอกที่เป็นเช่นเดียวกับเด็กไทยทั่วไป เนื่องจากมีแม่เป็นคนไทยจังหวัดนครปฐม ทำให้ปัญหาทางการสื่อสารจึงมีความแตกต่างกันไปจากคนกลุ่มอื่นและปู

เพ็ญภา หรือ ปลา นั้น เป็นเด็กซาไกที่อายุน้อยที่สุด และย้ายออกมาจากหมู่บ้านซาไกตั้งแต่ยังเล็ก และเมื่อออกมาจากหมู่บ้านแล้วก็ไม่ได้อาศัยใช้ภาษาซาไกในการสื่อสารกับผู้อื่น เนื่องจากย้ายออกมาอาศัยอยู่ที่พัทลุงกับพี่ชายอาจารย์ไพบูลย์ ดังนั้นปลาจึงไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาซาไกได้ และมีความเข้าใจในวัฒนธรรมและรูปแบบวิถีชีวิตของชนเผ่าซาไกในระดับที่น้อยกว่า คนกลุ่มอื่น ปัญหาการสื่อสารที่เกิดขึ้นกับปลาจึงมีความแตกต่างออกไปจากสมาชิกคนอื่น

จะเห็นได้ว่าภูมิหลังทางภาษาและวัฒนธรรมของสมาชิกในครอบครัวชาวไทแต่ละคนมีความแตกต่างกันไป ซึ่งความแตกต่างนี้เองที่ทำให้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นมีความแตกต่างกันตามไปด้วย ปัญหาแต่ละปัญหามีรายละเอียด ดังนี้

1. ปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน

การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการมีภูมิหลังทางด้านภาษา การเรียนรู้ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เนื่องจากพวกเขาเป็นกลุ่มชนเผ่าที่มีโครงสร้างทางภาษา วิถีชีวิต และลักษณะการดำรงชีวิตที่มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับสังคมไทย ดังนั้น เมื่อพวกเขามาพบกับสังคมแบบใหม่ พบการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆที่แตกต่างไปจากที่เคยเห็นหรือเคยปฏิบัติ จึงทำให้เกิดการไม่เข้าใจซึ่งกันและกันในขณะที่ทำการสื่อสาร

โดยการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกันนั้น เป็นการไม่เข้าใจทั้งวงวนภาษา ที่เป็นคำพูดหรือข้อความ และอวัจนภาษาต่างๆที่สามารถสื่อความหมายซึ่งไม่ใช่คำพูด ซึ่งการไม่เข้าใจที่ว่าเป็นลักษณะของการไม่สามารถแปลจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ หรือได้นัยตรงกับที่เจ้าของวัฒนธรรมต้องการสื่อความหมาย และการไม่รู้จักเลือกใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม รวมทั้งไม่เข้าใจคำศัพท์ต่างๆที่แปลออกไปจากที่ตนเคยรู้จัก

ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่พบในการสื่อสารทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการสื่อสารไม่ตรงกันระหว่างฝ่ายชาวไทกับผู้ที่เป็นคู่สื่อสาร โดยที่ตัวชาวไทเองไม่สามารถที่จะอธิบายในสิ่งที่ตนเองคิด หรือต้องการที่จะสื่อสารได้ และผู้ที่เป็นคู่สื่อสารเองก็ไม่สามารถที่จะเข้าใจได้ชัดเจนว่าที่สมาชิกในครอบครัวชาวไทสื่อสารออกมานั้นต้องการที่จะสื่อสารอะไร ซึ่งระดับความมากน้อยของปัญหานี้แตกต่างกันไปในแต่ละคนตามลักษณะทางภูมิหลังที่แตกต่างกัน และเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันทั้งสองฝ่าย ดังนี้

คมกฤษ ศรีธารโต กับ บุคคลคู่สื่อสาร

คมกฤษเป็นผู้ที่ประสบกับปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกับบุคคลแวดล้อมมากกว่าคนอื่น ซึ่งเป็นเพราะมีความคุ้นเคยกับภาษาและวัฒนธรรมในแบบชนเผ่าชาวไทกับวัฒนธรรมแบบไทยได้ เพราะเกิดและเติบโตรวมทั้งใช้ชีวิตอยู่เป็นเวลานานก่อนที่จะย้าย

ออกมา ดังนั้น คมกฤษจึงต้องเผชิญกับการปรับตัว ถึง 2 ครั้ง คือ จากเดิมที่ใช้ชีวิตคุ้นเคยกับผืนป่าที่อยู่ในวัฒนธรรมในแบบชนเผ่าชาวกูมาเป็นวัฒนธรรมแบบไทยได้ และต้องปรับตัวอีกครั้งเมื่อมาอยู่ในจังหวัดนครนายกที่เป็นวัฒนธรรมแบบไทยกลางที่เป็นรูปแบบชุมชนเมือง ถึงแม้ว่าคมกฤษจะเคยพบและคุ้นเคยในวัฒนธรรมแบบนี้บ้างจากนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวในหมู่บ้าน แต่ก็ยังไม่สามารถรับรู้และเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมแบบไทยกลางได้ดี ดังนั้นในช่วงแรกที่ย้ายเข้ามาอยู่ในจังหวัดจึงเกิดปัญหาการไม่เข้าใจและไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน โดยปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถแยกออกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ไม่สามารถแปลความจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

การสื่อสารในชีวิตประจำวัน

การสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันนั้นเกิดขึ้นในช่วงแรกที่ย้ายเข้ามาใหม่ ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ผู้ที่เป็นคู่สื่อสารไม่สามารถที่จะแปลความตามที่คมกฤษสื่อสารมาได้อย่างชัดเจน เป็นการไม่เข้าใจตรงกัน กล่าวคือ เวลาที่คมกฤษสื่อสารออกมานั้นการตีความของคู่สนทนากับคมกฤษจะแตกต่างกัน โดยในช่วงแรกที่เข้ามาใหม่ การสื่อสารกันในบริบทของการใช้ชีวิตประจำวันนั้นเป็นปัญหาต่อคมกฤษอย่างมาก เนื่องจากจากการที่คมกฤษไม่เข้าใจและไม่คุ้นเคยกับการใช้ภาษาไทยกลาง เพราะในชีวิตประจำวันแต่เดิมจะใช้เพียงภาษาชาวกูมาเป็นหลักและใช้ภาษาไทยได้ในบางครั้งเมื่อต้องติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกหมู่บ้าน ดังนั้นเมื่อมาเจอกับคู่สนทนาที่ใช้ภาษาไทยกลางจึงทำให้ประสบปัญหาขึ้น ดังนี้

ในช่วงแรกคมกฤษกับคุณสุคตสวาทดีประสบกับปัญหาทางการสื่อสาร โดยไม่สามารถสื่อสารให้เข้าใจกันได้ถึงแม้ว่าคุณสุคตสวาทดีจะสามารถเข้าใจภาษาไทยได้ แต่เนื่องจากคมกฤษคุ้นเคยกับภาษาไทยได้มากกว่าภาษาไทยกลาง ดังนั้นเมื่อคุณสุคตสวาทดีสื่อสารกับคมกฤษด้วยภาษาไทยกลาง คมกฤษจึงไม่สามารถจับความที่คุณสุคตสวาทดีต้องการสื่อสารได้ ทำให้การสื่อสารระหว่างคมกฤษกับคุณสุคตสวาทดีประสบกับปัญหาขึ้น

“ ใหม่ๆเวลาคุยกัน คำฟังเราไม่ค่อยรู้ว่าพูดอะไร เพราะเราพูดภาษาไทย ไม่ได้พูดภาษาไทยได้ แต่ว่าเราพอฟังเค้ารู้เรื่อง เพราะเค้าพูดภาษาไทยได้ ได้ ไม่ได้พูดภาษาชาวกู ”

(สุคตสวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

นอกจากจะเกิดปัญหาขึ้นระหว่างการสื่อสารกับคุณสุศสวาทดีแล้ว ยังพบว่าปัญหานี้เกิดขึ้นกับอาจารย์ไพบูลย์ด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นปัญหาการสื่อสารที่เกิดขึ้นในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ที่เป็นการไม่เข้าใจตรงกันขึ้นในขณะที่ทำการสื่อสาร

“ ถ้าเราถามเค้าว่า คมกฤษ กินข้าวหรือยัง เค้าก็จะบอกว่ายัง ทั้งๆที่เค้ากินแล้ว คือที่เราถามนะมันจะอยู่ในช่วงเวลาเลยเข้ามาหน่อย เรายังจะหมายถึงข้าวเข่านะกินหรือยัง แต่เค้าจะคิดถึงมือต่อไป คือมือที่ยังนะ ที่มันบอกว่ายังไม่ได้อินนะคือมันยังไม่ได้กินข้าวกลางวัน ข้าวเข่านะกินแล้ว หรือบางทีที่เราถามมันก็บ่ายแล้ว ก็ถามว่ากินข้าวหรือยัง มันบอกว่ายัง เรายังบอกไปกินเสียจะได้อินทำงานทำการ มันก็บอกเราว่ามันยังไม่หิว เรายังบอกไม่กินได้ไปกินซะจะได้อินทำงาน มันบอกมันกินมาจากบ้านใหญ่แล้ว แต่มาที่นี่ยังไม่ได้อิน มันเป็นอย่างนี้นะนะ เพราะฉะนั้นเวลาพูดกับมันเนี่ยต้องฟังมันให้ดีๆว่ามันสื่ออะไร”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

จะเห็นได้ว่าอาจารย์ไพบูลย์แปลความจากสิ่งที่คมกฤษพูดแตกต่างจากความหมายที่คมกฤษต้องการจะสื่อสาร โดยที่อาจารย์ไพบูลย์แปลความหมายของคำว่า “ยังไม่ได้อินข้าว” ของคมกฤษว่าหมายถึงยังไม่ได้อินข้าวมือเช้า และคมกฤษก็ไม่เข้าใจว่าที่อาจารย์ไพบูลย์ถามว่า “กินข้าวหรือยัง” ว่าหมายถึงข้าวมือที่ผ่านมาแล้วไม่ใช่มือต่อไป ดังนั้น จึงเกิดความผิดพลาดทางการสื่อสารขึ้น

ซึ่งการไม่เข้าใจตรงกันในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับมืออาหารนี้ เป็นเพราะชนเผ่าชาวกูไม่คุ้นเคยกับการรับประทานอาหารเป็นมือ เนื่องจากลักษณะนิสัยของพวกเขาจะรับประทานตลอดเวลาเมื่อมีอาหาร ดังนั้นความเข้าใจในเรื่องมืออาหารจึงไม่เกิดขึ้นกับลักษณะนิสัยการบริโภคของพวกเขา และความคิดในเรื่องการรับประทานอาหารก็จะคำนึงถึงอาหารในมือต่อไปมากกว่าจะคำนึงถึงอาหารในมือที่ผ่านมาแล้ว เพราะลักษณะการบริโภคอาหารที่ต้องฟังฟังกับธรรมชาติทำให้ต้องนึกถึงความอยู่รอดในอนาคต ดังนั้นเมื่ออาจารย์ไพบูลย์ถามคมกฤษจึงตอบออกไปเช่นนั้น

นอกจากนั้นการสื่อสารที่ผิดพลาดยังก่อให้เกิดความสับสนในสถานการณ์การเดินทางไปยังที่ต่างๆ โดยที่ความเข้าใจในเรื่องการจดจำสถานที่ต่างๆนั้นมีความแตกต่างกันระหว่างอาจารย์ไพบูลย์ กับคมกฤษ ซึ่งการจำสถานที่ได้ของคมกฤษจะหมายถึง จำลักษณะสถานที่ได้ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร แต่ไม่ได้หมายถึงว่าจะสามารถนำทางไปได้ถูกต้อง แต่ความเข้าใจของอาจารย์ไพบูลย์ คือ สามารถนำทางและสามารถนำทางไปได้ถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหาขึ้น ดังนี้

“ บางทีถามมันนะ คมกฤษจำร้านก๋วยเตี๋ยวได้มั๊ยที่เคยขับรถไปกินกันนะ ร้านก๋วยเตี๋ยวที่เคยแวะกินกันนะ จำได้มั๊ย มันบอกมันจำได้ เราก็กลับไป ปล่อยให้มันขับไป พอคืนมาก็ถามไหนร้านก๋วยเตี๋ยวละ ไหนบอกว่าจำได้ มันบอกถ้าเห็นก็จำได้แต่เมื่อก็ไม่รู้ว่าอยู่ตรงไหนก็เลยบอกอ้าว...มันก็เท่ากับว่าจำไม่ได้แหละวะ คือมันไม่เหมือนกับเราเนี่ยนะ ถ้าเราเป็นอย่างนี้ก็หมายถึงว่าเราจำไม่ได้ แต่มันบอกมันจำได้ คือจำได้ถ้าเห็นร้านแต่ไม่รู้ว่าอยู่ตรงไหน เนี่ยมันเป็นแบบนี้บ่อย จนเราต้องถามมันให้แน่ใจ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

จากคำบอกเล่าของอาจารย์ไพบูลย์แสดงให้เห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากการไม่เข้าใจภาษาที่ต่างฝ่ายต่างสื่อสารกัน อันเนื่องมาจากภูมิหลังที่แตกต่างกันของคมกฤษกับบุคคลคู่สื่อสารนั่นเอง

นอกจากปัญหาที่ต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจในภาษาที่ใช้สื่อสารกันแล้ว ยังพบว่า คมกฤษไม่สามารถที่จะสื่อสารหรืออธิบายออกมาเป็นภาษาไทยได้ตามที่ตนเองคิด โดยเมื่อคู่สื่อสารถามคำถามที่มีความซับซ้อนแตกต่างจากคำถามถามตอบทั่วไป คมกฤษจะไม่สามารถเรียบเรียงคำตอบออกมาเป็นประโยคได้ โดยที่คุณสุคตสวาทได้เล่าให้ฟังว่า ในช่วงแรกที่คมกฤษย้ายเข้ามาอยู่ใหม่นั้นจะพบกับปัญหานี้ ดังนี้

“ บางทีเค้าพูดอะไรกันแล้วเราสงสัย เค้าก็บอกเราไม่ได้นะ บางทีเค้าคุยกันเนี่ยแล้วก็หัวเราะ เราก็ถามว่าหัวเราะอะไรกันแบบนี้เนี่ยนะ เค้าก็บอกเราไม่ได้ว่าเค้าหัวเราะอะไร เราก็ต้องแคะลงไปว่าคุยกันเรื่องอะไรหรือ อะไรมาถึงหัวเราะกัน แค่นั้นแล้วเค้าคุยเรื่องอะไรเนี่ยก็เล่าไม่ได้ ตอบคำถามไม่ได้ว่าหัวเราะอะไร หรือบางทีเวลาเห็นเค้าสอนลูกเค้าว่าไม่ให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้นะนะ เราก็จะไม่เข้าใจว่าทำไมเค้าถึงสอนอย่างนั้น เราก็ถามเค้า เค้าก็บอกให้เราไม่รู้ไม่ได้ว่าทำไม เค้าอธิบายไม่ได้ จนกระทั่งเราสงสัยจริงๆนะ เราถึงจะถามให้อ้อมๆไปจนกว่าจะรู้ว่าเค้าหมายความว่าอย่างไร”

(คุณสุคตสวาทดี พุทธสุวรรณ, ผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

“ .....พอลถามเค้าก็อธิบายไม่ได้ โดยเฉพาะคมกฤษเนี่ย เค้าก็บอกให้เราไม่รู้ไม่ได้ว่าทำไม ซึ่งสติปัญญาเค้าอาจจะต่ำอยู่แล้ว พอเค้ามาเห็นหรือรับอะไรใหม่ๆเข้าไป เค้าก็เลยยังอธิบายของเค้าไม่ได้ บางอย่างก็เลยไม่รู้ว่าทำไมเค้าถึงอธิบายเรื่องนี้เพราะอะไร แล้วเรื่องนี้เค้าก็อธิบายทำไมถึงไม่ทำอย่างนั้น ทำไมถึงไม่กินอะไรอย่างนี้”

(คุณสุคตสวาทดี พุทธสุวรรณ, ผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

“ บางทีนะเค้าคุยกัน แล้วก็นั่งหัวเราะกัน เราก็ฟังอยู่ด้วยก็ไม่เห็นจะนำหัวเราะตรงไหน คมกฤษพูดอย่างหนึ่ง อีกคนพูดอย่างหนึ่ง คุยกันไปคนละเรื่องเลย แต่มันคุยกันได้ แล้วก็หัวเราะกัน.....”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

จะเห็นได้ว่า การย้ายมาอาศัยที่จังหวัดนครนายกในช่วงแรกนั้น การสื่อสารในบริบทชีวิตประจำวันทั้งคมกฤษและผู้ที่เป็นคู่สื่อสารไม่สามารถเข้าใจในขณะที่ทำการสื่อสารกัน โดยมีการแปลความหมายของบทสนทนาแตกต่างกันออกไป หรือแปลความได้ไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ตามที่คู่สื่อสารของตนเองต้องการสื่อสาร การสื่อสารที่ผิดพลาดจึงเกิดขึ้น

การปฏิบัติตามคำสั่ง

นอกจากการไม่เข้าใจในการสื่อสารกันในชีวิตประจำวันแล้ว คมกฤษยังประสบปัญหาในเรื่องไม่เข้าใจในคำสั่งต่างๆที่คู่สื่อสารสั่งให้ปฏิบัติ โดยปัญหานี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากคมกฤษไม่สามารถจับความตามาคู่สื่อสารสื่อสารออกมาได้ จึงทำให้ไม่สามารถทำตามคำสั่งต่างๆได้ ซึ่งจากคำบอกเล่าของอาจารย์ไพบูลย์และคุณสุคตสวาททำให้ทราบว่าคำสั่งความต่างๆกับคมกฤษ คมกฤษจะไม่สามารถปฏิบัติตามได้ครบถ้วนหรือไม่สามารถปฏิบัติตามได้เลย โดยเฉพาะถ้าเป็นคำสั่งที่ซับซ้อนหรือต้องทำหลายขั้นตอน จะยังเป็นปัญหามากยิ่งขึ้น ดังนี้

“ บางทีบอกว่าถ้าอันนี้ทำเสร็จแล้วให้ไปทำอันนั้น หลังจากนั้นก็ไปทำอันนั้น พ่อ(อาจารย์ไพบูลย์)ไม่อยู่หลายวัน ก็จะได้อย่างเดียวได้อันแรกอย่างเดียว นอกนั้นไม่รู้อะไรแล้ว หรือเวลาที่เราสั่งอะไรเค้าจะจับความไม่ได้ ทำไม่ถูก จับไม่ได้เลยว่าเราสั่งว่าอะไร ทำตามไม่ได้”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

“ เวลาสอนเค้าเค้าก็ทำได้มั่ง ไม่ได้มั่ง บอกเรื่องนี้พ่ungsี้ต้องบอกใหม่ คืออย่าซับซ้อนนะถ้าซับซ้อนนี้ไม่เข้าใจ ทำไม่ถูกแล้ว”

(สุคตสวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

จะเห็นได้ว่าทั้งอาจารย์ไพบูลย์และคุณสุคตสวาทดีประสบกับปัญหาในขณะที่ต้องสื่อสารด้วยการใช้คำสั่งแก่คมกฤษ โดยเฉพาะหากเป็นคำสั่งที่มีความซับซ้อน เป็นขั้นตอน คมกฤษจะไม่สามารถเข้าใจได้ รวมทั้งปฏิบัติตามไม่ได้

2. การไม่รู้ความหมายของคำและสัญลักษณ์

นอกจากปัญหาการไม่สามารถแปลความจากภาษาหนึ่งเป็นภาษาหนึ่งได้ครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว จากการวิจัยยังพบปัญหาเรื่องการไม่รู้ความหมายของคำและสัญลักษณ์ โดยคมกฤชไม่สามารถเข้าใจในภาษาตั้งแต่ระดับคำ กล่าวคือ “ไม่รู้จักคำศัพท์ต่างๆที่แตกต่างไปจากที่ที่ตนเองเคยอยู่อาศัย โดยคมกฤชจะใช้ศัพท์ต่างๆตามที่ตนเองเข้าใจหรือตามที่ตนเองรู้จักมา เช่น การเรียกสิ่งของทุกอย่างที่เป็นโลหะว่าเหล็กทั้งหมด เนื่องจากในสังคมเดิมของชนเผ่าชาวกาไก่นั้นเป็นสังคมวัฒนธรรมเชิงเดี่ยว ไม่มีความซับซ้อน ไม่มีคำศัพท์ที่แยกความแตกต่างของสิ่งของต่างๆดังเช่นในสังคมที่ย้ายมาอยู่ใหม่ ดังนั้นเมื่อมาพบกับสิ่งของที่แปลกแตกต่างออกไปจากที่เคยเห็นหรือเคยรู้จัก ก็จะเรียกเอาตามความเข้าใจของตนเองทั้งหมด

ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้สร้างปัญหาต่อตัวคมกฤชเองและต่อตัวของผู้ที่เป็นคู่สื่อสาร เพราะทำให้ไม่สามารถสื่อสารให้เข้าใจตรงกันได้ เนื่องจากคู่สื่อสารจะไม่สามารถเข้าใจได้เลยว่า “เหล็ก” ที่คมกฤชเรียกนั้นหมายถึงอะไร ส่วนคมกฤชก็เช่นเดียวกัน หากคู่สื่อสารใช้ศัพท์อื่นที่ไม่ใช่ “เหล็ก” เรียกสิ่งของที่เป็นโลหะเขาจะไม่สามารถเข้าใจได้เลยว่าสิ่งที่คู่สื่อสารพูดคืออะไร

“อะไรบางอย่างตอนที่เค้ามาใหม่ๆ อะไรก็ตามที่เป็นโลหะ เค้าจะเรียกเหล็กหมด ซ้อนก็เหล็ก ทักษิก็เหล็ก อะไรก็เหล็กหมด ตะปูก็เหล็กอะไรอย่างนี้นะ ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

ส่วนในเรื่องความรู้ความเข้าใจในสัญลักษณ์ทางภาษาต่างภาษานั้นก็พบปัญหาเช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าคมกฤชจะเคยได้รับการศึกษาในโรงเรียนที่หมู่บ้านชาไก แต่เนื่องการเรียนเป็นการเรียนในลักษณะขาดความต่อเนื่อง ประกอบกับทิ้งมานานและไม่ได้กลับมาเรียนหนังสืออีก ทำให้คมกฤชไม่สามารถเขียนและอ่านหนังสือได้ ไม่เข้าใจพยัญชนะในภาษาไทย จะเข้าใจเพียงพยัญชนะบางตัวเท่านั้น เช่น เมื่อคมกฤชเห็นพยัญชนะ ก.ไก่ ก็จะตีความสัญลักษณ์ ก.ไก่ นี้ว่า กรุงเทพ ตามที่ตนเองเคยรู้มา

“คมกฤชเนี่ยอ่านหนังสือไม่ได้ เคียวนี่ไม่ได้เลย ลืมหมดแล้ว ”

(สุดสวาทดี พุทธสุวรรณ, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

“คมกฤชเนี่ยนะถ้าเห็นคำอะไรก็ตามที่ขึ้นต้นด้วยตัว ก.ไก่ คมกฤชจะอ่านว่า กรุงเทพ หมดทุกคำ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

ส่วนสัญลักษณ์ทางด้านตัวเลขก็เช่นเดียวกัน คมกฤษไม่เข้าใจสัญลักษณ์ตัวเลขที่ใช้แทนการนับ จะสามารถนับเลขได้เพียง 1 ถึง 2 เนื่องจากในภาษาของชนเผ่าชาวกอจะมีตัวเลขเพียง 1 ถึง 2 เท่านั้น หากมากเกินไปกว่านี้ก็จะเป็นอย่างมากไม่สามารถนับต่อไปได้

“ คมกฤษเค้าจะนับได้แค่สองเท่านั้น นาย บิเย ยากกว่านี้ก็จะเป็นอย่างมาก อินพินิตี คือ นับต่อไม่ถูกแล้ว มันมากมาย ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

“ ให้คมกฤษชายฝักนะ ให้มัดกำละกิโลเนียทำไม่ได้ ก็เลยบอกให้นับ 30 ดัน ก็ยังทำไม่ได้อีก เราก็เลยต้องใช้วิธีให้คนซื้อขังเอาเอง ”

(สุดสวาทดี พุทธสุวรรณ, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

นอกจากนั้นในเรื่องวันเวลาก็เช่นเดียวกัน คมกฤษไม่สามารถเข้าใจในสัญลักษณ์ที่แสดงในเรื่องวันเวลา โดยไม่สามารถนับวันเวลาได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากตามวัฒนธรรมเดิมของพวกเขาไม่มีสัญลักษณ์ในการแสดงลำดับวันเวลา ดังนั้น คมกฤษจึงไม่เข้าใจในภาพที่เกี่ยวกับเรื่องวันเวลา เมื่อมาอยู่ในวัฒนธรรมใหม่การใช้สัญลักษณ์แสดงเรื่องวันเวลากับคมกฤษจึงเป็นปัญหาเกิดขึ้น

“ ในเรื่องวันเวลานี้ คมกฤษเค้าจะไม่รู้นะ คือ จันท์ อังคาร พุธ เนี่ยเค้าจะนับไม่ได้ ถ้าบอกว่าวันพุธให้เข้าไปที่บ้านเนี่ยนะ จะต้องไล่กับเค้าไปว่า หลังจากวันที่พุธเนี่ย อย่างนี้นะ อย่างนี้นะ (นับนิ้วไปด้วย) ถ้าบอกว่าวันพุธให้เข้าไป ถ้าวันนี้เป็นวันอาทิตย์เนี่ย ไม่มีทางทำได้ ”

(สุดสวาทดี พุทธสุวรรณ, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การย้ายมาอยู่ในที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไปจากเดิมทำให้คมกฤษมีปัญหาในการรับรู้เรื่องความหมายของคำและสัญลักษณ์ใหม่ ที่ไม่มีใช้ในวัฒนธรรมเดิมของพวกเขา

3. การเลือกใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม

ในเรื่องระดับภาษานั้น จากการวิจัยพบว่า คมกฤษยังมีปัญหาในเรื่องการใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม กล่าวคือ คมกฤษไม่สามารถรู้ได้ว่าการพูดหรือการแสดงกิริยากับผู้พูดที่มี

สถานะแตกต่างกันออกไปจะใช้คำพูดหรือกิริยาอย่างไรให้เหมาะสม

ซึ่งปัญหานี้เกิดขึ้นเนื่องมาจากภาษาถิ่นเดิมของชนเผ่าซาไกนั้น จะใช้ภาษาในระดับเดียวกันทั้งหมด ไม่มีแบ่งแยกเพศ อายุ หรือระดับใดๆ ทำให้คนกฤษไม่คุ้นเคยเมื่อมาอยู่ในวัฒนธรรมใหม่ ดังนั้นในช่วงแรกคนกฤษจึงไม่สามารถเข้าใจการสื่อสารด้วยระดับภาษาที่แตกต่างกันได้ ดังที่คุณสุคนธ์กล่าวถึงคนกฤษในเรื่องระดับภาษานี้ว่า คนกฤษไม่สามารถใช้ระดับภาษาได้อย่างถูกต้องกับบุคคลที่แตกต่างออกไปได้ เช่น การสื่อสารกับพระ ความแตกต่างของการพูดกับผู้ใหญ่หรือกับคนรุ่นเดียวกัน เป็นต้น

“ ระดับภาษานี้ยังไม่ค่อยรู้ ไม่รู้หรอก พระจะใช้ยังไงไม่เคยรู้ พูดกับผู้ใหญ่พูดกับรุ่นเดียวกันไม่รู้ รู้แต่ว่ายะกินก็กินกัน ที่จะไปเชิญไปบอกแบบไหนนี่ไม่มี ”

(สุคนธ์ สุคนธ์ พุทธสุวรรณ , ผู้ประกอบการ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การมีระดับภาษาที่แตกต่างกันนี้ ทำให้คนกฤษเกิดปัญหาเมื่อต้องมาอยู่ในสังคมที่มีการแบ่งระดับของภาษาอย่างชัดเจน

กล่าวโดยสรุป จากการวิจัยพบว่า ในช่วงแรกที่คนกฤษย้ายออกมาจากหมู่บ้านศรีธารโตนั้น คนกฤษและผู้ที่เป็นคู่สื่อสารยังประสบกับปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน อันเนื่องมาจากการมีภูมิหลังทางภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป โดยปัญหาที่เกิดขึ้นแยกออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ไม่สามารถแปลความจากภาษาหนึ่งเป็นภาษาหนึ่งได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์
2. การไม่รู้ความหมายของคำและสัญลักษณ์
3. ไม่สามารถเลือกใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม

ซึ่งปัญหาข้างต้นที่กล่าวมานี้ เป็นอุปสรรคที่ทำให้การสื่อสารระหว่างคนกฤษและบุคคลที่เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรมขาดประสิทธิภาพ

เพ็ญญา ศรีธารโต (ปู) กับ บุคคลคู่สื่อสาร

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ขวัญกมลหรือปู เป็นเด็กซาไกรุ่นหลังที่วัฒนธรรมเมืองเข้าถึงแล้ว รวมทั้งมีการใช้สื่อโทรทัศน์และวิทยุเมื่อครั้งอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านศรีธารโตทำให้ปูรู้จักกับ

ภาษาและวัฒนธรรมในแบบเมืองจากสื่อต่างๆมาบ้าง และจากการที่ปุ้ยย้ายออกมาในขณะที่อายุยังน้อยทำให้เกิดปัญหาที่แตกต่างไปจากคคมกฤษ รวมทั้งมีการเรียนรู้และปรับตัวได้ดีกว่า

จากการวิจัย พบว่า ปุ้ยมีปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกันบ้าง แต่เป็นในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ยิ่งเมื่อได้เข้ามาศึกษาในระบบโรงเรียนปัญหาต่างๆเหล่านั้นก็ลดน้อยลงไป ปัญหาที่พบแยกได้เป็น 3 ลักษณะ เช่นเดียวคคมกฤษแต่ระดับของปัญหามีความแตกต่างกันไป ดังนี้

1. ไม่สามารถแปลความภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

การสื่อสารในชีวิตประจำวัน

การสื่อสารในทั่วไปชีวิตประจำวันทั่วไปของปุ้ย พบว่า มีปัญหาการไม่สามารถแปลความภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งได้ครบถ้วนตามที่ผู้สื่อความหมายต้องการ โดยอาจารย์รุ่งนภาและอาจารย์เฉลิมศรี อาจารย์โรงเรียนนายกวิพัฒนากร โรงเรียนที่ปุ้ยเรียนหนังสืออยู่ประสบกับปัญหานี้เมื่อต้องสื่อสารกับปุ้ย กล่าวคือ ในขณะที่ทำการสื่อสารกัน ปุ้ยจะไม่สามารถไม่เข้าใจในสิ่งที่ผู้สื่อสารพยายามที่จะสื่อสารออกไป ซึ่งจะแสดงผ่านทางอวัจนภาษาที่แสดงให้ผู้สื่อสารทราบได้ว่าไม่เข้าใจในสิ่งที่สื่อสารกัน ได้แก่ การนิ่งเฉย หรือแสดงออกทางสีหน้าว่าสงสัยไม่เข้าใจที่ผู้สื่อสารพูด ดังนี้

“บางครั้งเวลาเราพูดเนี่ย แบบจะไม่เข้าใจ ก็จะทำหน้าเต๋ๆ ตอบไม่ได้ คือสมมติ นะคะ คือเราบอก เอ้า กินข้าว เค้าก็จะมองหน้าเรา เค้าไม่เข้าใจ พอนานๆเข้าเค้าก็จะค่อยเข้าใจ ตอนมาครั้งแรกก็ยังไม่สื่อความหมายกับเรา ภาษานะ คือ พอพูดแล้วเค้าก็จ้องตาเรา เหมือนยังไม่รู้ความหมายแน่ชัดว่า เราพูดอย่างนี้มันหมายความว่ายังไง จะให้ทำยังไง เค้าจะไม่ค่อยกระตือรือร้น”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์ โรงเรียนนายกวิพัฒนากร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ คือสื่อความหมายไม่เข้าใจกันนะค่ะ อย่างบางทีบอก ปุ้ยไปหยิบอันนี้มาให้ครู รุ่งชฎิก เเฉย เค้าจะเฉย มองหน้าเหมือนกับไม่รู้ล่ะ เราก็ต้องอธิบาย อะไร เป็นอะไร”

(รุ่งนภา ดันดิชิรานุสรณ์ , อาจารย์โรงเรียนนายกวิพัฒนากร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

ส่วนเพื่อนนักเรียนที่โรงเรียนของปุ้ยก็เช่นเดียวกัน ในตอนแรกที่ปุ้ยย้ายมาเรียนใหม่นั้น การสื่อสารระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกันยังไม่สามารถเข้าใจซึ่งกันและกันได้ดึ้นัก โดยนัอง

แอมป์ เด็กหญิงวันวิสา วรรัักษ์ เพื่อนสนิทของปูเล่าให้ผู้วิจัยฟังถึงเรื่องการสื่อสารที่ไม่เข้าใจตรงกันนี้โดยใช้คำว่า “คุยไม่รู้เรื่อง” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อปูทำการสื่อสารกับเพื่อนนักเรียนนั้น เพื่อนไม่สามารถแปลความตามที่ปูสื่อสารออกมาได้อย่างครบถ้วน และปูเองก็เช่นเดียวกันที่แปลความตามที่เพื่อนต้องการสื่อสารออกมาไม่ได้ครบถ้วนเช่นเดียวกัน โดยเพื่อนกล่าวว่า “พอต่อมาเค้าก็ฟังออก” ที่แสดงให้เห็นว่าในปูยังสามารถฟังและจับใจความตามได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ในขณะที่สื่อสารกันในช่วงแรกที่ย้ายมาอยู่ใหม่

“แรกๆเค้าก็คุยไม่รู้เรื่องอะ พอต่อมาเค้าก็ฟังออก”

(วันวิสา วรรัักษ์, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

การปฏิบัติตามคำสั่ง

นอกจากการสื่อสารทั่วไปในชีวิตประจำวันแล้ว ในการสื่อสารด้วยคำสั่งต่างๆยังพบว่า ปู ไม่สามารถเข้าใจและไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งต่างๆได้อย่างครบถ้วน คู่สื่อสารที่ประสบกับปัญหานี้มากที่สุด คือ คุณครูสุวาทดี เพราะเป็นผู้อุปการะและมีความใกล้ชิดกับปูกว่าบุคคลอื่น

“ปูเนี่ยสั่งอะไรจะทำไม่ค่อยได้ ปลาจะรู้เรื่องมากกว่า บางทีเค้าฟังเรา ในบางอย่างที่เราคิดว่า เออ แค่นี้เค้าคงจะเข้าใจแล้วนะ แต่ปลาจะจับได้ง่ายกว่า คือเหมือนเค้าจะติดต่อกับเรารู้เรื่องกว่า เค้าจะรู้ว่า เออ ถ้า “ยะ” พูคอย่างนี้คืออย่างนี้นะ แต่ปูเนี่ยจะต้องย้าแล้วย้าอีก เค้าจะทำไม่ถูก บางทีบอกว่าทำอย่างนี้แล้วต่อด้วยอย่างนี้นะ ต่อนั้นะ ทำไมอันนี้ถึงไม่หันขวาไม่หันซ้าย อันนี้มันทำอย่างนี้มันคิดว่าทำอย่างนั้น เค้าก็จะไม่ทำตามเหมือนกับว่าไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ ปูจะทำได้ไม่ดีเท่าปลา”

(สุคตสวาทดี พุทธสุวรรณ, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2549)

จะเห็นได้ว่า ในคำสั่งที่คู่สื่อสารพยายามสื่อสารออกไป การแปลความของปูยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งนั้นได้ ซึ่งปูแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะกับคำสั่งที่ซับซ้อนเป็นขั้นตอนต่อเนื่องจะยังไม่สามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

2. การไม่รู้ความหมายของคำและสัญลักษณ์

ส่วนปัญหาเรื่องการไม่รู้ความหมายของคำและสัญลักษณ์นั้น ปู ยังคงมีปัญหาในเรื่องความหมายของศัพท์บางคำที่มีความซับซ้อนไปกว่าคำศัพท์ที่เคยได้พบเห็นมาในวัฒนธรรม

เดิม และเป็นศัพท์ที่ไม่มีใช้หมู่บ้านชาโกเดิม เช่น ศัพท์ที่มีการแยกแยะรายละเอียดประเภทสิ่งของได้แก่ ทัพพี ตะหลิว ปูจะไม่สามารถใช้ได้ถูกต้อง โดยจะไม่เข้าใจในความหมายและไม่สามารถแยกแยะสิ่งของเหล่านี้ได้

ปัญหานี้เป็นปัญหาที่มาจากกรณีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยที่ในวัฒนธรรมเดิมของพวกเขา นั้นอะไรก็ตามที่ใช้ดักสิ่งของก็จะเรียกว่าเครื่องดักทั้งหมด และสิ่งของอันเดียวที่เรียกว่าเครื่องดักนี้ก็จะสามารถใช้ได้กับทุกสิ่ง กล่าวคือ เครื่องดักของเขาก็จะมีอยู่สิ่งเดียวที่สามารถนำมาใช้ดักของทุกอย่างได้ จะไม่มีการแยกแยะว่าใช้สำหรับดักอะไร แต่จะใช้สิ่งของอันเดียวกันนี้ดักทั้งหมด ดังนั้นเมื่อมาเจอสิ่งที่มีการแยกแยะประเภทแตกต่างออกไป ก็จะไม่สามารถเข้าใจได้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร

“ทัพพี ตะหลิว นี่เค้าจะไม่รู้ ไม่รู้จักว่าอะไรเป็นยังไง คือเครื่องดักก็คือเครื่องดัก ไม่มีที่จะมาแยกแยะว่าอันนี้ใช้ดักอันนี้ อันนี้ใช้ดักอันนั้น ถ้างอกไปหยิบทัพพี หยิบตะหลิว หยิบไม่ได้ ไม่รู้ว่าอันไหนคืออะไร”

(สุดสวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้ประกอบการ , สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2549)

จะเห็นได้ว่า เรื่องความหมายของคำและสัญลักษณ์ในวัฒนธรรมใหม่นี้ ยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับปู แต่ระดับของปัญหานั้นที่เกิดขึ้นนั้นพบว่ามีระดับน้อยกว่าของคมกฤษ โดยคำศัพท์พื้นฐานทั่วไป ปู สามารถเข้าใจได้ดี จะไม่เข้าใจเฉพาะศัพท์ที่มีรายละเอียดมากขึ้นเท่านั้น

3. การเลือกใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม

ในเรื่องระดับภาษาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับปูเช่นเดียวกับกับคมกฤษ ที่ไม่สามารถเข้าใจในเรื่องของระดับภาษา ซึ่งเป็นเพราะในภาษาเดิมของชนเผ่าชาโกจะใช้ภาษาในระดับเดียวกันทั้งหมด ซึ่งอาจารย์ผู้สอนที่โรงเรียนได้เล่าในเรื่องปัญหาการใช้ระดับภาษา ดังนี้

“ ถ้าพูดถึงเรื่องระดับภาษานะก็พอใช้ได้ แต่ว่ามาใหม่ๆเนี่ยเค้าก็จะห้วนๆ บอกว่ากินข้าวหรือยัง เค้าก็บอกว่ากินแล้ว แต่เค้าจะไม่มีคะ ขา อะไร แล้วก็ไม่ค่อยพูด เพราะว่าเค้ากลัวว่ามันจะผิดหรือเปล่า พูดไปแล้วเนี่ยมันจะถูกมั๊ย ”

(รุ่งนภา ดันดิชิรานุสรณ์ , อาจารย์ โรงเรียนนายกัฒนากร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ เค้าจะไม่ค่อยคุยนะตอนแรก แต่ถ้าเราถามเราคุยด้วยเค้าก็จะคุย บางทีเราถามว่า เข้าใจมั๊ย เค้าก็จะพยักหน้า แสดงสัญลักษณ์ว่ารับรู้ ทำได้ เข้าใจเรา เค้าก็จะบอกว่า ห้ามพยักหน้า

นะเวลาพูดกับครู เขาก็จะบอก ค่ะ ก็เข้าใจ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์ โรงเรียนนายกัฒนาการ , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

จะเห็นได้ว่า ปูไม่สามารถเข้าใจได้ว่าเมื่อสื่อสารกับผู้ที่มีอาวุโสกว่าจะต้องใช้คำพูดและแสดงกิริยาที่สุภาพให้แตกต่างไปจากการพูดกับบุคคลอื่นทั่วไป แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหานี้เกิดขึ้นในช่วงแรกเท่านั้น ในปัจจุบันปูรู้จักการใช้ระดับภาษาได้ดี โดยเรียนรู้จากที่บ้าน โดยคุณสุคตสวาทดีและอาจารย์ไพบุลย์เป็นผู้สอน ส่วนที่ละเอียดซับซ้อนขึ้นไปปู ปลาและแมน ได้รับการสอนจากทางโรงเรียน และจากการเห็นเพื่อนนักเรียนที่โรงเรียน

นอกจากการสื่อสารที่ไม่เข้าใจตรงกันจะเป็นสาเหตุมาจากการมีภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไปแล้ว อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้สื่อสารประสบกับปัญหาการไม่เข้าใจตรงกัน คือ การมีบุคลิกลักษณะนิ่งเฉยของปู โดยพบว่า ปัญหาที่พบกับปูนี้ที่แตกต่างไปจากสมาชิกในคนอื่น คือ การมีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นคนนิ่งเฉย ดังนั้น ในบางครั้งการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันจึงเกิดจากการที่ผู้ที่เป็นคู่สื่อสารไม่สามารถรับรู้ได้ว่าสิ่งที่บอกหรือส่งออกไป ปูสามารถเข้าใจได้หรือไม่ โดยผู้ใกล้ชิดที่เป็นสมาชิกในครอบครัวผู้อุปการะกล่าวว่

“ เข่าจะเฉย บางทีถามอะไรเฉย ไม่รู้เข้าใจหรือเปล่า อย่างเนี่ยนะ คีว (คุณสุคตสวาทดี) เข่าถามมัน มันไม่พูด หี ไม่พูด ถามเท่าไรก็เงิบ ก็โมโหซิ อย่างถามว่าเข้าใจมั้ย มันจะ “ ค่ะ ” ซักคำก็ไม่มี จนบางทีคีว (คุณสุคตสวาทดี) เข่าก็โมโห ”

(บุญลาภ รอดวัฒนกุล , สมาชิกในครอบครัวผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

กล่าวโดยสรุป จากการวิจัยจะเห็นได้ว่า เพ็ญนภา หรือปู ประสบกับปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารเช่นเดียวกันกับคมกฤษ กล่าวคือ ตอนที่ย้ายมาอยู่ในช่วงแรกยังไม่สามารถสื่อสารได้เข้าใจกันระหว่างคู่สื่อสารได้ โดยปัญหาที่พบนั้น เป็นปัญหาการไม่เข้าใจกันในขณะที่สื่อสาร โดยปัญหาที่เกิดขึ้นแยกออกเป็น 3 ลักษณะเช่นเดียวกันกับคมกฤษ คือ

1. ไม่สามารถแปลความจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์
2. การไม่รู้ความหมายของคำและสัญลักษณ์
3. ไม่สามารถเลือกใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม

แต่อย่างไรก็ตาม การที่ปูเป็นเด็กชาโกรุ่นหลังที่วัฒนธรรมเมืองเข้าถึงแล้ว ดังนั้นระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นจึงเกิดขึ้นในระดับที่น้อยกว่าที่เกิดขึ้นกับคมกฤษ

ขวัญกมล ศรีธราโต (ปลา) กับบุคคลคู่สื่อสาร

ขวัญกมล หรือ ปลา เป็นเด็กชาวซาไกที่ใช้ชีวิตอยู่ในหมู่บ้านซาไกเพียงระยะเวลาสั้นๆ เนื่องจากอาจารย์ไพบูลย์นำไปฝากไว้ที่บ้านพี่ชายที่จังหวัดพัทลุงตั้งแต่ยังเด็ก ทำให้ปลาใช้ชีวิตตามแบบวัฒนธรรมไทยได้ รวมทั้งคุ้นเคยกับผู้คนต่างวัฒนธรรม เพราะใช้ชีวิตอยู่ในตลาดช่วยผู้อุปการะขายของ ทำให้เรียนรู้วัฒนธรรมและภาษาต่างๆ ได้ดี นอกจากนั้นการที่ปลาไม่บุคลิกลักษณะเป็นเด็กกำพร้า เข้ากับคนอื่นได้ง่าย และไม่รู้สึกว่ามีลักษณะทางกายภาพภายนอกของตนเองเป็นปมด้อย ดังนั้น ปลาจึงเป็นผู้ที่ประสบกับปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกันน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับสมาชิกซาไกคนอื่นในครอบครัว

ปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารของปลา พบว่า ตั้งแต่แรกที่ย้ายมาอยู่นครนายกเรียกได้ว่าเกือบจะไม่เกิดปัญหาขึ้นกับปลาเลย การสื่อสารทั่วไปในชีวิตประจำวันต่างๆ ปลาสามารถเข้าใจได้เป็นอย่างดีเช่นเดียวกับเด็กคนอื่นทั่วไป หรือแม้กระทั่งการส่งความต่างๆ ที่มีลักษณะซับซ้อนเป็นขั้นตอน ปลาก็สามารถเข้าใจรวมทั้งปฏิบัติตามได้เป็นอย่างดี

จากการบอกเล่าของคุณสุคตสวาทดี พบว่า คำสั่งต่างๆ ที่ส่งออกไป ปลาจะสามารถเรียนรู้และเข้าใจได้เร็ว โดยที่ไม่ต้องคอยบอกหรืออธิบายซ้ำอีกที รวมทั้งสามารถเข้าใจได้ว่าคุณสุคตสวาทดีต้องการสั่งให้ทำอะไรต่อไป และจะรีบทำตามก่อนที่จะได้รับคำสั่งว่าให้ทำอย่างนี้หรืออย่างนั้นต่อไป เนื่องจากรู้ว่าจะได้ทำให้เสร็จทีเดียวไม่ต้องเหนื่อยหรือเสียเวลาให้คุณสุคตสวาทดีต้องบอกอีกที

“ เวลาสั่งเค้าจะรู้เลย แล้วจะถามเราต่อว่าทำอันนี้ด้วยมั๊ย ยะ คือเค้าจะรู้นะ จับเราได้ว่าจะให้ทำอะไรต่อไป ไม่ต้องบอกซ้ำ จะเข้าใจ คือเค้าจะรู้นะก็จะถามเลยว่าเอาอันนั้นด้วยมั๊ย ยะ เค้าก็จะได้ไม่ต้องเหนื่อยวิ่งขึ้นวิ่งลง ”

(สุคตสวาทดี พุทธสุวรรณ, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

เช่นเดียวกับอาจารย์ไพบูลย์ที่เห็นว่า ปลาจะเรียนรู้และรับรู้การสื่อสารได้เร็วเมื่อเทียบกับคนอื่น การส่งความหรือสื่อสารอะไรจะเข้าใจได้ดี ไม่มีปัญหาต้องให้บอกซ้ำแต่อย่างใด

“ อย่างสั่งให้ทำงานอะไรเนี่ยนะ สั่งความทั้งแมน ทั้งไ้ปุ๊ เนี่ยจับความไม่ได้ว่าสั่งอะไร แต่ไ้ปลาเนี่ยทำเลย ไ้ปลาเนี่ยรู้เรื่องแล้ว มันพูดเลยว่าถึงเราจะอ่านหนังสือไม่ออกแต่เราก็อเข้าใจ เค้าเร็วกว่าปฏิบัติแล้ว ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

ดังนั้น จากการวิจัยจึงพบว่า ปลาเป็นผู้ที่ประสบปัญหาในเรื่องการไม่เข้าใจ หรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารน้อยกว่าสมาชิกคนอื่นในครอบครัวชาวไท ซึ่งเนื่องมาจากเติบโตและอยู่ในหมู่บ้านชาวไทเพียงระยะเวลาสั้นๆ รวมทั้งมีโอกาสรียนรู้วัฒนธรรมแบบชุมชนเมืองมาบ้างจากจังหวัดพัทลุง ทำให้เมื่อย้ายมาอยู่ในที่ใหม่จึงสามารถเข้าใจในภาษาของวัฒนธรรมแบบใหม่ได้เป็นอย่างดี

สมสุวรรณ ศรีธารโต (แมน) กับ บุคคลคู่สื่อสาร

สมสุวรรณ ศรีธารโต หรือแมน ประสบกับปัญหาการสื่อสารเรื่องการไม่เข้าใจ หรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกันในช่วงแรกที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ โดยพื้นฐานทางด้านภาษาของแมน ก่อนที่จะย้ายไปอยู่ที่พัทลุงนั้นแมนเป็นเด็กชาวไทที่เรียนรู้วัฒนธรรมชาวไทและใช้ภาษาชาวไทได้ดี เช่นเดียวกับเด็กชาวไทคนอื่น เนื่องจากเกิดและเติบโตรวมทั้งใช้ชีวิตอยู่จนอายุประมาณ 8 ปี ก่อนย้ายไปอยู่กับพี่ชายอาจารย์ไพบุลย์ที่พัทลุง จนกระทั่งเมื่อย้ายไปอยู่ที่พัทลุงก็ไม่ได้พบปะติดต่อสื่อสารด้วยภาษาชาวไทกับผู้ใด ทำให้ในปัจจุบันแมนไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาชาวไทได้ แต่จะสามารถฟังเข้าใจได้ในบางประโยคเท่านั้น

ลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นกับแมนจะเป็นปัญหาในลักษณะเช่นเดียวกันกับปู คือพบปัญหาในเรื่องการสั่งงาน หรือเมื่อมีการสื่อสารที่มีลักษณะซับซ้อนหรือต้องทำเป็นขั้นตอน แมนจะไม่สามารถเข้าใจได้ แต่โดยทั่วไปแล้วสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้เข้าใจเป็นอย่างดี อาจจะมีเนื่องจากลักษณะภายนอกเป็นเช่นเดียวกับเด็กไทยทั่วไปดังนั้นความมั่นใจในขณะที่ทำการสื่อสารจึงมีมากตามไปด้วย

กล่าวโดยสรุป ปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน เป็นปัญหาที่พบเมื่อครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้ย้ายมาอาศัยอยู่ที่จังหวัดนครนายก โดยที่ระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิหลังทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละคน โดยที่ คมกฤษ ผู้ที่มีระดับของความใกล้ชิดในวัฒนธรรมชาวไทมากที่สุดเพราะเกิดและเติบโตอยู่ที่หมู่บ้านชาวไทมาเป็นระยะเวลานาน เป็นผู้ที่ประสบปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกันมากที่สุด ส่วนปูและแมนที่มีความใกล้ชิดกับภาษาและวัฒนธรรมชาวไทในระดับปานกลาง ก็จะประสบกับปัญหานี้ในระดับที่ลดน้อยลงมา โดยความแตกต่างของปูและแมนจะอยู่ที่ลักษณะทางกายภาพภายนอก ซึ่งลักษณะภายนอกของแมนเป็นเหมือนกับเด็กไทยทั่วไปทำให้ความมั่นใจขณะที่ทำการสื่อสารมีมากกว่าปู ส่วนปลา สมาชิกในครอบครัวชาวไทคนสุดท้ายที่อายุ

น้อยที่สุด เกิดและเติบโตอยู่ที่หมู่บ้านซาไกเพียงระยะเวลาสั้นๆ และได้ใกล้ชิดกับบุคคลต่างวัฒนธรรมตั้งแต่เด็ก ทำให้ปัญหาการสื่อสารมีน้อยหรือแทบจะไม่พบปัญหาทางการสื่อสารนี้เลย

หากแยกปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกันตามแต่ละประเด็นปัญหาแล้ว จะพบว่า ครอบครัวซาไกแต่ละคนมีปัญหาที่เหมือนและแตกต่างกันในแต่ละประเด็น 3 ประเด็นข้างต้นแตกต่างกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน

ปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน	สมาชิกครอบครัวซาไก			
	คกกฤษ	เพ็ญญา	ขวัญกมล	สมสุวรรณ
1. ไม่สามารถแปลความจากภาษาหนึ่งเป็นภาษาหนึ่งได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์				
- การสื่อสารในชีวิตประจำวัน	***	**	-	**
- การสั่งงาน	***	**	-	**
2. การไม่รู้ความหมายของคำและสัญลักษณ์	***	**	-	**
3. การเลือกใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม	***	**	-	**

ระดับปัญหาเมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกในครอบครัวซาไก

*** ระดับปัญหามาก / ** ระดับปัญหาปานกลาง / * ระดับปัญหาน้อย

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าครอบครัวซาไกแต่ละคนมีระดับปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดในวัฒนธรรมเดิมที่เป็นวัฒนธรรมในแบบชนเผ่าซาไกกับระดับของปัญหาแล้วจะพบว่า คกกฤษที่เป็นผู้ที่มีชีวิตใกล้ชิดกับวัฒนธรรมในแบบชนเผ่าซาไกมากที่สุดเป็นผู้ที่มีปัญหาการไม่เข้าใจในขณะที่ทำการสื่อสารมากกว่าบุคคลอื่น ส่วนปูและแมนที่เคยได้เห็นและเรียนรู้ภาษาวัฒนธรรมแบบซาไกมาบ้างก็มีระดับปัญหาอยู่ในระดับหนึ่งที่แตกต่างกันไปจากคกกฤษ แม้แมนจะมีลักษณะเป็นคนไทยเต็มตัวก็ตาม แต่ได้อาศัยและใช้ชีวิตอยู่ในหมู่บ้านซาไกเท่ากับปู ดังนั้นปัญหาที่พบจึงคล้ายคลึงกันและระดับของปัญหาเท่ากัน ส่วนปูและแมนนั้นมีการใช้ชีวิตที่เรียกได้ว่า เป็นวัฒนธรรมในรูปแบบสังคมเมืองแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงน้อยไปกว่าคกกฤษ ปู และแมน

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงระดับความใกล้ชิดในภาษาและวัฒนธรรมของชาวกอแต่ละคนเปรียบเทียบกับปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกันแล้วจะพบว่ามีความแตกต่างกันออกไปตามระดับความใกล้ชิดในภาษาและวัฒนธรรม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดภาษาและวัฒนธรรมชาวกอกับระดับปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน

ระดับของปัญหาการสื่อสารที่พบ	ระดับความใกล้ชิดในภาษาและวัฒนธรรมชาวกอ		
	วัฒนธรรมชาวกอแบบเต็มตัว	วัฒนธรรมชาวกอแบบครึ่งๆกลางๆ	วัฒนธรรมชาวกอน้อย
ปัญหาการสื่อสารมาก	คมกฤษ		
ปัญหาการสื่อสารระดับปานกลาง		ปู, แมน	
ปัญหาการสื่อสารระดับต่ำ			ปลา

กล่าวโดยสรุป จากตารางที่ 1 และ 2 แสดงให้เห็นว่ายิ่งระดับของการมีความใกล้ชิดวัฒนธรรมและภาษาในแบบชาวกอมากขึ้นเท่าไร ปัญหาทางการสื่อสารก็มีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามภูมิหลังทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยวัฒนธรรมที่แตกต่างกันนี้ทำให้ประสบกับปัญหาการไม่สามารถแปลความจากภาษาหนึ่งเป็นภาษาหนึ่งได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งในขณะที่สื่อสารในชีวิตประจำวันทั่วไป หรือการปฏิบัติตามคำสั่งต่างๆ และปัญหาการไม่รู้ความหมายของคำและสัญลักษณ์ที่ไม่เข้าใจในประโยคหรือศัพท์ที่มีความแตกต่างออกไปจากวัฒนธรรมเดิมที่พวกเขาเคยรู้จัก รวมทั้งไม่สามารถเลือกใช้ระดับภาษาที่เหมาะสมได้ ส่งผลเกิดความผิดพลาดในขณะที่ทำการสื่อสารกัน

อย่างไรก็ตาม พบว่าในปัจจุบัน ปัญหานี้ไม่เกิดขึ้นกับ ปู ปลา และแมนแล้ว เนื่องจากทั้ง 3 คน ได้รับการเรียนรู้จากการเข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียนมาเป็นเวลาประมาณ 3 ปี ทำให้ได้รับการเรียนรู้ขีดความสามารถตามแบบวัฒนธรรมไทยได้เป็นอย่างดี แต่สำหรับคมกฤษที่เมื่อย้ายออกมาจากหมู่บ้านชาวกอก็ไม่ได้รับการศึกษาเพิ่มเติมในด้านใดรวมทั้งคุ้นเคยกับภาษาและวัฒนธรรมแบบชาวกอมากกว่าคนอื่น ดังนั้นปัญหาการสื่อสารจึงยังพบอยู่บ้างแต่ไม่เป็นปัญหากับการดำรงชีวิตของเขาแต่อย่างใด

2. ปัญหาการขาดความรู้ในการสื่อสารตามวัฒนธรรมใหม่

ปัญหาการขาดความรู้ในเรื่องวัฒนธรรมใหม่นั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่ครอบครัวชาวไทยต้องย้ายมาอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากที่ตนเองเคยพบเห็นหรือเคยใช้ชีวิตอยู่ ทำให้ไม่สามารถเข้าใจในวัฒนธรรมใหม่หรือยังคงมีพฤติกรรมในการใช้วัฒนธรรมแบบเดิมที่ตนเองเคยใช้มาก่อน ส่งผลให้เกิดปัญหาในขณะที่สื่อสาร ซึ่งจากการวิจัยพบว่าการขาดความรู้ในการสื่อสารตามวัฒนธรรมใหม่นั้นเป็นการขาดความรู้ในการสื่อสารทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา ซึ่งระดับความมากน้อยของปัญหามีความแตกต่างกันไปตามภูมิหลังของสมาชิกแต่ละคน ดังนี้

1. การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในการแสดงมารยาททางสังคม

คมกฤษ ขวัญกมล(ปู) และ สมสุวรรณ (แมน)

การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในการแสดงมารยาททางสังคม เป็นปัญหาการไม่เข้าใจในวิธีการสื่อสารตามมารยาททางสังคมในรูปแบบวัฒนธรรมใหม่ ทั้งที่เป็นการแสดงออกทางวจนภาษา ได้แก่ การกล่าวทักทาย การกล่าวขอบคุณ และอวจนภาษา ได้แก่ การแสดงกิริยาท่าทางในขณะที่สื่อสารด้วยมารยาททางสังคม เช่น การยกมือไหว้

จากการวิจัยพบว่า ในช่วงแรกที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่นั้น คมกฤษ ปู และแมน ยังไม่สามารถเข้าใจการแสดงออกทางวจนภาษา ได้แก่ การกล่าวคำสวัสดิ์ การกล่าวคำขอบคุณ โดยไม่ทราบเรื่องความเหมาะสมในการปฏิบัติ กล่าวคือ ไม่สามารถทราบว่เมื่อไหร่ที่ควรขอบคุณ หรือเมื่อไหร่ที่ควรสวัสดิ์ ซึ่งเป็นปัญหาเนื่องมาจากวัฒนธรรมเดิมของพวกเขาไม่มีการแสดงออกทางมารยาททางสังคมเช่นในวัฒนธรรมใหม่ ถึงแม้จะเคยได้เห็นหรือเคยเรียนรู้มาบ้างจากหมู่บ้านชาวกอ แต่ด้วยความไม่เคยชินและไม่ได้ปฏิบัติเป็นลักษณะนิสัยทำให้ไม่สามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสมเมื่อต้องย้ายมาอยู่ที่จังหวัดนครนายก

“ ต้องคอยบอกเค้า เहाँ...สวัสดิ์ ก็ต้องเตือนเค้า เค้าจะเห็นนะว่ามีคนมาแต่ก็ไม่รู้จักที่จะทักทาย ต้องคอยเตือนแทบทุกครั้ง ขอขอบคุณอะไรก็ได้ ”

(สุดสวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้ประกอบการ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

นอกจากมารยาททางสังคมที่แสดงออกผ่านทางวจนภาษาแล้ว การแสดงมารยาททางสังคมในรูปแบบวจนภาษาก็เป็นปัญหาเช่นกัน เช่น การไหว้ ที่ยังพบว่าไม่สามารถปฏิบัติได้ตามแบบแผนอย่างถูกต้อง ซึ่งอาจารย์ผู้สอนที่โรงเรียนนายกัฒนากร ได้กล่าวถึงเรื่องมารยาททางสังคมนี้ว่า แม้พวกเขาจะสามารถปฏิบัติได้แต่จะเป็นในลักษณะของการไม่เคยได้ปฏิบัติ ดังนั้น ความอ่อนน้อมสวยงามตามแบบวัฒนธรรมไทยจึงไม่เกิดขึ้น

“ ตอนแรก พวกการไหว้อะไรเนี่ย เค้าก็จะทำแบบแข็งๆ ไม่สวยงามนะเนาะ เราก็จะบอกว่า ปู่ ต้องพนมมือสวยๆ แล้วก็ต้องนอบน้อม ตอนแรกเนี่ยแม้แต่ย่อขาก็ไม่ย่อ เราก็จะบอกต้องย่อขาย่อตัวลง ”

(รุ่งนภา ดันดิชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

ขวัญกมล (ปลา)

ความเข้าใจในเรื่องการแสดงมารยาททางสังคมของปลานั้น พบว่า ปลาซึ่งเป็นเด็กและเคยได้เรียนรู้รูปแบบวัฒนธรรมเหล่านี้มาบ้างทำให้ปลาสามารถเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องตามความเหมาะสม โดยสามารถรู้ได้ว่าเมื่อไหร่ที่ควรปฏิบัติ และลักษณะของการปฏิบัติก็เป็นไปตามแบบแผนที่ถูกต้อง

จากการวิจัยจะเห็นได้ว่า ความสามารถในการแสดงออกในเรื่องมารยาททางสังคม คมกฤษ ปู ปลาและแมน มีความแตกต่างกันออกไป โดย คมกฤษ ปู และแมน ถึงแม้จะได้เคยรับรู้ในรูปแบบเหล่านี้มาบ้างแต่เนื่องจากความไม่เคยชิน เพราะไม่ได้ปฏิบัติเป็นลักษณะนิสัย เมื่อครั้งที่อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านซาไก ดังนั้น จึงขาดความเข้าใจในเรื่องการสื่อสารในการแสดงมารยาททางสังคม ซึ่งแตกต่างไปจากปลาเคยได้เรียนรู้รูปแบบวัฒนธรรมใหม่ทำให้มีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

2. การขาดความรู้ความเข้าใจในประเพณีและวัฒนธรรมแบบไทย

นอกจาก การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในการแสดงมารยาททางสังคมแล้ว จากการวิจัยยังพบว่า ครอบครัวชาวไทยยังมีปัญหาในเรื่องการไม่รู้จักประเพณีและวันสำคัญต่างๆ ของไทยทั้งวันเด็ก วันพ่อ วันแม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง หรือประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น การเวียนเทียน การทำบุญตักบาตร เป็นต้น หรือในเรื่องประเพณีการแต่งกายแบบอย่างไทยที่พวกเขายังขาดความรู้ความเข้าใจ

ซึ่งปัญหาที่พบนี้ เกิดขึ้นเนื่องจาก ในวัฒนธรรมเดิมของพวกเขาไม่มีประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว ประเพณีของชนเผ่าซาไกจะเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับช่วงของชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งจะจัดเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในแต่ละช่วงชีวิต ได้แก่ การแต่งงาน การทำศพ ดังนั้น พวกเขาจึงไม่คุ้นเคยกับประเพณีต่างๆของไทย โดยปัญหาที่เกิดขึ้นกับ คมกฤษ ปู ปลาและแมนมีลักษณะปัญหาที่ใกล้เคียงกัน โดยปลาที่ถึงแม้จะเคยชินกับวัฒนธรรมแบบใหม่นี้มาบ้างแล้วแต่ความเข้าใจในเรื่องประเพณียังคงเป็นสิ่งที่เกิดปัญหาอยู่เช่นเดียวกับสมาชิกคนอื่น ซึ่งเป็นเพราะถึงแม้ปลาจะอยู่ที่พัทลุงแต่ก็อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ และยังอยู่ในวัยเด็ก ดังนั้นจึงไม่มีโอกาสหรือสถานการณ์ให้เข้าร่วมในกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ รวมถึงไม่ได้รับการเรียนรู้ในเรื่องนี้จากผู้อื่น ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงมีลักษณะเช่นเดียวกัน

“ เรื่องวันพ่อวันแม่วันอะไรเนี่ยนะเค้าก็ไม่เคยรู้ เค้าไม่เคยทำไงตอนอยู่ที่บ้านเค้า แต่พอมาอยู่เค้าก็รู้เองตามเพื่อน ตามสังคม คมกฤษนี่เค้าก็ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนดี เวลาโรงเรียนเชิญให้มาร่วมงานต่างๆนี่ก็จะมา อย่างเมื่องานวันพ่อนี้เค้าก็มาร่วมนะ ก็มาร่วมทำบุญ ตักบาตรกัน เค้าให้ความร่วมมือดี ”

(รุ่งนภา ดันติชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวิฒนากร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ เค้าก็จะทำอะไรร่วมกับเพื่อนได้ อย่างวันหยุดกระทง ทำกับเพื่อนได้ คือเค้าจะสนุกสนานไปกับเรากับเพื่อน อย่างวันหยุดกระทงเนี่ยเค้าก็จะให้แต่งชุดประเพณีแบบไทยๆ ตอนแรกเค้าก็จะไม่ค่อยเข้าใจว่าแบบไทยๆนะมันเป็นแบบไหน เค้าก็ต้องบอกเค้า ต้องอธิบายว่าเสื้อเป็นไง ผ้านุ่งเป็นไง แล้วก็พยายามให้เค้าดูว่าเป็นแบบไหน เค้าถึงจะเข้าใจว่า เออ แต่งกายแบบไทย แบบสวยงาม เค้าก็จะไปเอามาจากที่บ้าน ทำกระทงเหมือนกันเค้าบอกว่าเค้าไม่เคยทำ ทำไม่เป็น ลอยไม่เป็น เค้าก็สอนให้เค้าทำ เพื่อนเค้าก็ช่วยสอนด้วย ”

(รุ่งนภา ดันติชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวิฒนากร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

กล่าวโดยสรุป ปัญหาการขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อพวกเขาต้องย้ายมาอาศัยอยู่ที่จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นเรื่องของ การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในการแสดงมารยาททางสังคม และการขาดความรู้ความเข้าใจในประเพณีและวัฒนธรรมแบบไทย ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องมาจากการมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่างวัฒนธรรมในแบบชนเผ่าซาไกกับวัฒนธรรมแบบสังคมไทย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางแสดงปัญหาการขาดความรู้ในการสื่อสารตามวัฒนธรรมใหม่

ครอบครัวชาวไทย	ปัญหาการขาดความรู้ในการสื่อสารตามวัฒนธรรมใหม่	
	การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในการแสดงมารยาททางสังคม	การขาดความรู้ความเข้าใจในประเพณีและวัฒนธรรมแบบไทย
کمگدۇخ	***	***
پهڼونا (پو)	**	**
خوڼومل(پلا)	-	*
سمسوررون (مان)	**	**

ระดับปัญหาเมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกในครอบครัวชาวไทย

*** ระดับปัญหามาก / ** ระดับปัญหาปานกลาง / * ระดับปัญหาน้อย

จากตารางแสดงให้เห็นว่า کمگدۇخ เป็นผู้ที่มีปัญหาในเรื่องการขาดความรู้ในการสื่อสารตามวัฒนธรรมใหม่ในระดับที่มากกว่าสมาชิกคนอื่น ทั้งการขาดความรู้ในการแสดงมารยาททางสังคม และขาดความรู้ในประเพณีและวัฒนธรรมแบบไทย ส่วน پوและ مانมีระดับของปัญหาในระดับเดียวกันทั้งการขาดความรู้ในการแสดงมารยาททางสังคมและการขาดความรู้ความเข้าใจในประเพณีและวัฒนธรรมแบบไทย สำหรับปลานั้นพบว่าระดับของปัญหาเกิดขึ้นน้อยที่สุดและเกิดขึ้นในเรื่องการขาดความรู้ความเข้าใจในประเพณีและวัฒนธรรมแบบไทยเพียงด้านเดียว

3. ปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม

ปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวชาวไทยในขณะที่ทำการสื่อสารกับบุคคลอื่นที่เป็นบุคคลต่างวัฒนธรรม ซึ่งแสดงออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการพยายามที่จะไม่เผชิญหน้าหรือไม่ต้องการที่จะพูดคุยสื่อสารด้วย

ปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารนี้ สมาชิกในครอบครัวชาวไทยแต่ละคนมีระดับปัญหาที่แตกต่างออกไปตามลักษณะทางกายภาพและความคุ้นเคยกับบุคคลต่างวัฒนธรรม รวมทั้ง

ความไว้วางใจในตัวของคุณคณผู้ที่เป็นคู่สื่อสาร โดยจากการวิจัยพบว่า ปู เป็นผู้ที่ประสบกับปัญหานี้มากกว่าสมาชิกชาวไทยคนอื่น ส่วนคนกฤชก็พบปัญหานี้เช่นกันแต่ระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นมีระดับน้อยกว่าที่เกิดขึ้นกับ ปู ส่วนปลา และแมนไม่พบกับปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลแปลกหน้าหรือคนที่แตกต่างไปจากตนเองแต่อย่างใด

ลักษณะการหลีกเลี่ยงการสื่อสารของสมาชิกครอบครัวชาวไทยแต่ละคนมีลักษณะดังต่อไปนี้

เพ็ญนภา ศรีธารโต (ปู)

การหลีกเลี่ยงการสื่อสารที่เกิดขึ้นกับปู จากการวิจัยพบว่า เป็นผลมาจากการมีลักษณะทางกายภาพภายนอกที่บ่งบอกถึงความเป็นชนเผ่าชาไทยอย่างชัดเจน รวมทั้งหลังจากที่ปูย้ายออกมาจากหมู่บ้านชาไทยแล้ว ก็ไม่มีโอกาสในการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรมเท่าใดนัก ดังนั้นเมื่อต้องเข้าสู่สังคมใหม่ที่ต้องพบเจอกับคนแปลกหน้าและแตกต่างไปจากตนเอง ทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงที่จะไม่เผชิญหน้ากับบุคคลอื่น เนื่องจากรู้สึกว่าเป็นปมด้อยที่มีร่างกายภายนอกแตกต่างไปจากผู้อื่น

“ พอเค้ามาอยู่เนี่ยเค้าเป็นคนแปลกของคนอื่นที่เห็น แล้วเค้าก็จะทำตัวไม่ถูก คนนั้นก็ตะกั เวลาเดินไปไหนคนก็จะขอจับผมหน่อยนะ ทีนี้เค้าก็ไม่รู้จะทำตัวยังไงดี แล้วตัวเค้าเองก็ไม่ชอบนะ โดยเฉพาะปูเนี่ยไม่ชอบ ไม่ชอบให้คนมาทัก มาดู มาพูด มาถาม ตอนเค้าแรกๆนะ เค้าจะทำหน้าบึ้งเลย คล้ายๆกับไม่อยากให้ใครมาแตะเนื้อต้องตัวเค้า..... ”

(สุดสวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้ประกอบการ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

เห็นได้ว่าเมื่อต้องพบปะพูดคุยสื่อสารกับบุคคลอื่น ปู จะแสดงกิริยาที่บ่งบอกอย่างชัดเจนว่าไม่พอใจที่บุคคลอื่นแสดงความสนใจในความแตกต่างของตนเอง หรือมองตนเองว่าเป็นของแปลกไปจากคนอื่น ซึ่งปูมีการแสดงทั้งทางสีหน้าหรือกิริยาท่าทางที่บ่งบอกว่าวางตัวไม่ถูก

การถูกมองจากบุคคลอื่นในเรื่องความแตกต่างของตนเอง ทำให้ปูพยายามที่จะไม่พูดคุยหรือสื่อสารกับผู้ใดที่ให้ความสนใจตนเองเป็นพิเศษ อาจารย์เฉลิมศรีและอาจารย์รุ่งนภา อาจารย์ประจำชั้นเล่าถึงครั้งแรกที่เจอครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้ ว่า มีโอกาสเจอปู ก่อนที่คุณสุดสวาทดี จะนำมาฝากเรียนที่โรงเรียน โดยครั้งแรกที่พบก็รู้สึกสนใจเป็นพิเศษเนื่องจากลักษณะ

ภายนอกที่แตกต่างไป จึงอยากที่จะพูดคุยทำความเข้าใจด้วย แต่เมื่อพูดคุยสอบถาม ปูจะแสดงอาการนิ่งเฉยและไม่ตอบคำถามใดๆ หรือเมื่อปูได้มีโอกาสเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการที่ต้องพบกับบุคคลแปลกหน้าที่แสดงความสนใจในรูปร่างที่แปลกของตนเอง ปูจะใช้วิธีนิ่งเฉย ซึ่งเป็นวิธีในการหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสารกับบุคคลแปลกหน้าที่ไม่คุ้นเคยรู้จักมาก่อน

“ บ้านเค้าจะอยู่ใกล้โรงเรียนไหม๊ย ตอนที่เห็นครั้งแรกก่อนที่จะเข้า รร.เนี่ย พี่ไปเห็นเค้าที่ร้านก๋วยเตี๋ยวข้างบ้านเค้า เค้าออกมาทักกับคนใช้ในบ้านมาทีงขะ เราก็คุยกัน อ๊วย น่ารัก คูชิ คูชิ อยากรู้จัก ก็ถามเค้า ว่าชื่ออะไร แต่เค้าไม่พูด เฉย ถามคนที่มาด้วยก็ไม่พูดอะไร ”

(รุ่งนภา ตันติชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ ตอนที่เคยพาไปสอบ ครู รร.อื่นเค้าก็จะพากันมาจับ เค้าก็จะชอบจะรุมมาจับ ตอนแรกเค้าก็จะถามว่า นิโกรหรือ ถามครั้งแรกที่เห็นเด็กเลยก็คือ เป็นนิโกรหรือเปล่า เป็นชาวต่างชาติหรือเปล่า แต่เค้าจะเฉย ไม่พูด ไม่พูดกับใครเลย ”

(รุ่งนภา ตันติชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

เมื่อปูเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนแล้ว การสื่อสารกับอาจารย์ที่โรงเรียนก็เป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจาก ปู ไม่พยายามที่จะสื่อสารกับผู้ใด เมื่อถูกถามก็จะแสดงอาการนิ่งเฉย เหมือนไม่ต้องการที่จะสื่อสารด้วย

“ ตอนแรกนี่ ถามเค้า เค้าไม่พูดนะคะ มาแรกๆเนี่ยไม่พูดเลย นิ่งอย่างเดียว แล้วก็จะพูดไม่เข้าใจกับเราด้วย หรือยังงั้น หรือเป็นเด็กก็เลยอาจจะไม่กล้าพูด หรืออาจจะใช้ภาษาไม่เข้าใจ เค้าจะนิ่งเฉย ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น, อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

ส่วนการสื่อสารกับเพื่อนนักเรียนก็เช่นเดียวกัน การถูกเพื่อนนักเรียนในชั้นเรียนมองตนเองว่ามีความแปลกแตกต่างออกไป รวมทั้งการไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน ยังทำให้การหลีกเลี่ยงการสื่อสารมีมากขึ้น

“ เค้าจะไม่ค่อยคุย แต่กับครูเนี่ยเค้าจะคุย แต่กับเพื่อนจะไม่คุย ไม่ค่อยเล่น ตอนแรกที่เข้ามาใหม่ๆเนี่ยเพื่อนเค้าจะไม่คุยไม่ค่อยเล่น เค้าก็จะพูดคุยด้วยเวลาเราถาม แต่ตอนแรกที่เข้ามาเพื่อนเค้าไม่เล่นด้วยงั้นคะ เหมือนรังเกียจตัวดำ หรือเวลาเค้ามีปัญหาอะไรเพื่อนล้อหรือไม่เข้าใจอะไรเค้าก็จะไม่ค่อยพูด เค้าจะเงียบ ถ้าเราเห็นว่าเค้าสงสัย พอถามเค้าก็จะยังไม่พูด ”

(รุ่งนภา ตันติชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

ปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารที่เกิดขึ้นกับปูนั้น ปัจจุบันยังเกิดขึ้นเมื่อปูต้องสื่อสารหรือพูดคุยกับบุคคลแปลกหน้า เนื่องจากรู้สึกว่าความแตกต่างของตนเองทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น แม้กระทั่งได้เข้ามาใช้ชีวิตร่วมกับสังคมหมู่มากแล้วก็ตาม แต่หากต้องเจอกับบุคคลที่ไม่รู้จักหรือรู้สึกไม่ไว้วางใจก็จะพยายามที่จะไม่สื่อสารบุคคลเหล่านั้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ปู มีปัญหาในการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลแปลกหน้าหรือบุคคลที่แตกต่างไปจากตนเองอย่างชัดเจน และปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่เป็นต้นเหตุของการลาออกจากโรงเรียนในที่สุด

คมกฤษ ศรีธารโต

ปัญหาการหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสารกับคนแปลกหน้าหรือคนที่แตกต่างไปจากตนเองที่เกิดขึ้นกับคมกฤษเป็นปัญหาที่แตกต่างไปจาก ปู เนื่องจากคมกฤษ มีความคุ้นเคยกับนักศึกษาของอาจารย์ไพบูลย์เนื่องจากติดตามอาจารย์ไพบูลย์ไปสอนหนังสืออยู่เป็นประจำ ดังนั้น ความคุ้นเคยในการพบปะผู้คนจึงมีมากกว่าปู

การหลีกเลี่ยงการสื่อสารที่เกิดขึ้นกับคมกฤษเป็นไปในลักษณะของการไม่ต้องการพูดคุยกับบุคคลที่ตนเองรู้สึกไม่ไว้วางใจ หรือเป็นบุคคลที่คมกฤษรับรู้ได้ว่า บุคคลนั้นมองตนเองในแง่ลบ ดังนั้น เมื่อต้องพบกับบุคคลดังกล่าว คมกฤษจึงมีการหลีกเลี่ยงการสื่อสารขึ้น

อาจารย์ไพบูลย์ ดวงจันทร์ กล่าวถึงปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารของคมกฤษว่า หากเป็นบุคคลแปลกหน้าที่ไม่รู้จักหรือรู้สึกไม่ชอบจะไม่พยายามพูดคุยสื่อสารด้วยเลย แต่หากอาจารย์ไพบูลย์หรือ คุณศุภสวาทดีเป็นผู้แนะนำ ก็จะรู้สึกเชื่อใจและกล้าที่จะสนทนาด้วย

“ ถ้าเป็นคนที่เราไม่ชอบเนี่ยจะไม่คุยด้วย ไม่พูด คนแปลกหน้าก็จะไม่พูด คนแปลกหน้าที่ไม่เชื่อใจเนี่ยจะไม่พูดเลย จะหลีกเลี่ยง แล้วแต่เราจะบอกนะ อย่างมาอยู่กับเรา เราก็จะบอกคนนี้เป็นไง ถ้าสมมติเราแนะนำให้เค้ารู้จักเค้าก็จะไม่กลัว แต่ถ้าเราบอกว่าคนนี้น่ากลัว คนนี้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ก็จะกลัวไปเลย ก็จะไม่พูดด้วยเลย ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

แต่โดยทั่วไปแล้วจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า คมกฤษมีลักษณะการเข้ากับผู้คนได้ง่าย จะไม่สื่อสารกับบุคคลที่ตนเองไม่ชอบเท่านั้น แต่เมื่อต้องพบกับคนแปลกหน้าคนอื่น

ก็สามารถพูดคุยสื่อสารได้อย่างไม่ขัดเงิน

“ วันพ่อนี้เราเอาเค้าไปแนะนำกับพ่อเด็กคนอื่น เค้าก็พูดจาดี แนะนำตัวเอง ไม่เคอะเขิน ใช้คำพูดที่เหมาะสม แต่เค้าก็ไม่ได้พูดอะไรมากนักนะ พูดแค่ว่าเค้าอยู่ที่ไหน ”

(รุ่งนภา ตันติขิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

จะเห็นได้ว่า จากการได้มีโอกาสติดตามอาจารย์ไพบูลย์ไปสอนหนังสือนักศึกษา ทำให้ผมทราบดีขึ้นเกี่ยวกับผู้คนที่ต่างวัฒนธรรม ดังนั้นปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารที่พบจึงเป็นไปในลักษณะ ไม่พยายามพูดคุยสื่อสารกับบุคคลที่ตนเองรู้สึกไม่เป็นมิตรหรือไม่น่าไว้วางใจเท่านั้น

ขวัญกมล ศรีธารโต

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับขวัญกมลหรือปลานั้น จากการวิจัย พบว่า มีความแตกต่างไปจากที่เกิดขึ้นกับ ปู ซึ่งเป็นเพราะปลาเคยได้ใช้ชีวิตอยู่ใกล้ชิดกับผู้คนที่ต่างวัฒนธรรมเมื่อครั้งที่อาศัยอยู่กับพี่ชายของอาจารย์ไพบูลย์ที่จังหวัดพัทลุง ทำให้ไม่พบปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลแปลกหน้าหรือบุคคลที่มีความแตกต่างไปจากตนเองแต่อย่างใด

“ .....แต่ปลาเนียไม่ค่อยเป็น คือตอนที่อยู่พัทลุงเนียเค้าอยู่ในตลาด เค้าเลยรู้จักคนเยอะ เค้าเลยปรับตัวง่ายกว่าปู ปูเนียดูเหมือนจะมีปัญหามากกว่าปลา ”

(สุคสาวาศิ พุทธสุวรรณ, ผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

และจากการสังเกตของผู้วิจัยก็พบว่า ลักษณะของปลามีความแตกต่างไปจากปูอย่างเห็นได้ชัดเจน ถึงแม้รูปลักษณะภายนอกจะมีความเป็นซาไกเหมือนกันทั้งคู่ แต่กลับไม่พบการหลีกเลี่ยงการสื่อสารเกิดขึ้นกับปลาแต่อย่างใด เมื่อพบกับบุคคลแปลกหน้าก็จะสามารถพูดคุยหรือแสดงความเป็นมิตรด้วยอย่างเปิดเผย และถึงแม้ในบางครั้งจะมีคนสนใจซักถามเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ปลาก็สามารถเล่าให้ฟังได้โดยไม่ปิดบังและไม่มีการแสดงอาการไม่พอใจเหมือนปูแต่อย่างใด

ซึ่งปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารที่ไม่เกิดขึ้นกับปูนั้น เนื่องมาจากการที่ปูมีความคุ้นเคยกับบุคคลต่างวัฒนธรรมมาก และการที่ยังอยู่ในวัยเด็กจึงไม่รู้สึกถึงความแตกต่างทางลักษณะภายนอกของตนเองเป็นปัญหาแต่อย่างใด

สมสุวรรณ ศรีธำโรต

สมสุวรรณ หรือแมน เป็นเด็กชาวกูฏกรังคนไทย ทำให้รูปลักษณ์ภายนอกเป็นเช่นเดียวกับเด็กไทยทั่วไป ดังนั้น ความรู้สึกเป็นปมด้อยที่มีลักษณะร่างกายแตกต่างจากคนอื่นจึงไม่เกิดขึ้น ทำให้เมื่อต้องพบปะพูดคุยกับคนแปลกหน้าจึงไม่เกิดการหลีกเลี่ยงการสื่อสารแต่อย่างใด

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลแปลกหน้าหรือคนที่มีลักษณะที่แตกต่างไปจากตนเองนั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อครอบครัวชาวกูฏกรังเข้ามาอาศัยในช่วงแรก ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากการที่พวกเขารู้สึกว่าตนเองแตกต่างและรู้สึกถึงความ เป็นปมด้อยทำให้ไม่กล้าที่จะสื่อสารกับผู้อื่นทั่วไปเนื่องจากเกรงการถูกดูถูก ถึงแม้ในปัจจุบันพวกเขาจะใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนเมืองและมีความคุ้นเคยกับคนทั่วไปในสังคมแล้ว แต่หากพบเจอกับบุคคลที่รู้สึกไม่ไว้วางใจพวกเขาก็จะพยายามที่จะไม่พูดคุยสื่อสารด้วย

เมื่อจัดระดับการหลีกเลี่ยงการสื่อสารของสมาชิกในครอบครัวชาวกูฏกรังแล้ว จะพบว่าปู เป็นบุคคลที่มีระดับของปัญหามากที่สุด รองลงมาคือคมกฤษ ส่วนแมนและปลานั้นไม่พบปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสาร ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตารางแสดงปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม

สมาชิกในครอบครัวชาวกู	ระดับการหลีกเลี่ยงการสื่อสาร		
	มาก	น้อย	ไม่มี
ปู (โอกาสในการพบผู้คนต่างวัฒนธรรมน้อย)	/		
คมกฤษ (คุ้นเคยกับนิสิต, นักศึกษา)		/	
ปลา (คุ้นเคยกับบุคคลต่างวัฒนธรรม)			/
แมน (ลักษณะทางกายภาพเหมือนเด็กไทยทั่วไป)			/

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ระดับปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรมมีระดับความมากน้อยแตกต่างกันออกไป โดยระดับความมากน้อยของปัญหาอยู่ที่ระดับความคุ้นเคยกับบุคคลต่างวัฒนธรรม โดยปูที่ไม่เคยได้คุ้นเคยกับผู้บุคคลต่างวัฒนธรรมระดับการหลีกเลี่ยงการสื่อสารจึงมีระดับมากกว่าสมาชิกคนอื่น ส่วนคมกฤษที่มีโอกาสได้ใกล้ชิดกับบุคคลต่างวัฒนธรรมมาบ้างการหลีกเลี่ยงการสื่อสารจึงลดน้อยลงไป เช่น เดียวกันกับปลาที่ใช้

ชีวิตอยู่ในตลาดมีความคุ้นเคยกับบุคคลต่างวัฒนธรรมมาก การหลีกเลี่ยงการสื่อสารจึงไม่เกิดขึ้น

นอกจากนั้นลักษณะทางกายภาพภายนอกก็มีผลต่อระดับการหลีกเลี่ยงการสื่อสารด้วยเช่นเดียวกัน โดยพบว่า แมนผู้ที่มีลักษณะทางกายภาพภายนอกเช่นเดียวกับบุคคลอื่นทั่วไป การหลีกเลี่ยงการสื่อสารจึงไม่เกิดขึ้นกับแมนแต่อย่างใด ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะทางกายภาพภายนอกที่แตกต่างจากชนกลุ่มใหญ่ในสังคมมีผลต่อการหลีกเลี่ยงการสื่อสาร เนื่องจากลักษณะทางกายภาพภายนอกส่งผลต่อความรู้สึกถึงความเป็นปมด้อยของตนเองที่เป็นชนกลุ่มน้อย ทำให้ไม่ต้องการที่จะสื่อสารกับบุคคลอื่นเนื่องจากไม่ต้องการการถูกดูถูกจากผู้ใด

4. การยึดติดกับความเคยชินดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา

การยึดติดกับความเคยชินดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากความเคยชินจากการใช้ชีวิตในรูปแบบเดิม โดยที่การแสดงออกต่างๆทั้งทางด้าน วจนภาษาและอวัจนภาษา ยังคงแสดงถึงการยึดติดกับสิ่งที่ตนเองเคยปฏิบัติและถูกรับรองสั่งสอนมา ซึ่งการประพฤติปฏิบัติเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาเมื่อต้องย้ายมาอยู่ในวัฒนธรรมใหม่

ความเคยชินดั้งเดิมที่ครอบครัวชาวไทยยึดติดมานั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นความเคยชินที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในรูปแบบดั้งเดิมที่เคยอาศัยแบบสังคมชนเผ่า โดยเป็นสิ่งที่สั่งสมมาจนคิดเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว แม้เมื่อย้ายออกมาแล้วแต่ก็ยังคงพฤติกรรมดั้งเดิมต่าง ๆ นั้นไว้ ซึ่งบางสิ่งเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา ดังนี้

1. ความเคยชินในเรื่องลักษณะการกินอยู่

ชนเผ่าชาวไทยเป็นชนเผ่าที่มีลักษณะการกินอยู่ที่แตกต่างไปจากคนไทย โดยลักษณะการรับประทานอาหารของพวกเขาจะไม่นิยมการอมอาหารไว้สำหรับมือต่อไป เมื่อมีอาหารเป็นจำนวนเท่าใดไม่ว่าจะมากหรือน้อยพวกเขาจะต้องรับประทานให้หมด ซึ่งเป็นเพราะสังคมชนเผ่าดั้งเดิมของพวกเขาเป็นวัฒนธรรมแบบเร่ร่อน ต้องย้ายถิ่นฐานอยู่เสมอเมื่อมีคนตายเกิดขึ้นในเผ่า เมื่อมีใครเอ่ยปากขอลูกไปเลี้ยง เมื่อเริ่มหาอาหารหรือล่าสัตว์ในพื้นที่ได้น้อยลงหรือเมื่อของเสียนที่พวกเขาถ้ายทิ้งไว้รอบที่อยู่นั้นขยายบริเวณกว้างมาใกล้บริเวณที่พักทำให้มีกลิ่น

รบกวน พวกเขาจะย้ายถิ่นฐานออกมา

ดังนั้นลักษณะนิสัยการรับประทานอาหารของพวกเขาจึงมีลักษณะการพยายามรับประทานอาหารที่มีให้หมดและไม่นิยมไม่เก็บรักษาอาหารเอาไว้ เนื่องจากการเก็บอาหารไว้นั้นจะทำให้ลำบากต่อการแบกสิ่งของในการเคลื่อนย้าย ซึ่งลักษณะการบริโภคที่แตกต่างออกไปนี้เป็นลักษณะติดตัวเป็นลักษณะนิสัยเฉพาะประจำเผ่ามาจนปัจจุบัน

ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ทั้งคนกฤษ ฟู ปลา และแมน ยังคงมีลักษณะนิสัยดังกล่าวอยู่ ถึงแม้ว่าพวกเขาจะเป็นกลุ่มชนเผ่าชาไกที่อยู่ในหมู่บ้านชาไกและตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งแล้วก็ตาม แต่ลักษณะนิสัยการกินอาหารให้หมดไม่เหลือเก็บไว้กินในมือต่อไปยังคิดเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของพวกเขาอยู่

“เค้ามีอะไรก็จะกินหมด มือเดียวกินหมดแล้ว มีกินต้องกินให้หมด ต้องกินจนหมด กินหมดทุกอย่าง ไม่มีการแบ่งไว้เลย เวลาเค้ากินเนี่ยนะ เค้าจะต้องกิน กินให้อิ่มเลย คนกฤษเนี่ยกินไกทีเดียว 2 ตัว เรายังจะสอนว่าให้คิดถึงเวลาอดซี”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

“แล้วถ้าอย่างกินชิ้นเนื้อที่มีกระดูกด้วยเนี่ยนะ ยังเหลือเนื้ออยู่แต่ทิ้งแล้วกินชิ้นใหม่ เพราะฉะนั้นต้องคอยกำกับเวลากินนะ ต้องบอกว่ากินให้หมด ถ้าเป็นเมื่อก่อนนี่ทิ้งแล้วเพราะจะเอาใหม่”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

“อย่างขนมปังเนี่ยซื้อให้เป็นแถวเลยนะ คนกฤษเนี่ยก็กิน กิน กินหมด จนหลังๆ เนี่ยเค้าก็บอกว่าไม่อยากกินแล้ว หรือข้าวเหนียวเนี่ยกินเป็นหม้อเลยนะ ฟู ปลา นี่ก็ยังมีเหมือนกัน เวลากินอะไรด้วยกันเนี่ย จะมีลักษณะเหมือนต้องกินนะ ต้องกินให้มากที่สุดเท่าที่ตัวเองจะกินได้”

(สุคสาวาศ์ พุทธสุวรรณ, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

นอกจากลักษณะนิสัยการรับประทานอาหารที่มีให้หมดและไม่นิยมเก็บรักษาอาหารไว้แล้ว ยังพบลักษณะนิสัยของการรับประทานอาหารไม่เป็นมือ หรือไม่รู้จักเรื่องมืออาหาร ซึ่งเป็นเพราะลักษณะการรับประทานอาหารที่เคยอยู่ที่หมู่บ้านชาไกเดิมนั้น พวกเขาจะรับประทานอาหารเมื่อมีอาหาร คือ เมื่อแลกของกินมาได้ หรือออกไปล่าสัตว์หาของป่ามาได้ หรือเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมที่หมู่บ้านแล้วนำอาหารมาให้ ดังนั้นในเรื่องการคำนึงถึงมืออาหารจึงไม่ได้เป็นลักษณะนิสัยที่ติดตัวของพวกเขา แต่จะรับประทานอาหารให้รับประทานเท่านั้น ทำให้เป็นปัญหาในช่วงแรกที่ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการกินให้เป็นเวลาเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตใน

สังคมใหม่ได้

“ แล้วก็กินเวลานี้แล้วก็อีกมือนึงจะกินเมื่อไหร่ เพราะของเค้าเนี่ยถ้ามีมันจะต้องกินจนหมดนะ สมมติเค้าจะได้สัตว์มาตัวนึง เค้าก็ต้องกิน กิน กินจนหมดนะ แล้วเค้าค่อยมาหาใหม่ มาอยู่นี้ก็เหมือนกับเค้าก็ไม่รู้ว่าทำไมจะต้องเป็นมือ เวลาตื่นมาถ้าจะไปโรงเรียนทำไมจะต้องกินข้าวก่อนไป เค้าจะไม่เข้าใจ ”

(สุคสาวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้ประกอบการ , สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

กล่าวโดยสรุป ความเคยชินในเรื่องการกินอยู่ของครอบครัวชาวกายังคงเป็นลักษณะนิสัยที่ติดตัวมาแม้กระทั่งได้ย้ายออกมาจากหมู่บ้านชาวกายแล้วก็ตาม ทั้งคอกฤช ปู ปลา และแมน ยังคงมีลักษณะนิสัยดังกล่าว โดยเฉพาะคอกฤชที่มีลักษณะความเคยชินในเรื่องการกินอยู่อย่างชัดเจน ทั้งลักษณะการกินอาหารที่ต้องกินอาหารที่มีให้จนหมด ไม่เหลือเก็บอาหารไว้กินในมือต่อไป และการไม่รู้จักรับการกินอาหารเป็นมือ ซึ่งเป็นผลมาจากการมีภูมิหลังที่แตกต่างออกไปของเขา ซึ่งพวกเขาแสดงพฤติกรรมดังกล่าวผ่านทางวัจนภาษาที่บุคคลแวดล้อมผู้ใกล้ชิดสามารถสังเกตได้อย่างชัดเจน

2. ความเคยชินในเรื่องลักษณะนิสัยการเอาตัวรอด

ลักษณะนิสัยของการเอาตัวรอดนั้น เกิดขึ้นเนื่องมาจากการที่วัฒนธรรมเมืองเข้าไปสู่ในหมู่บ้านชาวกายของพวกเขา ทำให้พวกเขาต้องปรับเปลี่ยนลักษณะนิสัยจากเดิมที่ชนเผ่าชาวกายเป็นชนเผ่าที่ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมและมักถูกหลอกได้ง่ายมาเป็นรู้จักเล่ห์เหลี่ยมในการเอาตัวรอด ทำให้เกิดเป็นลักษณะนิสัยที่มีลักษณะการเอาตัวรอดสูง ลักษณะการเอาตัวรอดดังกล่าวนี้จะแสดงออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัดเมื่อย้ายมาอยู่ในจังหวัดนครนายก

ลักษณะที่แสดงออกถึงการเอาตัวรอดนี้ เห็นได้เด่นชัดในเรื่องการหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสารด้วยความจริงเพื่อให้ตนเองพ้นผิด เมื่อทำผิดทั้งคอกฤช ปู ปลา และแมนจะไม่ยอมรับอย่างเด็ดขาด ถึงแม้จะมีหลักฐานต่างๆยืนยันได้ว่าทำผิดจริง แต่ถึงแม้จะคาดคั้นหรือเอาผิดอย่างไรพวกเขาก็จะปฏิเสธ ไม่ยอมรับ เนื่องจากเกรงกลัวความผิด ซึ่งอาจารย์ไพบูลย์ได้เล่าถึงลักษณะนิสัยของการเอาตัวรอดของกลุ่มชนเผ่าชาวกายในขณะที่อยู่หมู่บ้านชาวกายว่า เมื่อพวกเขาออกมาจากหมู่บ้านแล้วมีใครถามพวกเขาว่าหมู่บ้านชาวกายอยู่ไหน หรือถามว่าพวกเขาจะไปไหนหรือไปอย่างไรนั้น พวกเขาจะไม่บอกความจริง แต่จะเลี่ยงบอกเป็นอย่างอื่นเพื่อไม่ให้ผู้อื่นรู้ เป็นการหลีกเลี่ยงการสื่อสารซึ่งเนื่องมาจากลักษณะนิสัยการเอาตัวรอดสูง

เมื่อลมกฤษ ฟู ปลา และแมน ย้ายมาอยู่ที่จังหวัดนครนายกแล้ว ลักษณะนิสัยการเอาตัวรอดดังกล่าวยังคงติดตัวมาด้วย สิ่งที่แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด คือ การไม่ยอมรับความจริง เป็นการปกปิดความจริงเพื่อให้ตนเองพ้นผิด แม้จะมีหลักฐานยืนยันถึงความผิดของตนเอง

“เวลาเค้าทำอะไรผิดเนี่ย เค้าจะไม่บอกความจริงกับเรา ถ้าถามก็จะไม่รับ ทั้งปูทั้งปลาเหมือนกันหมดจะไม่รับ ทั้งๆที่เราอยู่ดูแลนะนะว่ามันเป็นพฤติกรรมของเค้า เค้าก็จะไม่รับ ยิ่งไงก็ไม่รับ เราก็ต้องระมัดระวังเขาจะไปคาดกัน จะไปยังไงเนี่ยก็จะไม่รับเด็ดขาด ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

จะเห็นได้ว่า การมีสัญชาตญาณของการเอาตัวรอดที่เกิดขึ้นจากความเจริญจากภายนอกเข้าไปสู่หมู่บ้านของพวกเขา นั้น ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการสื่อสารขึ้น ซึ่งพฤติกรรมนี้สร้างปัญหาให้กับบุคคลรอบข้างของพวกเขาที่ต้องพยายามแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

3. ความเคยชินในเรื่องสุขอนามัย

ความเคยชินในเรื่องสุขอนามัยของครอบครัวชาวกะหรี่ปั้วชาวกะหรี่ปั้วนี้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสะอาด ทั้งการรักษาความสะอาดของสิ่งของหรือของร่างกายตนเอง ซึ่งเป็นความเคยชินและเป็นความเชื่อดั้งเดิมของพวกเขาที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเป็นลักษณะนิสัยเฉพาะตัว โดยชนเผ่าชาวกะหรี่ปั้วจะไม่นิยมทำความสะอาดร่างกายหรือทำความสะอาดเสื้อผ้า เนื่องจากมีความเชื่อว่า จะทำให้สัตว์ผดุงกลืนทำให้ออกไปล่าสัตว์ไม่ได้ รวมถึงการใช้ชีวิตในรูปแบบเดิมของพวกเขาที่อิงอยู่กับธรรมชาติรอบตัวที่อุดมสมบูรณ์พฤติกรรมต่างๆทางด้านสุขอนามัยจึงมีความแตกต่างออกไป เช่น พฤติกรรมทำความสะอาดร่างกาย ที่ต้องการอาบน้ำเมื่อไหร่ก็สามารถกระโดดลงเล่นน้ำได้ตลอดเวลาเพราะมีลำธารไหลผ่านหมู่บ้าน

ดังนั้นชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาในตอนที่อยู่ที่บ้านชาวกะหรี่ปั้วพวกเขาจึงไม่สนใจในเรื่องการทำความสะอาดร่างกาย รวมทั้งไม่เคยชินกับการใช้สิ่งของสำหรับการทำความสะอาด เช่น การใช้สบู่ ยาสีฟัน ยาสระผม ฯลฯ เมื่อมาอยู่ที่จังหวัดนครนายกพวกเขาจึงเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องแปลกใหม่ แม้จะเคยรู้จักมาบ้างแต่ก็ไม่คุ้นเคยนัก ลักษณะการใช้ของพวกเขาจึงเป็นลักษณะของการเล่นเพื่อความสนุกสนานมากกว่าการใช้ประโยชน์

“ มาอยู่ที่นี่เค้าก็ไม่ชินกับการต้องทำอะไรเป็นเวลา อะไรมันสะอาด อะไรมันสกปรก ”

(สุคสวาทิ์ พุทธสุวรรณ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

“เค้าจะไม่ค่อยชอบเรื่องการทำความสะอาดร่างกาย เค้าไม่เห็นความจำเป็นว่าทำไมจะต้องซักผ้า ทำไมใช้ผ้าแล้วต้องเอาไปทิ้งอะไรอย่างนี้ เพราะว่าอยู่ที่โนนที่บ้านเค้าเนี่ยเค้าจะอาบน้ำ เค้าก็วิ่งไปน้ำตก แล้วที่บ้านเนี่ยน้ำจะไหลอยู่ตลอดเวลา เค้าก็นำมาจากน้ำตก เมื่อน้ำตกมีน้ำเค้าก็จะมีน้ำทั้งวันทั้งคืน อยากจะซักผ้าเมื่อไหร่ เค้าก็ลงไปล้างรถ แล้วท่อนที่เค้าต่อมานี้เนี่ยมันไหลอยู่ตลอดเวลาไม่ต้องปิด”

(สุคสวาทิ์ พุทธสุวรรณ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

“ไม่รู้จักใช้สบู่ ไม่รู้จักใช้ยาสีฟัน ไม่รู้จักใช้ยาสระผม ให้ใช้วันเดียวหมดขวดเลยนะ ก็จะพอกแล้วก็ไปเล่นไปกระโดดน้ำ พอกแล้วกระโดดน้ำ ในลักษณะเล่นนั้นนะ หรือป้าเค้า (คุณสุคสวาทิ์) จับเข้าแถวเลย ปูกับปลา แจกยาสีฟันให้แล้วบีบยาสีฟันให้ แปรงเดียวหมดแล้วกินหมดแล้ว มันหอมไง กินหมด หรืออีกแบบหนึ่งก็คือ อาบน้ำเสร็จแล้วถูสบู่ แล้วก็ออกมาเลยล้างออกทำไม มันหอมนะ คือเค้าไม่รู้จักใช้ หรือยาสีฟันนั้นก็กินเล่น”

(ไพบุลย์ ดวงจันทร์ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

เห็นได้ว่า เมื่อครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้ย้ายมาอยู่อาศัยในที่ที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากเดิมแล้วแต่พวกเขายังคงปฏิบัติตามความเคยชินในเรื่องสุขอนามัยอยู่เช่นเคย

4. ความเคยชินในเรื่องการทำการเกษตร

ความเคยชินในเรื่องการทำการเกษตรนี้ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับคอกกฤษ ซึ่งเกิดขึ้นจากถิ่นที่อยู่เดิมที่หมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงคอกกฤษเคยอาศัยใช้ชีวิตอยู่นั้น เป็นวิถีชีวิตที่แวดล้อมไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติรอบตัว ทั้งป่าไม้ หรือแม่น้ำ ที่อุดมสมบูรณ์ตลอดทั้งปี ดังนั้นเมื่อต้องย้ายมาอยู่ในที่ที่มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่แตกต่างออกไปจึงทำให้เกิดปัญหาการไม่เข้าใจในเรื่องการเพาะปลูกขึ้น

การไม่เข้าใจในเรื่องการเพาะปลูกนั้น ลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะของการมีพฤติกรรมทำตามสิ่งที่ตนเคยปฏิบัติมาก่อน ซึ่งคอกกฤษไม่สามารถเข้าใจได้ว่าเหตุใด

จึงต้องทำเช่นนั้น เช่น การที่คนกดขี่ไม่รดน้ำต้นไม้ สาเหตุที่ไม่ทำไม่ใช่เป็นเพราะความขี้เกียจ แต่เป็นเพราะเค้าไม่เคยปฏิบัติและรู้สึกว่ามันฝืนความรู้สึกที่จะต้องทำเช่นนั้น

“ คือที่ที่เค้าอยู่นี่ เค้าอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ ไม่มีตรงนี้ก็ไปหาตรงโน้น ก็มีกินไปตลอด ค่างอะไรเค้าก็กินหมด ตัวอะไรก็ได้ ถึง หนู งู ก็กินกัน เพราะฉะนั้นเค้าไม่ต้องคิดที่จะปลูกสร้าง ไม่ต้องคิดที่จะลงมือขุดดิน เค้าจะพูดอยู่เสมอเลย อย่างเรารคน้ำต้นไม้เนี่ยมันคิดบ้านเค้ามาก เค้าปลูกทีเดียวแล้วคอยกินกันเลย เค้าจะเห็นเป็นเรื่องแปลกมากสำหรับเค้า มันจะฝืนความรู้สึกของเค้านะ มันไม่ใช่ความขี้เกียจ มันไม่ใช่วิธีทำกินแต่ขี้เกียจเหมือนคนบ้านเรา แต่พวกเขาเนี่ยมันเหมือนมันไม่ใช่ล่ะ ทำไมต้องทำอย่างนั้น ”

(สุตสวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

5. ความเคยชินในเรื่องพฤติกรรมการเล่น

ความเคยชินในเรื่องพฤติกรรมการเล่น โลก โฟนนั่น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเพ็ญภา (ปู) ขวัญกมล (ปลา) และสมสุวรรณ (แมน) ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากความเคยชินจากเมื่อครั้งที่อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านซาไก ที่วิถีชีวิตของพวกเขานั้นต้องพึ่งพาธรรมชาติ ดังนั้นพฤติกรรมการเล่นสิ่งของต่างๆ ก็มีลักษณะอิงอยู่กับธรรมชาติที่อยู่แวดล้อมตนเอง การเล่นก็จะเล่นกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติรอบตัวของพวกเขา เช่น ดินไม้ แม่น้ำลำธาร ฯลฯ ดังนั้นเมื่อมาอยู่ในที่ใหม่ก็ยังเคยชินกับการเล่นสิ่งของต่างๆ รอบตัวเช่นเคย รวมทั้งเมื่อมาพบเห็นสิ่งแปลกใหม่ต่างๆ ของเล่นหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เขาไม่เคยเห็น ไม่รู้จัก พวกเขาก็จะสนใจและเล่นกับของสิ่งนั้นโดยที่ไม่คำนึงถึงอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเล่นตัดสายไฟ ตัดสายโทรศัพท์ การเล่นบนที่สูง เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ยังคงเกิดขึ้นกับปู ปลาไม่เปลี่ยนแปลงแม้ว่าจะได้รับการสอนหรือเตือนถึงเรื่องอันตรายก็ตาม แต่พวกเขายังคงปฏิบัติอยู่เช่นเดิมไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากตามความรู้สึกของพวกเขาเห็นว่าเป็นเรื่องปกติทั่วไปที่ไม่ก่อให้เกิดความอันตรายกับตัวเขาแต่อย่างใด

“ ชอบเล่นที่สูง คือที่บ้านเค้าเดิมมันมีน้ำตก ก็ชอบกระโดดเล่นน้ำลงมา ขึ้นไปบนยอดแล้วก็กระโดดลงมา ว่ายน้ำเก่ง ไข่เข้าปลาเค้าจะมีลักษณะพิเศษ อย่างเสาเหล็กเนี่ยมันป็นถึงยอดเลยนะ ปลาป็นขึ้นไปถึงยอดเลย บางทีป็นขึ้นไปเล่นบนหลังคา เป็นทั้งคู่ นะ บางทีก็ขึ้นไปเล่นบนยอดมะม่วงนะ บางทีเราก็กลัวว่ามันจะตกลงมา ขึ้นไปเล่นไล่จับกันบนต้นมะม่วง ขึ้น

ปีนเล่นบนหลังคา ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

“ คือ เป็นนิสัย หรือเนื่องจากว่า ไอ้พวกพฤติกรรม จากที่สูง หรืออะไรนี่นะ คือเค้าไม่มีเครื่องเล่น ไม่มีของเล่นนะ แล้วของที่เค้าได้เนี่ยมันจะเป็นของที่คนเค้าบริจาคไป พวกพลาสติก พวกของเล่นพลาสติกอะไรอย่างนี้นะ คือเค้าไม่ได้ของดีเล่นนะนะ จะเป็นแบบเทคโนโลยีใหม่ๆเนี่ยเค้าก็ไม่เคย ไม่เคยได้เป็นเจ้าของนะ เพราะฉะนั้นเค้าก็จะเล่นอะไรที่ใช้กำลังเค้า พอเค้ามาสัมผัสไอ้ของที่มันไม่ใช่ป่า แตกต่างจากป่า เค้าก็เลยจะไม่รู้จักระวังไง เค้าก็จะคิดว่าในระดับความสูงแบบนี้หรืออันตรายอย่างนี้เค้าเคยมาแล้วนะ ”

(สุคสาวาศี พุทธสุวรรณ, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

“ คืออย่างนี้ การปรับตัวให้เข้ากับพวกนี้พวกเครื่องใช้บางอย่างเนี่ยที่เค้าไม่เคยเห็น ปลาเนี่ยเอากรรไกรมาตัดสายไฟ ตัดสายโทรศัพท์ ทุกอย่างนะ เป็นความชนหรือความไม่เคยเห็น ทุกอย่างเลย คือเค้าเล่นดินเล่นทราย กระโดดต้นไม้มาไข่ม้อย ที่นี้พอมายู่บ้านเรามันไม่มีไฟ เพราะฉะนั้นเห็นอะไรก็จะเล่น ก็จะไม่กลัวอะ ”

(สุคสาวาศี พุทธสุวรรณ, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

ปัญหาการยึดติดกับความเคยชินดั้งเดิมที่ตนเองเคยปฏิบัติมาทั้ง 5 ปีหาข้างต้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับสมาชิกในครอบครัวชาวไทแตกต่างกันออกไป ในบางปัญหาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกันทั้งหมด ส่วนในบางปัญหาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะกับสมาชิกบางในครอบครัวชาวไทบางคนเท่านั้น ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตารางแสดงปัญหาการยึดติดกับความเคยชินดั้งเดิมที่ตนเองเคยปฏิบัติมา

ครอบครัวชาวไท	ปัญหาการยึดติดกับความเคยชินดั้งเดิมที่ตนเองเคยปฏิบัติมา				
	ลักษณะการกินอยู่	ลักษณะการเอาตัวรอด	สุขอนามัย	การทำ การเกษตร	พฤติกรรมการเล่น
คมกฤษ	- ไม่บริโภคตามมืออาหาร - ไม่อ่อมอาหารไว้มือต่อไป	- หลีกเสี่ยงการสื่อสารด้วยความจริง	- การไม่นิยมทำความสะอาดสะอาดร่างกาย	- ไม่ปฏิบัติตามวิธีการในการบำรุงดูแลหลังทำการเกษตร	-

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ครอบครัวชาวไท	ปัญหาการยึดติดกับความเคยชินดั้งเดิมที่ตนเองเคยปฏิบัติมา				
	ลักษณะการกินอยู่	ลักษณะการเอาตัวรอด	สุขอนามัย	การทำ การเกษตร	พฤติกรรมการเล่น
เพ็ญญา (ปู่)	- ไม่บริโภคตามมืออาหาร - ไม่อมอาหารไว้มือต่อไป	- หลีกเลี่ยงการสื่อสารด้วยความจริง	- การไม่นิยมทำความสะอาดสะอาดร่างกาย - ใช้สิ่งของในการทำความสะอาดสะอาดในลักษณะของการเล่น	-	- เล่นโดค โผนเสี่ยงอันตราย - เล่นสิ่งของรอบตัวที่ก่อให้เกิดความเสียหาย
ขวัญกมล(ปลา)	- ไม่บริโภคตามมืออาหาร - ไม่อมอาหารไว้มือต่อไป	- หลีกเลี่ยงการสื่อสารด้วยความจริง	- การไม่นิยมทำความสะอาดสะอาดร่างกาย - ใช้สิ่งของในการทำความสะอาดสะอาดในลักษณะของการเล่น	-	- เล่นโดค โผนเสี่ยงอันตราย - เล่นสิ่งของรอบตัวที่ก่อให้เกิดความเสียหาย
สมสุวรรณ (แมน)	- ไม่บริโภคตามมืออาหาร - ไม่อมอาหารไว้มือต่อไป	- หลีกเลี่ยงการสื่อสารด้วยความจริง	- การไม่นิยมทำความสะอาดสะอาดร่างกาย - ใช้สิ่งของในการทำความสะอาดสะอาดในลักษณะของการเล่น	-	- เล่นโดค โผนเสี่ยงอันตราย - เล่นสิ่งของรอบตัวที่ก่อให้เกิดความเสียหาย

กล่าวโดยสรุป ปัญหาการยึดติดกับความเคยชินหรือวิธีปฏิบัติตามแบบที่ตนเองเคยปฏิบัติมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ลักษณะการกินอยู่ ลักษณะนิสัยการเอาตัวรอด ความเคยชินในเรื่องสุขอนามัย ความเคยชินในวิธีการทำการเกษตร และความเคยชินในเรื่องพฤติกรรมการเล่น โดค โผนนั้น สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้ เนื่องจากเมื่อย้ายมาอยู่ในที่

ที่มีวัฒนธรรมในแบบใหม่แล้วนั้น พวกเขาที่จะไม่ปฏิบัติตามแบบแผนเดิมที่เคยปฏิบัติมาก่อนได้ ดังนั้นพวกเขาจึงจำเป็นต้องใช้ความพยายามในการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับแบบแผนของวัฒนธรรมใหม่เพื่อให้อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมใหม่ได้

5. ปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่

ปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่ เป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากการยึดติดกับความเคยชินดั้งเดิมที่ตนเองเคยปฏิบัติมา ที่ทำให้พวกเขายังคงปฏิบัติพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นตามความเคยชิน และไม่พยายามที่จะปรับเปลี่ยนตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ จึงทำให้เกิดปัญหาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นตามมา

การที่พวกเขาต้องย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในที่ที่มีความแตกต่างไปจากที่เดิม ทั้งทางด้านภาษา วัฒนธรรม หรือสภาพแวดล้อม ทำให้ครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้ต้องพบกับสิ่งของแปลกใหม่บางอย่างที่พวกเขาไม่เคยรู้จัก หรือรูปแบบหรือวิธีการต่างๆ ที่พวกเขาไม่คุ้นเคย ทำให้เป็นเรื่องยากที่จะปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้ เพราะยังคงเคยชินในวิธีปฏิบัติในรูปแบบเดิม รวมทั้งไม่พยายามปรับเปลี่ยนวิธีคิดหรือรูปแบบปฏิบัติของตนเองให้เหมาะสม

โดยคุณสุศสวาทก็กล่าวว่า พฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นปัญหานั้น เป็นพฤติกรรมที่ติดตัวมาจากความเคยชินเมื่อครั้งที่ยังอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านชาวกองกลายเป็นลักษณะนิสัยเฉพาะของพวกเขา ซึ่งแม้จะมีการสอนให้ปรับเปลี่ยนวิธีคิดแต่ด้วยความเคยชินก็ยังคงปฏิบัติตนเช่นเดิม โดยเฉพาะคณคฤชเองที่เมื่อผู้ปกครองสอนให้ปฏิบัติตามแบบอย่างที่ถูกต้อง คณคฤชก็จะแสดงว่ารับรู้ แต่เมื่อต้องปฏิบัติจริง คณคฤชก็ยังคงมีพฤติกรรมตามแบบวิธีคิดเดิมของตนเองอยู่ ส่วนปูปลา และแมนนั้น เมื่อเข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียนก็ได้รับการอบรมสั่งสอนจากทางโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียน ประกอบกับการที่ยังเป็นเด็ก ดังนั้นการปรับเปลี่ยนวิธีคิดพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นปัญหาจึงดีขึ้น

“ไม่ว่าเราจะบอกจะสอนอะไร ให้ทำอะไร เขาก็จะรับปาก คณคฤชเนี่ย เวลาบอกเวลาสอนจะรับปาก ครบๆ แต่ก็ไม่ได้ทำ ก็จะรับปากตอนนั้นแหละ แต่เขาก็จะทำตามความคิด ตามวิธีคิดของตัวเองนะ อย่างพวกเรื่องการทำความสะอาด การเก็บหอมรอมริบ นี่ไม่มีทางทำ แต่ปูปลาเนี่ยยังดีที่ รร.เค้าเริ่มสอน แล้วเค้าก็เห็นเพื่อน ”

(สุศสวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

สมาชิกในครอบครัวชาวไทยแต่ละคนมีปัญหาการไม่พยายามปรับตัวในเรื่องต่างๆที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

คมกฤษ ศรีธารโต

คมกฤษ เป็นสมาชิกในครอบครัวที่พบกับปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่ โดยพบว่าคมกฤษประสบกับปัญหานี้มากกว่าสมาชิกในครอบครัวชาวไทยคนอื่น โดยคุณสุศศวาทีกเล่าว่า พฤติกรรมต่างๆที่เป็นปัญหานั้น เป็นพฤติกรรมที่คิดตัวมาจากความเคยชินเมื่อครั้งที่ยังอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านชาวกองกลายเป็นลักษณะนิสัยเฉพาะของพวกเขา ซึ่งแม้จะมีการสอนให้ปรับเปลี่ยนวิถีคิดแต่ด้วยความเคยชินก็ยังคงปฏิบัติตนเช่นเดิม

1. การไม่พยายามปรับตัวในสังคมที่มีเงินเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต

การไม่พยายามปรับตัวในสังคมที่มีเงินเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตนั้น พบว่า เมื่อคมกฤษย้ายมาอาศัยอยู่ที่จังหวัดนครนายก คมกฤษไม่เข้าใจการใช้เงินและไม่รู้ค่าของเงิน ซึ่งเป็นเพราะช่วงที่คมกฤษอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านชาวกองนั้น เงินไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพแต่อย่างใด วิธีการในการดำรงชีพของเขา จะใช้วิธีเก็บสมุนไพร เก็บของป่า ขายน้ผึ้ง หรือรับจ้างทำสวนยางเพื่อแลกกับข้าวสาร ปลากระป๋อง หรือสิ่งของต่างๆที่ตนเองต้องการ ดังนั้น วิธีในการใช้เงินจึงเป็นปัญหาสำหรับคมกฤษเมื่อต้องย้ายมาอาศัยอยู่ที่จังหวัดนครนายกที่มีเงินเป็นปัจจัยสำคัญพื้นฐานในการดำรงชีพ

ซึ่งปัญหาการไม่รู้จักรักการใช้เงินนี้ ส่งผลต่อการถูกเอารัดเอาเปรียบขึ้นกับคมกฤษ เมื่อครั้งที่ยังอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านชาวกอง ซึ่งอาจารย์ไพบุลย์เล่าให้ฟังถึงการไม่รู้จักรักค่าของเงินของคมกฤษให้ฟังว่า คมกฤษไม่รู้ที่ค่าของสิ่งของแต่ละชนิดสามารถเทียบได้กับเงินเท่าใด หรือเงินจำนวนนี้มีค่าเท่าใด นอกจากนั้น การแลกเปลี่ยนของต่างๆก็เช่นกัน คมกฤษไม่สามารถเข้าใจได้ว่าสิ่งของแต่ละสิ่งมีคุณค่าแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เช่น เมื่อคมกฤษเก็บน้ำผึ้งมาได้ 7 ขวด แต่เขานำไปแลกรองเท้าบูทราคาถูกได้เพียง 1 คู่ หรือเก็บสะตอมาได้ 1 หาบ แต่ยอมแลกแค่ปลากระป๋องเพียงกระป๋องเดียว ดังนั้นเมื่อเข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมที่มีตัวเงินเป็นหลักจึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆขึ้น และยังคงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับคมกฤษอยู่ในปัจจุบัน

“แบงก์ร้อยเนี่ยเอาไปซื้อขนม ร้านเค้าก็ให้ขนมมาห่อหนึ่ง พอได้ขนมไปก็ไปแล้ว ร้านเค้ายังไม่ทันทอนเลย เพราะเค้าไม่รู้จึกค่าของเงิน บางทีเค้าขายของเราถามว่าเท่าไร มันบอกพันนึง แต่ยื่นแบงค์ 20 ให้ยังเอาเลย เพราะเค้าไม่รู้ แต่ตอนนี้ผมกฤษฎารู้แต่เอาอะไรด้วยไม่ได้”

(ไพบุลย์ ดวงจันทร์, ผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

เห็นได้ว่าอาจารย์ไพบุลย์ใช้คำว่า “พอรู้แต่เอาอะไรด้วยไม่ได้” กับเรื่องการใช้เงินของกฤษฎ ซึ่งสื่อความได้ว่าเมื่อย้ายมาอยู่ในที่ใหม่แล้วก็ตาม กฤษฎยังคงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับสังคมใหม่ ซึ่งเป็นเพราะการไม่พยายามปรับตัวของกฤษฎ จึงทำให้ในปัจจุบันปัญหาในเรื่องการใช้เงินจึงยังคงเป็นปัญหาสำหรับกฤษฎอยู่เช่นเดิม

2. การไม่พยายามปรับตัวในเรื่องการประกอบอาชีพ

การไม่พยายามปรับตัวในเรื่องการประกอบอาชีพ เป็นเรื่องการใช้อุปกรณ์สำหรับการประกอบอาชีพ และวิธีการในการประกอบอาชีพที่ยังคงพฤติกรรมเดิมโดยไม่พยายามเปลี่ยนแปลง โดยพบว่า เมื่อกฤษฎย้ายเข้ามาอยู่ในจังหวัดนครนายกที่ต้องเรียนรู้การประกอบอาชีพที่ตนเองไม่เคยปฏิบัติมาก่อน ทำให้กฤษฎไม่เข้าใจและไม่เห็นถึงความจำเป็นในการที่จะต้องปฏิบัติตามแบบแผนใหม่

ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาการไม่พยายามทำความเข้าใจ หรือไม่ยอมรับรูปแบบการดำเนินชีวิตใหม่ ซึ่งกฤษฎแสดงออกให้เห็นจากการมีพฤติกรรมในแบบเดิมไม่เปลี่ยนแปลง แม้จะได้รับการบอกเล่าหรือสอนจากบุคคลแวดล้อม แต่เมื่อสอนก็ดูเหมือนไม่พยายามทำความเข้าใจ เช่น เรื่องวิธีการในการค้าขาย ที่คุณสุศสวาทก็ได้พยายามสอนให้กฤษฎรู้จักการทำการค้า แต่เนื่องจากกฤษฎไม่เคยเรียนรู้มาก่อน ทั้งในเรื่องอุปกรณ์ เช่น การใช้เครื่องชั่งที่กฤษฎไม่สามารถใช้ได้ เพราะในหมู่บ้านชาโกลที่ย้ายมานั้นไม่มีการใช้เครื่องชั่งในการประกอบอาชีพ ดังนั้นกฤษฎจึงไม่สามารถใช้เครื่องชั่งได้อย่างถูกต้อง ถึงแม้จะได้รับการสอนก็ตาม

ดังนั้น การค้าขายจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบเพื่อให้กฤษฎสามารถปฏิบัติตามได้ โดยคุณสุศสวาทก็ได้เปลี่ยนวิธีการโดยใช้การนับ โดยให้นับเอาว่าเมื่อขายของจำนวนนี้ จะได้ราคาเท่านี้ แต่กฤษฎก็ยังไม่สามารถนับได้ถูกต้อง เนื่องจากกฤษฎสามารถนับเลขได้เพียงจำนวน 1 2 3 เท่านั้น

จนในที่สุดการขายของก็จะให้คนซื้อมาชั่งและจ่ายเงินเอง ซึ่งแม้จะเปลี่ยนรูปแบบแล้วแต่ก็ยังคงเป็นปัญหาอีก เนื่องจากความไม่เข้าใจในเรื่องมูลค่าของสิ่งของที่เพิ่มขึ้น เช่น เมื่อคุณสุคตสวาทค์บอกเอาไว้ว่าสิ่งของจำนวนเท่านี้จะต้องได้ราคาเท่านี้ เช่น 5 กิโลกรัม จะเป็นราคาเท่านี้ คมกฤษก็จะสามารถจำได้อยู่เพียงเท่านั้น ถ้ามีคนมาซื้อน้อยกว่าหรือมากกว่านี้ ก็ไม่สามารถบอกได้ว่าจะเป็นราคาเท่าไร

ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ตัวของคมกฤษเองไม่พยายามที่จะปรับเปลี่ยนตนเองเมื่อได้รับการสอนจากผู้อื่น การไม่พยายามปรับตัวนี้เป็นในลักษณะของการไม่ใส่ใจและไม่คิดว่ามีความจำเป็น

“ ให้เค้าขายผักนะ บอกให้มัดกำละกิโลทำไม่ได้ ก็เลยบอกมันน้ำหนักกำละ 30 ตัน ก็ยังทำไม่ได้อีก สุดท้ายเราก็เลยต้องใช้วิธีให้คนซื้อนะตัวเอง หรือถ้าบอกว่า 5 กิโลต้องได้เท่านี้ กิโลหนึ่งต้องได้เท่านี้ ทำไม่ได้ คือ ถ้าบอกไปว่าเอาอันนี้ไปให้เค้า เค้าจะให้มาร้อยนึง ก็ยืนยืนอยู่อย่างเดียวว่าจะได้ร้อยนึง แต่อย่างอื่นพูดไม่ได้แล้ว ”

(สุคตสวาทค์ พุทธสุวรรณ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

ดังนั้นจะเห็นได้เมื่อย้ายมาอาศัยอยู่ในจังหวัดนครนายก คมกฤษยังคงเคยชินกับการปฏิบัติตนเองในรูปแบบเดิมรวมทั้งไม่พยายามเปลี่ยนแปลงตนเองให้เหมาะกับรูปแบบการใช้ชีวิตในแบบใหม่

เพ็ญญา(ปู) ขวัญกมล(ปลา) และสมสุวรรณ(แมน)

1. การไม่พยายามปรับตัวพฤติกรรมการเล่นโลดโผน

ปัญหาการไม่พยายามปรับตัวของ ปู ปลาและแมน เป็นปัญหาการไม่พยายามปรับตัวในเรื่องความเคยชินในพฤติกรรมการเล่นโลดโผน ซึ่งพฤติกรรมต่างๆเหล่านี้ยังคงเป็นพฤติกรรมที่ติดตัวของพวกเขาอยู่ ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมการเล่นของพวกเขาที่พบว่ายังคงมีพฤติกรรมเช่นนี้ไม่เปลี่ยนแปลง แม้จะได้รับการตักเตือนจากครูอาจารย์หรือผู้อุปการะ แต่พฤติกรรมต่างๆก็ยังคงอยู่ และไม่พยายามที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆเหล่านั้น เนื่องจากไม่เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่พวกเขาเห็นว่าเป็นเรื่องปกติ และไม่เป็นอันตรายกับตัวเขาแต่อย่างใด

กล่าวโดยสรุป ปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องมาจาก การย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในที่ที่มีความแตกต่างไปจากถิ่นที่อยู่เดิม ทำให้พวกเขาไม่คุ้นเคยทั้งสภาพแวดล้อม เทคโนโลยี หรือสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่แตกต่างออกไปจากที่พวกเขาเคยพบเห็น รวมทั้งพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นความเคยชินที่ติดตัวมาก่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่พวกเขาไม่เข้าใจ รวมทั้งไม่เห็นถึงความจำเป็นในการที่จะต้องเปลี่ยนแปลงตนเอง ทำให้พวกเขาไม่พยายามปรับแก้ไขพฤติกรรมเหล่านั้น

โดยเฉพาะกับคนกลุ่มที่แม้จะมีการสอน/ให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ แต่เนื่องจากความไม่คุ้นเคยและไม่เคยปฏิบัติมาเป็นเวลายาวนานทำให้การยอมรับสิ่งใหม่ที่สอนเกิดขึ้นได้ยากและไม่เข้าใจว่าเหตุใดจึงต้องเปลี่ยนแปลง ซึ่งแตกต่างไปจากปูปลาและแมนที่ยอมรับสิ่งใหม่ได้ง่ายกว่า และใช้เวลาที่รวดเร็วกว่า ซึ่งเนื่องมาจากปูปลาได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ในช่วงวัยเด็ก และได้เข้าสู่ระบบโรงเรียน จึงสามารถเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ จากเพื่อนๆ ในวัยเดียวกันได้ จะมีเพียงพฤติกรรมการเล่นสิ่งของต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดอันตรายเท่านั้นที่เป็นพฤติกรรมที่ยังคงอยู่เท่านั้น ซึ่งสามารถแสดงปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ตารางแสดงปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่

ครอบครัวชาวไทย	ปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่		
	การใช้เงิน	การประกอบอาชีพ	พฤติกรรมการเล่นโลดโผน
คนกลุ่ม	/	/	-
เพ็ญภา (ปู)	-	-	/
ขวัญกมล(ปลา)	-	-	/
สมสุวรรณ (แมน)	-	-	/

6. ปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวม

ปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการที่คู่สื่อสารทั้งสองฝ่ายที่เป็นบุคคลต่างวัฒนธรรม มีการมองคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรมของตนเองแบบตีค่าไปในทางที่ตนเองนึกคิด ซึ่งในบางเรื่องเป็นความเข้าใจที่ผิดพลาดทำให้เกิดการขาดประสิทธิภาพในขณะที่ทำการสื่อสารกันขึ้น โดยปัญหานี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ ทั้งบุคคลแวดล้อมครอบครัวชาวไทยที่ยังคงมีการมองแบบอคติและเหมารวม และตัวของครอบครัวชาวไทยก็เช่นเดียวกันที่มีการมองเช่นนี้กับบุคคลที่เป็นคู่สื่อสาร ดังนี้

การมีอคติและการมองแบบเหมารวมของบุคคลคู่สื่อสารของครอบครัวชาวไทย

จากการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งที่มีผลต่อการปรับตัวของครอบครัวชาวไทยเมื่อต้องย้ายมาอยู่ที่จังหวัดนครนายก คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารมีการมองครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้อย่างมีอคติและเหมารวม ซึ่งบุคคลคู่สื่อสารที่มีพฤติกรรมดังกล่าวอย่างเด่นชัด คือ กลุ่มเพื่อนนักเรียนที่โรงเรียนของปูที่แสดงออกด้วยการพฤติกรรม การล้อเลียน การกลั่นแกล้ง การไม่พูดคุยสื่อสารด้วย

การที่ปูมีรูปร่างภายนอกที่แตกต่างอย่างชัดเจนจากเพื่อนนักเรียนภายในโรงเรียน ทำให้ในช่วงแรกที่ต้องเข้าเรียนหนังสือที่โรงเรียน จึงยังไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนคนอื่น ซึ่งอาจารย์ประจำชั้นกล่าวว่า ในช่วงแรกที่ปูเข้ามาศึกษาที่โรงเรียนนั้น เพื่อนนักเรียนได้มีการแสดงปฏิกริยาไม่ยอมรับด้วยการไม่พูดคุย ไม่นั่งใกล้ และมีการแกล้งและล้อเลียนด้วยถ้อยคำต่างๆ เช่น นิโกรตัวดำ คำซาไก เป็นต้น จนทำให้ปูนั่งเฉยไม่ยอมพูดคุยกับใคร และลาออกจากโรงเรียนไปในที่สุด

“ ตอนแรกๆ เพื่อนจะไม่นั่งด้วย ไม่พูดด้วย เหมือนรังเกียจนะ ลักษณะเด็กนะเค้า จะไม่มีใครเล่นด้วย เหมือนกับมองเค้าเป็นตัวประหลาดตัวหนึ่งอย่างเนี่ย เค้าก็ เค้าคิดตรงไหน เข้ากับใครก็ไม่ได้ พูดกับใครก็ไม่ได้ ความอึดอัดของเด็กมันก็เกิดขึ้น ก็เลยไม่อยากมาเรียน เรียนได้แป๊บเดียวก็ไป ”

(รุ่งนภา ดันดิชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ไม่มีเพื่อนเล่นด้วยเพราะเพื่อนเค้าบอกว่าป็นนิโกร ตัวดำ ”

(วันวิสา วรรักษ์, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ เพื่อนก็ล้อเยอะ ว่า คำซาไก คำ ตัวคำ ”

(ธีรภัทร เข้มสระโส , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ ความคิดปกติของร่างกาย พวกสีผิว ผม ซึ่งเค้ามีไม่เหมือนคนอื่นเนียเค้าก็จะเข้ากับใครไม่ได้ เค้าก็จะมีพูดว่า เฮ้ย ไอ้เนียลูกนิโกร ก็จะมีล้อ มี จนกระทั่งเค้าก็จะเก็บตัว เฉย นิ่ง ปู่ก็จะนั่งเงียบ แล้วเค้าจะไม่ค่อยยุ่งกับใคร ”

(รุ่งนภา ตันศิริราษฎร์ , อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนาการ , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ นานเหมือนกันกว่าจะเริ่มเข้ากับเพื่อนได้ ตอนเค้าเข้ามาเค้าก็ปรับตัวไม่ได้ ก็อายุเค้ายังน้อย พอมาแป็บเดียวก็เลยลาออกไป คือ ปรับตัวเองไม่ได้ เจอแต่เพื่อนล้อ ก็อาย คือ เค้าจะไม่กล้าแสดงออกนะค่ะ เค้าจะนั่งเฉย ตอนแรกเนียมาโรงเรียนพอเค้าก็ไม่ได้มาส่ง จะมีแต่คุณป้าเค้าที่เป็นผู้อุปการะนะค่ะมาส่ง มาส่งแล้วก็ไป เค้าก็เหมือนกับว่าเหว่ะนะค่ะ ไม่รู้จะทำยังไง เข้ากับใครเค้าก็ไม่ได้ จนต้องลาออกไป ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนาการ , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

จะเห็นได้ว่า การที่คู่สื่อสารมีการมองครอบครัวชาโกลครอบครัวนี้ในแง่ลบ ทำให้สร้างปัญหาแก่ครอบครัวชาโกลและทำให้ประสิทธิภาพทางการสื่อสารลดน้อยลง และเกิดการหลีกเลี่ยงการสื่อสารขึ้นกับปูในที่สุด

ส่วนบุคคลที่เป็นคู่สื่อสารของคมกฤษ ทั้ง อาจารย์ไพบูลย์ คุณสุดสวาทดี รวมถึงบุคคลแวดล้อมอื่นๆนั้น ไม่พบว่ามีมุมมองครอบครัวชาโกลครอบครัวนี้อย่างมีอคติหรือการมองแบบเหมารวมแต่อย่างใด เนื่องจากสังคมแวดล้อมที่คมกฤษอยู่นั้น คมกฤษจะเดินทางไปไหนมาไหนกับผู้อุปการะอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นจึงมีไม่มาก การสื่อสารกับคนทั่วไปส่วนใหญ่จะสื่อสารกับลูกศิษย์ของอาจารย์ไพบูลย์ที่พวกเขาให้ความเคารพและไม่มีอคติต่อคมกฤษ และเมื่อต้องสื่อสารกับบุคคลทั่วไปในจังหวัดนครนายก พวกเขาก็จะไม่แสดงออกถึงความมีอคตินี้ แต่จะแสดงออกในลักษณะความเมตตา สงสาร ไม่ได้ถูกเหยียดหยามแต่อย่างใด ส่วนแมนก็ไม่พบปัญหานี้เช่นกันเนื่องจากลักษณะภายนอกของแมนเป็นเหมือนเด็กไทยธรรมดาทั่วไป ดังนั้นบุคคลผู้ที่เป็นคู่สื่อสารของแมนจึงไม่มีการมองแบบมีอคติแต่อย่างใด

“ มาอยู่ในสังคมบ้านเรา (นครนายก)นี้ไม่เป็นนะ สังคมบ้านเราให้ความเมตตา แต่ถ้าอยู่ในกลุ่มเพื่อนรุ่นเดียวกันจะถูกเอารัดเอาเปรียบ เพราะเค้าเห็นว่าด้อยกว่า แต่ถ้าโดยทั่วไปแล้วก็จะให้เกียรติให้ความเอ็นดู เพราะฉะนั้นเวลาไปไหนก็จะได้รับการต้อนรับ จะให้เสื้อผ้า ให้อาหารนะ ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

จะเห็นได้ว่า บุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารบุคคลอื่น ส่วนมากจะเข้าใจและยอมรับในความเป็นซาไกของพวกเขา จะมีเพียงกลุ่มเพื่อนนักเรียนของปูและปลาเท่านั้นที่มีพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาของเด็กทั่วไปที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความแตกต่างของชนชาติตนเอง

การมีอคติและการมองแบบเหมารวมของครอบครัวซาไก

นอกจากการมีอคติและการมองแบบเหมารวมจะเกิดขึ้นกับบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารแล้ว ในขณะที่เดียวกันตัวของซาไกเองก็เป็นบุคคลผู้ที่มีอคติและมีการมองในแบบเหมารวมด้วยเช่นเดียวกัน โดยจากการวิจัยพบว่า สมาชิกในครอบครัวซาไกโดยเฉพาะคมกฤษและปู จะรู้สึกกับบุคคลต่างวัฒนธรรมในบางเรื่องเป็นไปในทางลบ กล่าวคือ คมกฤษ และปู มองว่าบุคคลอื่นมองตนเองว่าเป็นชนเผ่าที่ล้าหลัง ไร้การศึกษา และด้อยพัฒนา ดังนั้นเมื่อพวกเขาทำการสื่อสารกับบุคคลอื่นที่เป็นคนแปลกหน้าจึงทำให้พวกเขามีการหลีกเลี่ยงการสื่อสารเกิดขึ้น

การมองแบบเหมารวมและอคตินั้น เกิดขึ้นกับครอบครัวซาไกตลอดเวลาในขณะที่ต้องพบกับบุคคลแปลกหน้าที่เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรม โดยเมื่อต้องพบกับบุคคลแปลกหน้าที่ไม่รู้จัก ครอบครัวซาไกจะมองตามอคติของตนเองว่าบุคคลผู้นั้นมองตนเองในแง่ลบ ทำให้แสดงออกโดยการไม่พยายามพูดคุยสื่อสารด้วย ซึ่งปัญหานี้เกิดขึ้นกับครอบครัวซาไกในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

เพ็ญนภา (ปู)

จากการสังเกตปูเป็นผู้ที่มีวิธีการในการมองบุคคลอื่นอย่างมีอคติหรือมองในแบบเหมารวมมากกว่าสมาชิกในครอบครัวซาไกคนอื่นๆ โดยในขณะที่ทำการสื่อสารกับบุคคลอื่นปูจะมีความคิดในแง่ลบว่าบุคคลนั้นจะถูกดูถูกในความเป็นซาไกของตนเอง โดยเฉพาะกับบุคคลแปลกหน้าที่พบเห็นในครั้งแรก ซึ่งสังเกตได้อย่างชัดเจนจากพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสื่อสารที่เกิดขึ้นของปูที่เกิดขึ้นอยู่เสมอเมื่อต้องพบกับบุคคลแปลกหน้า

การที่ปูมีอคติในการมองบุคคลอื่นเกิดขึ้นเนื่องจาก หลังจากที่ต้องย้ายออกมาจากหมู่บ้านซาไกแล้วบุคคลที่ปู พบปะ สนทนาด้วยส่วนใหญ่นอกจากผู้อุปการะที่เป็นบุคคลที่ตนเองคุ้นเคยแล้ว จะเป็นบุคคลแปลกหน้าที่เป็นบุคคลที่มีอคติต่อความแปลกแตกต่างของตนเอง เช่น กลุ่มเพื่อนนักเรียน ที่แสดงพฤติกรรมการดูถูก หรือไม่ต้องการคบหาด้วย ดังนั้น เมื่อปูต้องพบเจอ

กับบุคคลอื่นที่เป็นคนแปลกหน้าอีกจึงทำให้บุคคลเขาไว้ก่อนว่าคนคนนั้นมีอคติกับตนเอง

คมกฤษ

ส่วนปัญหาการมองแบบมีอคติและเหมารวมที่เกิดขึ้นกับคมกฤษนั้น พบว่าเกิดขึ้นในระดับน้อยกว่าที่เกิดขึ้นกับปู เนื่องจากในช่วงแรกที่คมกฤษย้ายออกมาจากหมู่บ้านซาโกสังคมแวดล้อมส่วนใหญ่ที่คมกฤษต้องพบปะพูดคุยสื่อสารด้วย คือ กลุ่มนักศึกษาของอาจารย์ไพบูลย์ที่ให้ความเคารพและนับถือคมกฤษ และเป็นผู้ที่ไม่มีอคติกับชนกลุ่มน้อยแต่อย่างใด ดังนั้น คมกฤษจึงไม่มีการเหมารวมเอาว่าบุคคลต่างวัฒนธรรมคนอื่นจะมองตนในแง่ลบ การมีอคติของคมกฤษจึงไม่ได้เกิดขึ้นกับบุคคลที่เป็นบุคคลแปลกหน้าทั้งหมด แต่จะเกิดขึ้นกับบุคคลบางกลุ่มที่คมกฤษคาดเดาเอาว่าไม่น่าไว้ใจจากการบอกเล่าของอาจารย์ไพบูลย์ หรือจากการสังเกตของตัวเอง

การมองแบบมีอคตินั้นจะเป็นการมองในลักษณะการคาดเดาเอาว่า บุคคลคู่สนทนาคนใดมองพวกเขาด้วยความดูถูก และเมื่อพวกเขาคาดเดาดังนั้นแล้วพวกเขาก็จะแสดงพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการสื่อสารตามมา ซึ่งเกิดขึ้นกับบุคคลที่มองพวกเขาแบบมีอคติและเหมารวมที่รอบคร้วรับรู้ได้จากการแสดงออกทางสีหน้าหรือสายตา

“แต่ที่สำคัญ คือสายตา การมองแบบไหน เป็นการมองอย่างไรให้เกิดริ หรือมองอย่างเวทนา ซึ่งมันก็มีนะนะ มันแสดงออกทางสายตา เข้าใจได้ รู้ได้ว่าใครให้เกิดริ ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

ขวัญกมล (ปลา) และสมสุวรรณ (แมน)

ส่วนปลาและแมนไม่พบการมีอคติหรือการมองในแบบเหมารวมแต่อย่างใด เนื่องจากปลามีโอกาสในการพบผู้คนต่างวัฒนธรรมมาก เช่นเดียวกับกับแมนที่มีรูปร่างภายนอกเป็นเหมือนเด็กไทยทั่วไป ดังนั้นการมองในแบบอคติจึงไม่เกิดขึ้นกับตัวของแมนและกับทั้งบุคคลคู่สื่อสาร

กล่าวโดยสรุป ปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวมที่เกิดขึ้นกับรอบคร้วซาโกข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากกรอบคร้วซาโกเองและกับคู่สื่อสารของพวกเขา ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ตารางแสดงระดับการมีอคติและการมองแบบเหมารวม

ปัญหา	ครอบครัวชาวก				คู่สื่อสาร			
	คมกฤษ	ปู	ปลา	แมน	ผู้ อุปการะ	สมาชิกใน ครอบครัว ผู้อุปการะ	เพื่อน นักเรียน	อาจารย์
การมีอคติและ การมองแบบ เหมารวม	**	***	-	-	-	-	***	-

ระดับปัญหาเมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกในครอบครัวชาวกและระหว่างบุคคลคู่สื่อสาร

*** ระดับปัญหามาก / ** ระดับปัญหาปานกลาง / * ระดับปัญหาน้อย

จะเห็นได้ว่า ปัญหาการมองแบบเหมารวมและมีอคติเกิดขึ้นกับทั้งครอบครัวชาวกเองและกับผู้ที่เป็นคู่สื่อสาร ซึ่งจากตารางเห็นได้ว่า สมาชิกในครอบครัวชาวก ปูเป็นผู้ที่มีระดับการมีอคติและการมองในแบบเหมารวมมากกว่าสมาชิกคนอื่น ส่วนคู่สื่อสารนั้น เพื่อนนักเรียนเป็นผู้มีระดับการมีอคติและการมองแบบเหมาในระดับมาก ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ในช่วงแรกที่ปูย้ายมาอยู่ นั้นความสัมพันธ์ระหว่างปูและเพื่อนนักเรียนเป็นความสัมพันธ์ในเชิงลบ เพราะต่างฝ่ายต่างมีอคติต่อกันในระดับที่มากที่สุดทั้ง 2 ฝ่าย โดยเห็นได้ชัดเจนจากการต้องลาออกจากโรงเรียนในช่วงแรกของปู

สรุปผลการวิจัยในประเด็นปัญหาการสื่อสารที่เกิดขึ้นจากการย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมืองของครอบครัวชาวก พบว่า การย้ายถิ่นฐานมาอาศัยอยู่ในจังหวัดนครนายกที่เป็นสังคมแบบชุมชนเมืองและมีความแตกต่างไปจากหมู่บ้านชาวกที่พวกเขาเคยอาศัยมาก่อนนั้น ก่อให้เกิดปัญหาทางการสื่อสารขึ้น 6 ปัญหาด้วยกัน ได้แก่ ปัญหาการไม่เข้าใจและไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน, ปัญหาการขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมแบบชุมชนเมือง, ปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม, ปัญหาการสื่อสารที่ยึดติดกับความเคยชินดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา, ปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในวัฒนธรรมใหม่ และปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวม

ปัญหาต่างๆทั้ง 6 ปัญหาข้างต้น เป็นปัญหาที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล โดยความแตกต่างกันนั้นเป็นผลมาจากลักษณะภูมิหลังในด้านภาษา และวิถีชีวิตที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละคน และปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น เป็นปัญหาการสื่อสารที่เกิดขึ้นจากทั้งครอบครัวชาวไทยเอง และจากบุคคลแวดล้อมที่เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรม

โดยปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาของตัวชาวไทยที่เกิดขึ้น เนื่องจากการที่พวกเขาเป็นบุคคลต่างวัฒนธรรมที่ต้องมาใช้ชีวิตอยู่ในวัฒนธรรมหลัก รวมทั้งวัฒนธรรมย่อยของพวกเขานั้น มีความแตกต่างอย่างมากจากวัฒนธรรมหลักที่พวกเขาต้องย้ายมาอยู่อาศัย ดังนั้นเมื่อแยกปัญหาทั้ง 6 ปัญหาแล้วจะพบว่าทั้งปัญหาเกิดขึ้นร่วมกันและปัญหาที่เกิดขึ้นแยกกันดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ตารางแสดงปัญหาการสื่อสารที่เกิดขึ้นแยกตามบุคคลผู้เกิดปัญหา

ปัญหาที่เกิดขึ้น	บุคคลผู้เกิดปัญหา	
	ชาวไทย	คู่สื่อสาร
1. การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน	/	/
2. การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่	/	
3. การหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม	/	
4. การสื่อสารที่ขัดแย้งกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา	/	
5. การไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่	/	
6. การมีอคติและการมองแบบเหมารวม	/	/

จากตารางแสดงให้เห็นว่าปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางการสื่อสารเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งจากตัวชาวไทยเองและจากบุคคลผู้ที่เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรม โดยปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกันและปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวมนั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันทั้งสองฝ่าย ส่วนปัญหาด้านอื่นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวของชาวไทยเอง ที่มีวัฒนธรรมของตนเองเป็นวัฒนธรรมย่อยดังนั้นเมื่อต้องมาอาศัยอยู่ในวัฒนธรรมหลัก วัฒนธรรมที่แตกต่างนี้จึงเป็นต้นเหตุแห่งปัญหาทางการสื่อสารให้เกิดขึ้น

ส่วนที่ 3

กระบวนการในการแก้ไขปัญหาทางการสื่อสาร ที่เกิดจากการที่กลุ่มชาวไทยย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมือง

กระบวนการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสื่อสาร คือ การที่ตัวชาวไทยและผู้ที่เป็นคู่สื่อสารพยายามทำให้ปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นนั้นลดน้อยลง หรือแก้ไขมิให้เกิดขึ้นอีก โดยในการศึกษากระบวนการในการแก้ไขปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นนี้ จะศึกษาทั้งตัวชาวไทยเอง และศึกษาบุคคลแวดล้อมทั้งผู้อุปการะ สมาชิกในครอบครัวผู้อุปการะ อาจารย์ที่โรงเรียน เพื่อให้ทราบถึงวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การพยายามทำความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรม
2. การให้ความรู้/ให้การศึกษา
3. การใช้สื่อ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ
4. การหลีกเลี่ยงการมองเหมารวมและการมีอคติ
5. การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy)
6. การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม

ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยพบว่า กระบวนการในการแก้ไขปัญหาคือกระบวนการที่เกิดขึ้นจากครอบครัวชาวไทยและบุคคลผู้ที่เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรมดังนี้

1. การพยายามทำความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรม

การพยายามทำความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมเป็นวิธีการในการแก้ไขปัญหาคือที่เกิดขึ้นจากการที่ครอบครัวชาวไทยและบุคคลคู่สื่อสารพยายามทำความเข้าใจซึ่งกันและกันในขณะที่ทำการสื่อสารทั้งทางวงจภาษาและอวงจภาษาเพื่อให้สามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการวิจัยพบว่า ทั้งสองฝ่ายต่างพยายามเรียนรู้และทำความเข้าใจในสิ่งที่คู่สื่อสารแสดงออกทั้งเรื่องของภาษา ประเพณี วัฒนธรรมต่างๆที่ต่างไปจากที่ตนเองเคยรับรู้และเข้าใจ ซึ่งเป็นการพยายามทำความเข้าใจของครอบครัวชาวไทและบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรม คั้งนี้

ครอบครัวชาวไท

การพยายามทำความเข้าใจในวัจนภาษาและอวัจนภาษาของครอบครัวชาวไท จากการวิจัยพบว่า ในขณะที่ทำการสื่อสารระหว่างกัน ครอบครัวชาวไทมีการพยายามทำความเข้าใจภาษาทั้งทางวัจนภาษาและอวัจนภาษาลงเวลาในขณะที่ทำการสื่อสาร

ในด้านวัจนภาษาพบว่า ในขณะที่สนทนากัน สังเกตได้ว่า คมกฤษ พยายามที่จะทำความเข้าใจในคำถาม หรือประโยคสนทนาที่ตนเองไม่เข้าใจหรือฟังแล้วไม่เข้าใจชัดเจน โดยผู้วิจัยพบว่า ในบางครั้งเมื่อผู้วิจัยสื่อสารออกไป คมกฤษต้องมีการทวนคำถามซ้ำในบางคำถาม เช่น การใช้คำว่า “อะ” หรือ “อะไรนะ” หรือ “...นะเธอ” เป็นต้น

นอกจากการพยายามทำความเข้าใจในขณะที่สื่อสารกับคู่สื่อสารแล้ว ยังพบ การพยายามเรียนรู้คำศัพท์ต่างๆที่แปลกไปจากที่พวกเขาเคยใช้ โดยพวกเขาได้พยายามจดจำทำความเข้าใจในศัพท์ที่ตนเองไม่เข้าใจหรือไม่เคยรู้จัก และจะใช้ศัพท์นั้นสื่อสารในครั้งต่อไป

เช่น การพยายามทำความเข้าใจในศัพท์ที่เป็นโลหะ ที่จากเดิมคมกฤษจะเรียกสิ่งของทุกอย่างที่เป็นโลหะว่าเหล็ก แต่ในปัจจุบันเมื่อคมกฤษได้พยายามที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจทำให้ในปัจจุบันคมกฤษสามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

“อะไรบางอย่างตอนที่เค้ามาใหม่ๆ อะไรก็ตามที่เป็นโลหะ เค้าจะเรียกเหล็กหมด ซ้อนก็เหล็ก ทัพพีก็เหล็ก อะไรก็เหล็กหมด ตะปูก็เหล็กอะไรอย่างนี้นะ แต่ตอนหลังเค้าก็พยายามที่จะสื่อสาร ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

นอกจากการพยายามทำความเข้าใจวัจนภาษาในขณะที่สื่อสารกันแล้ว จากการวิจัยยังพบว่า ครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้มีการพยายามทำความเข้าใจในเรื่องการแสดงออกที่เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งสนใจที่เข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งแสดงให้เห็น

ว่าพวกเขามีความพยายามที่จะเข้าใจและเรียนรู้วัฒนธรรมแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากที่พวกเขาเคยรู้จัก โดยเมื่อมีกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนทั้งคกกฤษ ฟู ปลาและแมนจะเข้าร่วมเพื่อเรียนรู้อยู่เสมอ

“ เวลาที่มีกิจกรรมอะไรที่โรงเรียน พ่อเคื่อก็จะมานะมาร่วมงาน งานวันพ่อ วันเด็ก เนี่ย มากก็จะมาคุยกับเราดิเนะ เคื่อก็จะไม่อาย อย่างงานวันพ่อเมื่อปีที่แล้วเนี่ยเคื่อก็มาร่วมงาน มาดัก บัตรกันวันพ่อด้วยนะ เคื่อก็ไม่อายอะไรยังพูดคุยซักถามเรื่องต่างๆกับเราด้วย ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกวัฒนานคร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ เคื่อก็พยายามทำตามไปกับเพื่อน ทำกิจกรรมอะไรกับเพื่อน คือเคื่อก็จะสนุกไป กับเรากับเพื่อนนะนะ ครูสั่งให้ทำอะไรเคื่อก็จะเชื่อ จะพยายามทำตาม ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกวัฒนานคร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

จะเห็นได้ว่า ครอบครัวชาวไทยได้มีการพยายามทำความเข้าใจในภาษาทั้ง วจนภาษาและอวจนภาษาในขณะที่สื่อสารกับคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรม ซึ่งการพยายามทำความเข้าใจนี้ทำให้ครอบครัวชาวไทยได้มีการเรียนรู้ทั้งทางภาษา ประเพณี วัฒนธรรมของสังคมใหม่ได้ ถูกต้อง

คู่สื่อสารต่างวัฒนธรรม

นอกจากการพยายามทำความเข้าใจในภาษาทั้งวจนภาษาและอวจนภาษาที่เกิดขึ้น จากครอบครัวชาวไทยแล้ว บุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรมก็ได้มีการพยายามทำความเข้าใจภาษา ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษาด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งจากการวิจัยพบว่า อาจารย์ไพบูลย์ คุณสุคตสวาทดี ต่างพยายามที่จะเข้าใจในภาษารวมถึงพฤติกรรมต่างๆที่พวกเขาแสดงออก ซึ่งการพยายามทำความเข้าใจมีทั้งใช้วิธีการซักถาม การตั้งข้อสังเกต รวมทั้งติดตามเหตุผลของตนเอง เพื่อให้สามารถรับรู้ได้ว่าพวกเขากำลังสื่อสารอะไร

พฤติกรรมแปลกๆที่ไม่คุ้นเคยต่างๆ นั้น ผู้ที่เป็นคู่สื่อสารต้องพยายามทำความเข้าใจในพฤติกรรมที่แปลกออกไปเหล่านี้ เนื่องจากตัวชาวไทยเองไม่สามารถอธิบายได้ว่าเหตุใดเขาถึงมีพฤติกรรมเช่นนั้น ดังนั้นผู้ที่เป็นคู่สื่อสารจึงต้องพยายามทำความเข้าใจด้วยการถามซ้ำหรือถาม อ้อมเพื่อให้ได้คำตอบ หรือในบางครั้งมีการพยายามคาดเดาเหตุผลเพื่อให้เข้าใจในการแสดงอวจน ภาษาและวจนภาษาของกลุ่มพวกเขา ซึ่งคุณสุคตสวาทดีได้เล่าว่า ในบางครั้งเมื่อเห็นคกกฤษสอนลูก ให้ทำหรือไม่ให้ทำอะไร ก็จะทำให้เกิดความสงสัย แต่เมื่อถามก็จะไม่ได้รับคำตอบเนื่องจากคกกฤษไม่

สามารถที่อธิบายเหตุผลได้ เนื่องจากต้องมาอธิบายให้เข้าใจเป็นภาษาไทย ซึ่งการอธิบายในเรื่องความเชื่อความเข้าใจที่ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมานานนั้นก็เป็นเรื่องอธิบายให้เข้าใจยากอยู่แล้ว ยิ่งต้องมาอธิบายเป็นภาษาที่ตนเองไม่ถนัดก็ยิ่งทำให้ไม่สามารถอธิบายได้เลย ดังนั้น คุณสุตสวาทจึงต้องพยายามใช้ความเข้าใจส่วนตัวในการอธิบายถึงสาเหตุของการกระทำของคมกฤษด้วยตัวเอง

“เวลาเค้าสอนลูกเค้าว่าไม่ให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้ เห็นรู้งี้ไม่ให้ทำอะไรเนี่ยนะ เราก็จะไม่เข้าใจว่าทำไมเค้าถึงสอนอย่างนั้น เราถาม เค้าก็ตอบไม่ได้ใช่ไหมว่าทำไมถึงบอกให้ลูกเค้าทำอย่างนั้นอย่างนี้ จนกระทั่งถ้าเพื่อเราสงสัยจริงๆเนี่ย เราชั่งจะตั้งคำถามอ้อมๆไปจนกว่าจะรู้ว่าเค้าหมายความว่าอย่างไร อย่างตัดเล็บเนี่ยเค้าจะไม่ตัดกลางคืน เค้าว่าผีอะไรไม่รู้เนี่ย เรายังไม่เข้าใจ ที่นี้เนี่ยเราก็เข้าใจเอาว่าเค้าไม่ตัดกลางคืนเนี่ยคงเป็นเพราะมันมองไม่เห็นมากกว่าไหม้ย ที่นี้เค้าก็คงคิดว่าที่ตัดเล็บเนี่ยมันเป็นอาวุธอย่างหนึ่งนะ แต่เดี๋ยวนี้อะไรเค้าก็ใช้แล้ว พอเค้ามาเห็นเค้าก็ใช้”

(สุตสวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

เช่นเดียวกับอาจารย์ไพบูลย์ ที่ต้องพยายามทำความเข้าใจในพฤติกรรมบางอย่างที่พวกเขาแสดงออกมาเช่นกัน เช่น พฤติกรรมการแสดงออกว่าขบขันในเรื่องที่อาจารย์ไพบูลย์คิดว่าเป็นเรื่องไม่น่าสนุกอะไร ซึ่งทำให้อาจารย์ไพบูลย์ต้องพยายามคาดเดาเอาเองว่า พฤติกรรมที่พวกเขาหัวเราะกันนั้น หัวเราะสิ่งใด และเกิดจากอะไร เพราะเมื่อถามพวกเขาก็จะไม่สามารถตอบให้อาจารย์ไพบูลย์เข้าใจได้ว่าหัวเราะเรื่องอะไร ดังนั้นจึงต้องมีการพยายามทำความเข้าใจด้วยตัวเองถึงสิ่งที่พวกเขาแสดงออก

“บางทีนะนั่งดูทีวีอยู่ด้วยกัน อยู่ๆก็หัวเราะขึ้นมา เราก็ไม่เห็นจะน่าขำตรงไหนถามมันมันก็ไม่รู้หัวเราะอะไร เรายังเข้าใจเอาเองว่าเค้าคงเห็นอะไร อาจจะเป็นพวกการแต่งกายหรือท่าทางอะไรในทีวีที่เค้าไม่เคยเห็น อาจจะแปลกสำหรับเค้า ก็หัวเราะกันแล้ว ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

หรือในบางครั้งการแก้ไขปัญหาการสื่อสารที่ผิดพลาด จะเป็นการพยายามทำความเข้าใจด้วยวิธีการถามให้แน่ใจ เช่น สถานการณ์การจำสถานที่ได้/ไม่ได้ของคมกฤษที่เป็นการสื่อสารที่ผิดพลาดนั้น สุดท้ายเมื่อเวลาสื่อสารกันอาจารย์ไพบูลย์จึงต้องพยายามถามคมกฤษเพื่อให้แน่ใจจริงๆว่าที่เข้าใจนั้นถูกต้องตรงกัน

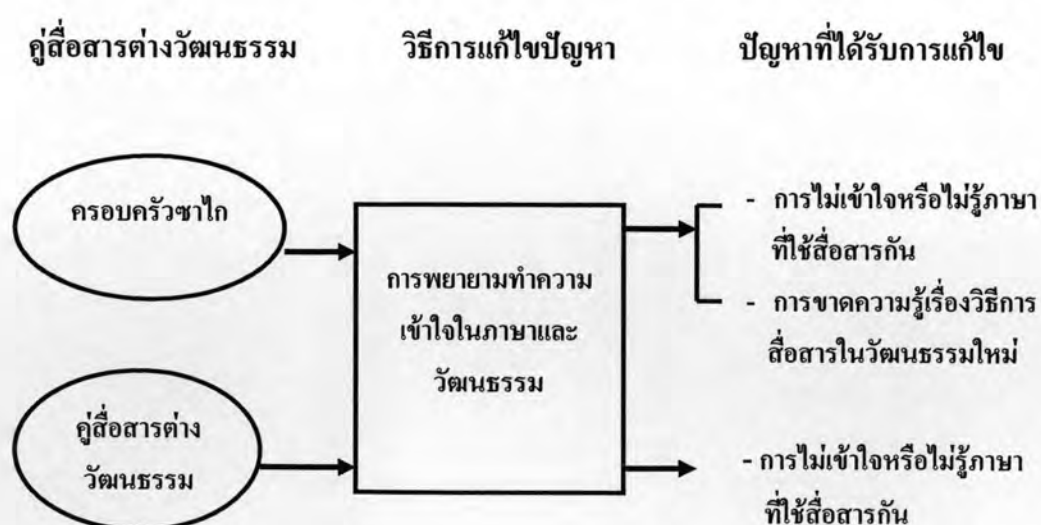
ส่วนอาจารย์ที่โรงเรียนของปู่ และปลา ก็มีวิธีการในการพยายามที่จะทำความเข้าใจในภาษาทั้งวังวนภาษาและอวัจนภาษา ด้วยการพยายามซักถาม ป้อนคำถามให้ตอบเพื่อให้สามารถเข้าใจในภาษาประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆของพวกเขาได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการพยายามทำความเข้าใจในตัวของคนรอบคร้วชาไป

“ เราก็จะป้อนคำถามเค้าว่าการอยู่ของเค้าเป็นไง ก็จะถามส่วนตัวเรียกมาคุยกัน เค้าก็จะเล่าว่าเมื่อก่อนเนี่ยบ้านเค้าเนี่ยก็จะเป็นลักษณะมีกิ่งไม้ตั้ง 2 อัน ด้านหลังจะปักติดกันเป็นแนวเฉียง เค้าก็เต็มใจที่จะเล่าจะบอก ก็ไม่ได้ปิดบังนะ แล้วเค้าก็เล่าว่าเวลากินนะ เค้าก็จะซูดเผือก ซูดมันอะไรของเค้า เอาพวกสมุนไพร แล้วก็ยังเล่าว่าเวลาเจ็บป่วยเนี่ย เค้าจะใช้สมุนไพรของเค้า ”
(รุ่งนภา ดันติชรัตนสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

จะเห็นได้ว่าในกระบวนการการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารนั้น ครอบครัวชาวไทยและบุคคลแวดล้อมผู้เกี่ยวข้องมีการใช้วิธีการพยายามเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกันในระหว่างที่ทำการสื่อสารอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการพยายามทำความเข้าใจนี้ช่วยให้คู่สื่อสารทั้งตัวชาวไทยเองและบุคคลที่เป็นคู่สนทนาสามารถสื่อสารทำความเข้าใจซึ่งกันและกันได้โดยมีประสิทธิภาพ

วิธีการในการแก้ไขปัญหาคือการพยายามทำความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรม เป็นวิธีการที่ช่วยในการแก้ไขปัญหาคือการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน และปัญหาเรื่องการขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แสดงกระบวนการการแก้ไขปัญหาคือการพยายามทำความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรม

จากแผนภาพแสดงให้เห็นว่ากระบวนการในการแก้ไขปัญหาคด้วยวิธีการพยายามทำความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมนั้น เป็นวิธีการในการแก้ไขปัญหาร่วมกันทั้งสองฝ่าย โดยการใช้วิธีการนี้ของครอบครัวชาวไทสามารถแก้ไขปัญหาในเรื่องการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน และการขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ ส่วนคู่สื่อสารที่ใช้วิธีการนี้นั้นจะช่วยแก้ไขปัญหการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน

ซึ่งจากการใช้การพยายามทำความเข้าใจในภาษาทั้งวจนภาษาและอวจนภาษาทั้งสองฝ่าย ในขณะที่ทำการสื่อสารกันนั้น ทำให้ในปัจจุบันคมกฤษ ปู ปลา และแมน สามารถสื่อสารได้เข้าอย่างดี เช่น จากเคิมที่คมกฤษเรียกสิ่งของทุกอย่างที่เป็นโลหะว่าเหล็ก แต่ในปัจจุบันเมื่อคมกฤษได้พยายามที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจทำให้ในปัจจุบันคมกฤษสามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และสามารถสื่อสารกับคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรมได้เข้าใจอย่างดี ส่วนปู ปลาและแมน ในขณะที่ทำการสื่อสารกับผู้วิจัย ทั้ง 3 คนสามารถเข้าใจและสื่อสารกับผู้วิจัยได้ดีเช่นเดียวกับเด็กอื่นทั่วไป รวมทั้งแสดงออกอย่างชัดเจนในเรื่องความรู้ความเข้าใจในประเพณีและวัฒนธรรมแบบใหม่ ซึ่งแสดงถึงการแก้ไขปัญหาคด้วยการพยายามทำความเข้าใจทั้งวจนภาษาและอวจนภาษาของทั้งสองฝ่ายประสบความสำเร็จ

2. การให้ความรู้/ให้การศึกษา

การให้ความรู้และให้การศึกษาเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการแก้ไขปัญหาคทางการสื่อสาร โดยจากการวิจัย พบว่า ทั้งครอบครัวชาวไทและบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารมีการพยายามแก้ไขปัญหาคด้วยวิธีการให้ความรู้ในเรื่องต่างๆทั้งทางด้านภาษา มารยาททางสังคม วัฒนธรรม ค่านิยม การดำเนินชีวิต ซึ่งในการให้ความรู้หรือให้ศึกษานั้น เกิดขึ้นในระบบการเรียนการสอนทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

ในการให้ความรู้และให้ศึกษานั้น พบว่ามีกระบวนการในการให้ความรู้และการศึกษาทั้งที่เกิดขึ้นจากครอบครัวชาวไทและบุคคลคู่สื่อสาร ในรูปแบบ ดังนี้

1. การให้ความรู้/การศึกษาของผู้ที่เป็นคู่สื่อสาร
2. การให้ความรู้/การศึกษาของครอบครัวชาวไท
3. การให้ความรู้/การศึกษาระหว่างสมาชิกในครอบครัวชาวไทด้วยกัน

2.1 การให้ความรู้/การศึกษาของผู้ที่เป็นคู่สื่อสาร

ในระบบโรงเรียน

การให้ความรู้/การศึกษา ภายในระบบโรงเรียนนั้นเป็นการให้ความรู้ที่เกิดขึ้นกับ ปู ปลา และแมนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งในการให้ความรู้นั้นเป็นการให้ความรู้ทั้งในเรื่องภาษา ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม รวมทั้งการดำเนินชีวิต ที่จะสามารถช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ได้ ดังนี้

1) การให้ความรู้ในเรื่องภาษา

การให้ความรู้ในเรื่องภาษานั้น เป็นวิธีการที่บุคคลคู่สื่อสารนำมาใช้กับปู ปลา และแมน ที่มีโอกาสในการเข้ารับการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งเป็นการให้ความรู้ในระบบการเรียนการสอนภายในโรงเรียน

โดยที่การให้ความรู้ในระบบโรงเรียนจะเน้นที่การฝึกทักษะในด้านการใช้ภาษาไทยทั้งการเขียนหนังสือและการอ่านหนังสือ ซึ่งจากการสอบถามอาจารย์ที่โรงเรียนนายกวิพัฒนากร พบว่าในช่วงแรกก่อนที่จะย้ายมาอยู่ที่นครนายกนั้น ปูยังขาดทักษะในการอ่านและเขียนหนังสือ แม้จะเคยอยู่ในระบบโรงเรียนที่หมู่บ้านศรีธารโศมาแล้วก็ตาม แต่การเรียนการสอนยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ดังนั้นเมื่อเข้าสู่ระบบโรงเรียนอาจารย์ผู้สอนจึงจำเป็นต้องให้ความรู้ในด้านการอ่านการเขียนแก่ ปู ใหม่อีกครั้ง จนปัจจุบันพบว่าการให้ความรู้/การศึกษาในระบบโรงเรียนประสบความสำเร็จ เห็นได้ชัดเจนว่า ปูมีทักษะทางการอ่านที่ดี สามารถอ่านหนังสือต่างๆ ได้ทุกประเภททั้งนวนิยาย ข่าวจากหนังสือพิมพ์ การ์ตูน และมีความสนใจที่จะหาความรู้จากการอ่านหนังสืออยู่เสมอ

“ ตอนแรกที่เค้ามาอยู่ใหม่นะนะ เราก็จะบอกว่าถ้าหนูไม่เข้าใจอะไรก็ให้บอกครูนะ แต่เค้าก็ไปได้ ก็เข้าใจ ช่วงใหม่ๆเนี่ยจะเขียนหนังสือไม่ได้เลยนะ พี่คิด เอ... จะสอนเค้าได้หรือเปล่า แล้วคุณป้าเค้า(คุณสุดสวาทค์) ก็มาขึ้นในห้องด้วย มาดูที่สอน ตอนแรกเนี่ยเค้าจะเขียนหนังสือไม่ได้ เขียนในลักษณะฝึกเขียน ก.ไก่ พยัญชนะอะไรอย่างเนี่ย..”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกวิพัฒนากร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

นอกจากการสอนในบทเรียนทั่วไปแล้ว อาจารย์ผู้สอนยังมีวิธีการสอนการเรียนรู้อื่นๆ หรือคำศัพท์ต่างๆ ในวิธีที่นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในบทเรียน โดยอาจารย์เฉลิมศรีหรืออาจารย์ประจำชั้นได้ใช้วิธีการสอนให้รู้จักสิ่งของแปลกใหม่ต่างๆ ที่คาดว่าเขาจะไม่รู้จัก ซึ่ง

ทดสอบโดยให้ไปหยิบสิ่งนั้นมาให้ และควารู้จักหรือมีความเข้าใจในสิ่งที่สั่งหรือไม่

“ พี่จะหัดเค้า จะหัดใช้เค้า เอ้า ไปหยิบไอนั้นให้ครูซิ เค้าก็ทำได้ เค้าก็จะทำ ไปหยิบอะไรตรงตามเป้าหมาย ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกวีพัฒนากร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

โดยทั่วไปแล้วในเรื่องการสอนการใช้ภาษาจะเป็นการสอนในวิชาภาษาไทยที่มีการเรียนการสอนภายในห้องเรียนร่วมกับผู้อื่น ซึ่งปู ปลาและแมนสามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ดี โดยเฉพาะปูมีความรู้และความเข้าใจในภาษาไทยได้ดีเป็นพิเศษ โดยสามารถแต่งกลอนประกวอดได้รับรางวัล และเป็นตัวแทนโรงเรียนเข้าร่วมการแข่งขันการตอบปัญหาภาษาไทย ซึ่งแสดงถึงกระบวนการในการแก้ไขปัญหาทางการสื่อสาร โดยการเรียนรู้การสอนในระบบโรงเรียนประสบผลสำเร็จ

2) การให้ความรู้ในเรื่องมารยาททางสังคม

นอกจากการให้ความรู้ในทักษะด้านภาษาที่มีการเรียนการสอนภายในระบบโรงเรียนแล้ว ความรู้ในเรื่องมารยาททางสังคมที่พึงปฏิบัติก็เป็นความรู้ส่วนหนึ่งที่ปู ปลาและแมนได้รับจากการเรียนการสอนในโรงเรียนด้วยเช่นกัน

ซึ่งการสอนในเรื่องนี้เป็นการสอนเพิ่มเติมจากการสอนที่ปู ปลาและแมนได้รับมาจากครอบครัวผู้อุปการะ ที่ได้มีการสอนมาก่อนเข้าสู่ระบบโรงเรียนมาบ้าง ดังนั้น เมื่อปู ปลาเข้าสู่ระบบโรงเรียนทำให้พวกเขาสามารถปฏิบัติตามแบบอย่างที่คุณส่วนใหญ่ทั่วไปปฏิบัติกันได้อย่างถูกต้อง โดยอาจารย์ประจำชั้นที่เป็นผู้สอนได้กล่าวถึงเรื่องมารยาทของชาโกลีไว้ว่า การสอนไม่ยากลำบากหรือเป็นปัญหาเท่ามากเท่าไรนัก เนื่องจากที่บ้านได้มีการสอนในเรื่องนี้มาแล้ว ทางโรงเรียนเป็นเพียงผู้ซัดเกล้าเพิ่มเติมเท่านั้น เช่น เรื่องการพูดคุยสนทนากับผู้ใหญ่ เป็นต้น

“ เค้ารู้ค่ะเพราะว่าที่บ้านเค้าฝึกมาด้วย แต่เราไม่ต้องสอนอะไรมาก เพราะที่บ้านเค้าสอนมาบ้างแล้ว เราก็มาฝึกมารยาทด้านไหนดหน่อยแล้วก็สอนเรื่องพูดคุยเขา อย่างเนี้ย ใหม่ๆเค้าจะพูดห้วนๆ ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกวีพัฒนากร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ เราก็ค่อยๆสอนเค้าละนะ เวลาพูดกับผู้ใหญ่ต้องยังไง ก็ค่อยๆสอน เช่นว่า ห้ามพยักหน้า เวลาผู้ใหญ่พูดด้วย ตอนแรกๆเค้าจะพยักหน้าอย่างเดียว ”

(รุ่งนภา ตันดิชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายท้าวพัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

จากการให้ความรู้ในเรื่องนี้ทำให้ในปัจจุบัน การเรียนรู้ในเรื่องมารยาททางสังคมของ ปู ปลาและแมนนั้นประสบความสำเร็จ โดยคุณบุญตากเล่าให้ผู้วิจัยฟังถึงเรื่องการใช้มารยาททางสังคมอย่างเหมาะสมนี้ว่า

“ เวลาเค้ากลับมาจากโรงเรียนนี่นะ เค้าก็จะ “ สวัสดียาย ” เสียงแจ้วเลย ให้อะไรก็ขอบคุณ รับโทรศัพท์นี่จะจำเสียงได้ ก็จะมีพูดด้วยเสียงแจ้วเลย ”

(บุญตาก รอดวัฒนกุล, สมาชิกในครอบครัวผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

รวมทั้งจากการสังเกตของผู้วิจัย ก็พบลักษณะของการแสดงมารยาททางสังคมได้อย่างเหมาะสม เช่น เมื่อพบกับผู้วิจัยในครั้งแรกจากการแนะนำของคุณสุคตสวาทค์ ทั้งปู ปลาแมน ใช้การทักทายด้วยการยกมือไหว้สวัสดีอย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้ง 3 คนมีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3) การให้ความรู้ในเรื่องประเพณีวัฒนธรรม

การให้ความรู้หรือการสอนในเรื่องประเพณีวัฒนธรรมนั้น ทางโรงเรียนมีการให้ความรู้ในเรื่องนี้ โดยเป็นการให้ความรู้ตามช่วงเวลาต่างๆตามความเหมาะสมและที่จะสามารถกระทำได้ เช่น การสอนผ่านกิจกรรมที่จัดขึ้นที่โรงเรียน ซึ่งกิจกรรมต่างๆที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเนื่องในวันสำคัญต่างๆเป็นส่วนช่วยให้ ปู ปลาและแมนเรียนรู้เรื่องวัฒนธรรมต่างๆได้ดี เช่น กิจกรรมวันลอยกระทง กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมวันพ่อ หรือวันสำคัญทางพุทธศาสนา ที่ทางโรงเรียนได้มีการสอนและให้ความรู้ร่วมไปกับกิจกรรมตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ปู ปลาและแมน มีการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

อาจารย์รุ่งนภาเล่าให้ฟังว่า ทางโรงเรียนได้สอนให้รู้จักประเพณีต่างๆของไทย ซึ่งในตอนแรก ปู ปลา ไม่รู้จักหรือรู้จักแต่ไม่เคยปฏิบัติหรือเข้าร่วมในประเพณีต่างๆ แต่เมื่อมาอยู่ที่โรงเรียนเมื่อถึงวันสำคัญต่างๆและโรงเรียนมีการจัดให้ร่วมกิจกรรม ก็จะทำให้ปู ปลา เข้าร่วมด้วยเสมอ และปู ปลาให้ความร่วมมือและเข้าร่วมด้วยความสนุกสนาน

“ ให้ทำกระทงเค้าก็ทำ อาจารย์มนัสสอนให้เค้าทำกระทงหลังห้องเนีย จำได้
เค้าไม่เคยทำมาก่อน แต่เราบอกให้เค้าเตรียมของมาเค้าก็เตรียมของมาทำ หรือพาไปเวียนเทียน
บอกให้เค้าทำเค้าก็ทำ ทำตามที่เราบอกเราสอน ”

(รุ่งนภา ตันดิชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวิพัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

นอกระบบโรงเรียน

นอกจากการเรียนการสอนที่ได้รับจากการศึกษาภายในระบบโรงเรียนที่เกิดขึ้นกับ
ปู่ ปลาและแมนที่เข้ารับการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนแล้ว จากการวิจัยยังพบ กระบวนการเรียนการ
สอนที่เกิดขึ้นภายนอกโรงเรียน ซึ่งความรู้ที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากผู้
อุปการะที่ได้ให้ความรู้ให้เกิดขึ้นกับคมกฤช ปู่ ปลาและแมน ส่วนปู่ ปลาและแมนยังได้รับความรู้
เพิ่มเติมอาจารย์ผู้สอน เพื่อนนักเรียน ทั้งในเรื่องภาษา ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม รวมทั้งการ
ดำเนินชีวิต ดังนี้

1) การให้ความรู้ในเรื่องภาษา

นอกจากการได้รับความรู้ทางด้านภาษาจากการเรียนการสอนภายในโรงเรียนแล้ว
ยังพบความรู้ในด้านภาษาที่ได้รับเพิ่มเติมจากทางโรงเรียน ซึ่งอาจารย์ไพบุลย์ผู้อุปการะเป็นผู้สอน
เพิ่มเติมด้วยวิธีการให้ปู่ ปลาและแมนอ่านหนังสือให้ฟัง โดยอาจารย์ไพบุลย์เป็นผู้อธิบายเพิ่มเติม
รวมทั้งเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่างๆ

“ ก็จะมีการสอนในเรื่องภาษาเชิงสังคมก็สอนการใช้คำ ใช้ศัพท์ ในระดับ
ประโยคต่างๆก็สอน จะให้อ่านหนังสือให้ฟัง ถ้าคำไหนไม่เข้าใจก็อธิบายให้เค้า อธิบายศัพท์ให้
ฟัง ไอ้ปู่ ไอ้ปลา แมน เนี่ยเวลามานอนที่นี่ก็จะให้เค้าเอาหนังสือมาอ่านให้ตะฟัง เด็กพวกนี้มัน
เรียนหนังสือมันรู้สึกชอบ ”

(ไพบุลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

2) การให้ความรู้ในเรื่องการดำรงชีวิตในวัฒนธรรมใหม่

นอกจากการให้ความรู้ในเรื่องภาษาแล้ว จากการวิจัยยังพบว่า ผู้ที่เป็นคู่สื่อสารยังมีการให้ความรู้ให้การศึกษาในเรื่องลักษณะที่พึงปฏิบัติต่างๆ หรือการใช้ชีวิตในแบบใหม่ ทั้งในเรื่องสุขอนามัยที่แต่เดิมกลุ่มชาโกละมีลักษณะเฉพาะประจำเผ่าพันธุ์ คือ ไม่ชอบการรักษาความสะอาดร่างกาย ดังนั้นเมื่อมาอยู่ที่ใหม่จึงต้องมีการสอนเรื่องการรักษาทำความสะอาดที่ถูกต้อง

เรื่องการใช้สิ่งของต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เครื่องใช้ส่วนตัว การใช้จ่ายเงิน เรื่องการถอดอ้อม หรือเรื่องลักษณะการกินอยู่ ซึ่งทั้งคู่อุปการะ คือ คุณสุคตสวาทดีและอาจารย์ไพบูลย์ มีการสอนในเรื่องต่างๆเหล่านี้ ซึ่งวิธีในการสอนให้เรียนรู้นั้น ในบางครั้งมีรูปแบบที่แตกต่างไปจากการสอนทั่วไป โดยที่คุณสุคตสวาทดีใช้วิธีการสอนโดยฝึกให้ปฏิบัติจริง เช่นในเรื่องการรู้จักประหยัดคอดอ้อม คุณสุคตสวาทดีจะสอนให้รู้จักเก็บเงินจากค่าขนมที่นำไปโรงเรียน โดยมีแรงจูงใจเป็นการได้ไปเที่ยว ซึ่งหากสามารถเก็บเงินได้คุณสุคตสวาทดีจะพาไปเที่ยวในที่ที่ไม่เคยไป หรือการสอนในเรื่องการเก็บอาหารไว้กินในมือต่อไปที่อาจารย์ไพบูลย์จะสอนโดยให้พวกเขาคิดด้วยตัวเองว่าให้กินถึงตอนท้องไม่มีกิน เพื่อให้พวกเขารู้จักคอดอ้อมไว้กินในมือต่อไป

“ เวลาปิดเทอม คุณป้าเค้าจะขับรถไปเที่ยวกรุงเทพฯ อะไรอย่างเนี่ยนะ ปิดเทอมครั้งที่แล้ว ถามว่าไปเที่ยวไหนมา เค้าบอกว่าหนูไปเที่ยวศรีมเวลดัมมาคะ ไปกับคุณป้า เค้าก็เล่าว่า หนูเก็บตังค์เป็นค่าบัตรทุกวัน เงินที่คุณป้าให้มาโรงเรียนหนูเก็บทุกวัน เพราะคุณป้าบอกว่าถ้าอยากไปเที่ยวก็ต้องเก็บตังค์นะ ก็เก็บเอง แล้วคุณป้าจะเป็นคนพาไป ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกวิพัฒนากร . สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ เค้ามีอะไรก็จะกินหมด เมื่อเดียวกินหมดแล้ว มีกินต้องกินให้หมด ต้องกินจนหมด กินหมดทุกอย่าง ไม่มีการแบ่งไว้เลย เวลาเค้ากินเนี่ยนะ เค้าจะต้องกิน กินให้อิ่มเลย คมกฤษเนี่ยกินไก่ทีเดียว 2 ตัว เราก็อจะสอนว่าให้คิดถึงเวลาอดไม่มีกินซิ ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

นอกจากผู้อุปการะที่มีสอนในเรื่องรูปแบบการดำรงชีวิตในวัฒนธรรมใหม่แล้ว กลุ่มเพื่อนนักเรียนก็มีบทบาทในการสอนที่เกิดขึ้นนอกระบบโรงเรียนด้วยเช่นเดียวกัน โดยการสอนจากกลุ่มเพื่อนนั้นเป็นการสอนและการให้ความรู้แก่ ปู ปลา และแมน ในเรื่องสิ่งต่างๆที่พวกเขาไม่เคยรู้จัก โดยเฉพาะปูที่ไม่เคยได้ชีวิตอยู่ในสังคมแบบใหม่จึงทำให้ปูรู้จักสิ่งของหรือสิ่งแปลกใหม่ต่างๆน้อยกว่าปลาที่เคยใช้ชีวิตอยู่ที่พัทลุงและเคยได้พบเห็นอยู่เป็นประจำ

ดังนั้นจึงเกิดการเรียนรู้จากการสอนของกลุ่มเพื่อน โดยเพื่อนนักเรียนที่โรงเรียนได้มีการสอนปู้ให้รู้จักในสิ่งของต่างๆ เช่น สอนการกินส้มตำแก่ปู้ที่ไม่เคยรู้จักการกินส้มตำ สอนการเล่นเครื่องเล่นต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นการสอนในเรื่องที่สร้างความสนุกสนาน จึงทำให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้รวดเร็ว

“ แล้วหนูก็สอนเค้ากินส้มตำ ทีแรกเค้าไม่กิน หนูก็บอก กินเหอะๆ แล้วเค้าก็กิน ”

(วันวิสา วรวิทย์, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ แอมเค้าสอนปู้เล่นฮูลาฮูป ตอนแรกปู้ก็หุนไม่เป็น แล้วเค้าก็ทำตก แล้วเค้าก็บ่นว่า เล่นยากจัง แล้วปู้ก็บอกว่า แอมสอนให้ปู้เล่นอีก แอมก็สอน ”

(นันทพร กลิ่นหอม, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

3) การให้ความรู้ในเรื่องประเพณีและมารยาททางสังคม

นอกจากความรู้ในเรื่องภาษาและวิธีการดำรงชีวิตในวัฒนธรรมใหม่แล้ว อาจารย์ไพบุลย์และคุณสุคตสวาทคีผู้อุปการะมีการให้ความรู้ในเรื่องประเพณีและมารยาทที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในสังคม โดยในช่วงแรกที่ย้ายมาอาศัยนั้น จะเป็นการให้ความรู้เบื้องต้นที่เป็นพื้นฐานให้แก่ครอบครัวชาวไทยเพื่อนำไปใช้ในการพบปะผู้คน

ในช่วงแรกนั้น การสอนเรื่องมารยาทต่างๆทางสังคม อาจารย์ไพบุลย์และคุณสุคตสวาทคีจะสอนเรื่องการไหว้ การกล่าวสวัสดิ การกล่าวขอบคุณ โดยจะสอนให้รู้ถึงความเหมาะสมว่าเวลาใดควรสวัสดิเวลาใดควรกล่าวขอบคุณ หรือเมื่อเจอผู้ใหญ่หรือมีแขกจะต้องยกมือไหว้สวัสดิ ซึ่งในช่วงแรกพบว่า คมกฤษ ปู และแมน ยังไม่คุ้นเคยกับการแสดงการทักทายหรือการแสดงออกในเรื่องมารยาท โดยคุณสุคตสวาทคีกล่าวว่า เมื่อมาอยู่ในช่วงแรกเรื่องมารยาททางสังคมต่างๆจะต้องคอยสอนและคอยเตือน เนื่องจากความไม่คุ้นเคย และไม่เคยได้ปฏิบัติ ดังนั้น คมกฤษ ปู และแมน จะไม่รู้ว่าจะควรจะทำอย่างไรเมื่อเจอผู้คน ในบางครั้งจึงมีการลืมปฏิบัติอยู่บ้าง แต่คุณสุคตสวาทคีก็จะคอยเตือนให้ปฏิบัติตาม ส่วนอาจารย์ไพบุลย์ก็เช่นเดียวกัน อาจารย์ได้มีการสอนในเรื่องมารยาทต่างๆแก่ครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้เพื่อให้สามารถเข้าสู่สังคมกับบุคคลอื่นได้เช่นกัน

“ มาอยู่ที่นี่เราก็พยายามสอน แต่เค้าก็ยังไม่ชินใจมั๊ย ตอนแรก ก็จะต้องคอยบอก คอยเตือนเค้า ว่าเฮ้ย สวัสดิ์ ”

(สุดสวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

“จะสอนการยกมือไหว้ สวัสดิ์ ขอบคุณอะไรอย่างนี้นะครับ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

เช่นเดียวกันกับเพื่อนนักเรียนที่มีการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่างๆ ให้เช่นกัน

“ หนูสอนว่าเค้าคะ ตอนแรกที่เค้ามาอยู่ตอน ป.2 เค้าก็รำไม่เป็น ทำอะไรไม่เป็น แล้วพอมายู่ ป.3 พวกหนูก็สอนรำให้เค้า พอมถึงงานวันเด็ก อาจารย์เค้าก็ให้ไปช่วยใส่ขนม(ทำขนมไทย ได้แก่ ขนมใส่ไส้) แล้วอาจารย์เค้าก็ให้กินขนม แล้วพวกพี่ๆกับปลาก็กิน แล้วอาจารย์เค้าก็สอนเต้นลีลาศ อาจารย์ที่อยู่ ป.1 เค้ามาสอนเต้นลีลาศ ”

(นันทพร กลิ่นหอม , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

2.2 การให้ความรู้/การศึกษาของครอบครัวชาวไท

นอกจากผู้ที่เป็นคู่สื่อสารจะเป็นผู้ให้ความรู้/ให้การศึกษาแล้ว ครอบครัวชาวไทเองก็มีการให้ความรู้แก่ผู้ที่เป็นคู่สื่อสารในเรื่องต่างๆด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งจากการวิจัยพบว่า การสอนหรือการให้ความรู้นั้นจะเกิดขึ้นกับบุคคลที่พวกเขาารู้สึกไว้วางใจและสนิทสนมกันมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง

ในช่วงแรกของการย้ายมาอยู่ใหม่นั้น การสอนหรือการให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ เหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นเลย เช่น การสอนในเรื่องภาษาชาวกูย หากมีใครถามเรื่องภาษาที่บ้านของเขาว่าเรียกว่าอย่างไร ทั้งปู่ ปลาจะไม่ตอบคำถาม ซึ่งครั้งแรกที่ผู้วิจัยสนทนาด้วยและถามว่าพูดอะไรกันทั้งปู่ ปลา จะนิ่งเงียบไม่ตอบคำถาม หรือเมื่อถามว่าของสิ่งนี้เรียกว่าอย่างไร พวกเขาจะยิ้มแต่ไม่ตอบคำถามแต่อย่างใด จนกระทั่งเมื่อคุ้นเคยกันดีในตอนหลังพวกเขาจึงจะตอบคำถามที่เกี่ยวกับศัพท์ต่างๆแก่ผู้วิจัย ด้วยความเต็มใจ

เช่นเดียวกับอาจารย์ที่โรงเรียนและเพื่อนนักเรียนที่ในช่วงแรกจะไม่สื่อสารกับผู้ใด เมื่อผู้ใดถามก็จะนิ่งเฉย แต่เมื่อรู้จักและรู้สึกไว้วางใจกันดีแล้วจึงมีการสอนหรือให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ ทั้งเรื่องคำศัพท์ ประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับชนเผ่าชาวกูย โดยที่ลักษณะของการให้ความรู้หรือให้ศึกษานั้นจะเป็นในลักษณะการถามตอบสิ่งที่คู่สื่อสารต้องการทราบ หรือหาก

สนิทสนมกันมากขึ้นก็จะบอกเล่าเรื่องราวของชนเผ่าตนเอง โดยไม่ต้องมีผู้ถาม ซึ่งการให้ความรู้ทั้งในเรื่องภาษาและประเพณีวัฒนธรรมนั้น เป็นการทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่ผู้อื่นในเรื่องภาษาและวัฒนธรรมในแบบชนเผ่าชาวกี ส่งผลให้เกิดการเข้าใจในความเป็นชาวกีของตนเองซึ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพในขณะที่ทำการสื่อสารกับผู้อื่น

“ พี่ก็จะถามเค้าว่าคำนี้คำนี้แปลว่าอะไร แต่ตอนแรกเค้าจะไม่กล้าตอบ เด็กเค้าจะไม่กล้าพูดมาก ก็จะถาม ตา จมูก ปาก อย่างนี้ว่าเรียกอะไร เค้าก็จะบอก ถ้าถามเรื่องภาษาบ้านเค้าเนาะนะ อย่างเช่นว่า ถามว่า กินข้าวเรียกว่าอะไร เค้าก็จะพูดให้ฟัง หรือนอนเรียกว่าอะไรเค้าก็จะบอก ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกวิพัฒนากร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ เมื่อก่อนจะไม่เล่า เค้ายังไม่คุ้นไง เคียวนี่เค้าก็จะเล่าบ้างที่บ้าน วัฒนธรรม การกิน การอยู่ บ้านของเค้าเป็นแบบไหน เค้าก็จะเล่าให้ฟัง คือเราก็อากรู้นะนะ เราก็จะถามว่าเป็นยังไงอะไรแบบเนี่ยะ แล้วเวลากินข้าวกินยังงี้ ไม่มีหม้อ ไม่มีไห ส่วนใหญ่เค้าเล่าว่าเค้าไม่หุงข้าวกินกันนะ เค้าจะกินหัวเผือกหัวมัน รากไม้ เค้าไม่ได้กินข้าวเป็นอาหารหลักเหมือนกับที่บ้านเรา แต่มานี้เค้ากินได้ แต่บางอย่างที่เค้าไม่รู้ เค้าก็จะมองก่อนว่ามันคืออะไร เค้าจะสงสัย แต่ก็ไม่พูด บางอย่างถ้าเค้าไม่กินจริงๆเค้าก็จะเขี่ยไว้ข้างจาน แล้วเค้าก็จะเล่าเรื่องราวของบ้านเค้าให้ฟังว่า ผู้หญิงสวยงามแค่ไหน เป็นไง เล่าเรื่องการแต่งกาย ”

(รุ่งนภา ดันดิชิรานุสรณ์ , อาจารย์โรงเรียนนายกวิพัฒนากร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

ส่วนการให้ความรู้แก่เพื่อนนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการให้ความรู้ในเรื่องภาษา โดยเป็นการสอนคำศัพท์ต่างๆ ซึ่งเพื่อนนักเรียนจะเห็นว่าเป็นเรื่องสนุกสนานที่ได้รู้ศัพท์ต่างๆที่แปลกออกไป ส่วนปู่และปลาก็จะเห็นว่าเป็นเรื่องที่สนุกสนานที่ได้สอนเพื่อนๆเช่นกัน โดยเฉพาะ ปลาที่จะพยายามชูจุดเด่นของตนเองในเรื่องความแตกต่างไปจากคนอื่นให้เพื่อนๆได้ฟัง โดยชอบที่เล่าเกี่ยวกับบ้านของตนเอง และสอนศัพท์แปลกๆให้เพื่อนๆได้รู้จัก

“ หนูเคยถามเค้าว่า แม่ภาษาชาวกีเรียกว่าอะไร เค้าบอกว่า นะ ”

(วันวิสา วรวิทย์ , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ เค้าจะเรียกคนที่เลี้ยงเค้าว่า ยะ ค่ะ เค้าบอกว่า ยะ คือ ย่า ”

(มัลลิกา รอดเกตุกุล , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“แล้วเค้าก็สอนหนู เค้าบอกว่า ปัง คือ เงินค่ะ”

(วิไลลักษณ์ อิมจิตร , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

กระบวนการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสื่อสาร โดยบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสาร ใช้การให้ความรู้หรือให้การศึกษา เป็นการทำให้ครอบครัวชาวไทยเข้าใจในวิถีชีวิตแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากที่ที่เขาเคยรู้จัก ซึ่งการที่พวกเขาเข้าใจในวิถีชีวิต ภาษาและวัฒนธรรมนี้ทำให้พวกเขาสามารถสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การที่พวกเขามีการสอนให้ผู้ที่เป็คู่สื่อสารรู้จักการใช้ชีวิต ภาษา ประเพณีในแบบวัฒนธรรมชาวไทย ก็จะสามารถทำให้ผู้ที่เป็คู่สื่อสารมีความเข้าใจและสามารถคาดเดาพฤติกรรมต่างๆหรือเข้าใจในสิ่งที่พวกเขาปฏิบัติแตกต่างออกไปมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดประสิทธิผลต่อการสื่อสารตามมาดังเช่นในปัจจุบัน

2.3. การให้ความรู้/การศึกษาระหว่างสมาชิกในครอบครัวชาวไทยด้วยกัน

นอกจากการให้ความรู้/การศึกษาของครอบครัวชาวไทยกับบุคคลแวดล้อมที่เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรมแล้ว จากการวิจัยยังพบว่า ครอบครัวชาวไทยเองได้มีการให้ความรู้แก่กันและกันด้วยเช่นกัน โดยพบว่าเป็นการสอนที่เกิดขึ้นระหว่างคมกฤษกับ ปู และปลา

โดยการสอนของคมกฤษนั้นเป็นการสอนในเรื่องของการออมให้แก่ปู ปลา ซึ่งปู และปลาเล่าว่าคมกฤษจะนำเอากระบอกไม้ไผ่ นำมาทาสีทำเป็นกระปุกออมสินเพื่อฝึกให้ลูกทั้งสองรู้จักการอดออม

“ เค้าเล่าว่าพ่อเค้าจะทำกระบอกไม้ไผ่ให้ เอามาทาสี แล้วก็เอาเงินนะไปหยอดเค้าบอกว่าเค้าเอาไปแขวนไว้ที่บ้านสวน เวลาเค้าอยากได้อะไรหรืออยากซื้ออะไรเค้าก็จะเอาอันนี้ที่พ่อทำให้เนาะเอามาซื้อ ”

(รุ่งนภา ดันติจิรานุสรณ์ , อาจารย์โรงเรียนนายกวิพัฒนกร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

ความรู้ในเรื่องการออมของคมกฤษนี้ เกิดขึ้นได้ด้วยการสอนจากผู้อุปการะ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าคมกฤษเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนของผู้อุปการะ และนำความรู้ที่ได้รับนั้นมาสอนต่อแก่บุตรสาวทั้งสองคนต่อไป ซึ่งถือได้ว่ากระบวนการในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสอนของผู้อุปการะที่มีต่อคมกฤษที่เป็นการสอนนอกระบบโรงเรียนนั้นประสบผลสำเร็จ จนทำให้คมกฤษมีความเข้าใจและสามารถนำความรู้ที่ได้มาสอนแก่ปู และปลา ได้

กล่าวโดยสรุป กระบวนการในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารด้วยการให้ความรู้/ให้การศึกษา เป็นกระบวนการแก้ไขปัญหในเรื่อง การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ และปัญหาการสื่อสารที่ยึดติดกับความเคยชินดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติ โดยพบว่ากระบวนการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการให้ความรู้หรือให้การศึกษาประสบความสำเร็จ

เห็นได้ชัดเจนในเรื่องการทำการเกษตรที่จากเดิมคนกชไม่คุ้นเคยกับการดูแลบำรุงรักษาหลังทำการเพาะปลูกเสร็จสิ้น ซึ่งเนื่องมาจากปัญหาเรื่องความเคยชินเมื่อตอนอยู่อาศัยที่หมู่บ้านชาไกที่มีความอุดมสมบูรณ์ ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นต้องดูแลรักษาเช่นในจังหวัดนครนายก แต่เมื่อคนกชได้รับการสอนจากทั้งอาจารย์ไพบุลย์และคุณสุดสวาทดี ทำให้ในปัจจุบันคนกชเข้าใจวิธีการในการทำการเกษตรและปฏิบัติตามแบบแผนที่คนทั่วไปในสังคมปฏิบัติได้ ดังภาพ

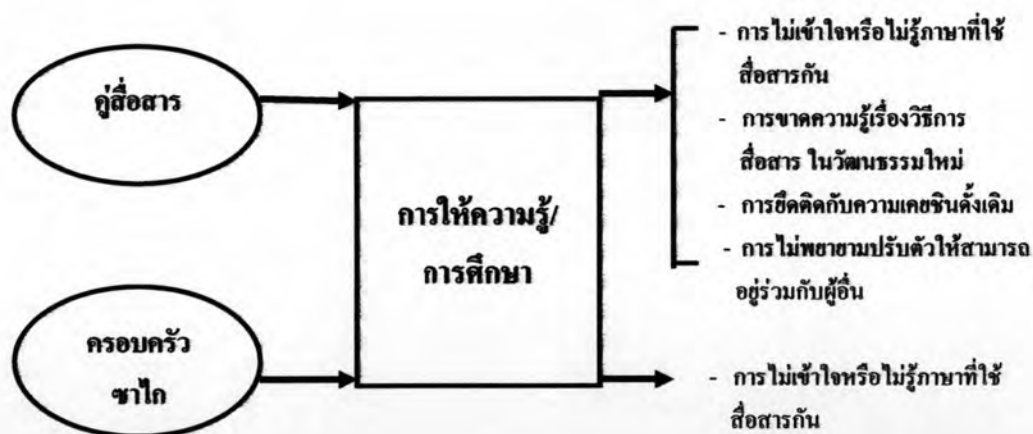
เข้าใจในวิธีการทำการเกษตร

เช่นเดียวกับปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน ที่ระบบการเรียนการสอนในมีส่วนสำคัญในการช่วยให้ครอบครัวชาวไถ่เรียนรู้และเข้าใจในด้านภาษาได้เป็นอย่างดี เห็นได้จากปูมมีความรู้และความเข้าใจในภาษาไทยได้ดีเป็นพิเศษ โดยสามารถแต่งกลอนประवादได้รับรางวัล และเป็นตัวแทนโรงเรียนเข้าร่วมการแข่งขันการตอบปัญหาภาษาไทย ซึ่งแสดงถึงกระบวนการในการแก้ไขปัญหาทางการสื่อสาร โดยการเรียนรู้การสอนในระบบโรงเรียนประสบผลสำเร็จ

ในการให้ความรู้/ให้การศึกษา นั้นเป็นกระบวนการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากทั้งครอบครัวชาวไถ่และบุคคลคู่สื่อสาร ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาทางการสื่อสาร ได้ดังแผนภาพที่ 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงกระบวนการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการให้ความรู้ให้การศึกษา

คู่สื่อสารระหว่างวัฒนธรรม   กระบวนการในการแก้ไขปัญหา   ปัญหาที่ได้รับการแก้ไข

3. การใช้สื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ

การใช้สื่อเป็นวิธีการในการแก้ไขปัญหาทางการสื่อสารวิธีหนึ่ง โดยที่สื่อมีอิทธิพลต่อผู้รับสารโดยส่งผลกระทบต่อความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ดังนั้นเมื่อครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้เปิดรับสื่อ พวกเขาจะได้รับทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมต่างๆ ติดตัวมาจากสื่อที่พวกเขาเข้ามาด้วย

กระบวนการในการปรับตัวเมื่อย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดนครนายกของครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้ พบว่า อิทธิพลของสื่อมีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มชาวไทยให้เข้ากับสังคมใหม่ได้ ผู้ที่เป็นคู่สื่อสารทั้งผู้อุปการะและครอบครัวรวมทั้งอาจารย์ที่โรงเรียนมีการใช้สื่อประเภทต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นตัวของชาวไทยเองก็มีการใช้สื่อในการปรับตนเองให้เข้ากับสังคมใหม่ด้วยเช่นกัน ดังนี้

การใช้สื่อบุคคล

จากการวิจัยพบว่า กระบวนการในการแก้ไขปัญหาของครอบครัวชนเผ่าชาวไทยครอบครัวนี้ พวกเขาได้มีการใช้สื่อบุคคลในการเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาในหลายๆด้าน โดยสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้มากที่สุด คือ อาจารย์ไพบูลย์ ดวงจันทร์ ซึ่งอาจารย์ไพบูลย์มีความสำคัญต่อทั้ง คมกฤช ปู ปลาและแมนเป็นอย่างมาก และอาจกล่าวได้ว่า อาจารย์ไพบูลย์มีบทบาทในการเป็นผู้นำทางความคิดแก่ครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้ เนื่องจากการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ทั้ง การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต การพบผู้คน ล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลการอบรมสั่งสอนจากอาจารย์ไพบูลย์เป็นหลัก

อาจารย์ไพบุลย์ ดวงจันทร์

บทบาทการเป็นผู้ทางความคิดของอาจารย์ไพบุลย์สามารถเห็นได้อย่างชัดเจน เนื่องจาก คมกฤษ ฟู ปลาและแมนให้ความเคารพและเชื่อถืออาจารย์ไพบุลย์เป็นอย่างมาก เห็นได้จากเมื่ออาจารย์ไพบุลย์บอกให้ทำหรือไม่ทำอะไรทั้งคมกฤษ ฟู ปลา และแมนก็จะปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเชื่อต่างๆ โดยอาจารย์ไพบุลย์เล่าให้ฟังถึงพฤติกรรมความเชื่อในเรื่องต่างๆของพวกเขาเอาไว้ว่า พวกเขาจะมีความเชื่อในเรื่องต่างๆ เช่น ข้อห้ามบางอย่างที่พวกเขาถือมาตั้งแต่ดั้งเดิม ทั้งเรื่องการห้ามกินสิ่งของบางอย่างที่เชื่อว่าเป็น “ปิ่นแดง” หรือข้อห้าม ความเชื่อเรื่องการรักษาโรคต่างๆ หรือความเชื่อที่เกี่ยวกับความกลัว ซึ่งความเชื่อต่างๆ เหล่านี้จะมีข้อห้ามให้พวกเขาปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ เช่น การกลัวรังกินน้ำ แต่เมื่ออาจารย์ไพบุลย์บอกให้แก้เคล็ดโดยการเก็บใบไม้มาเหน็บไว้ที่หู พวกเขาก็จะเชื่อและปฏิบัติตาม

“ เวลาจะกินอะไรนะ บางทีคมกฤษจะไม่ให้ฟู ปลา กิน บางอย่างนะ อย่างเช่น ข้อห้ามมาจากปักษ์ใต้มาให้กินกันนะ มาถึงคมกฤษจะไม่ให้กิน เพราะมันเป็นปิ่นแดง “ปิ่นแดง” นี่ก็คือข้อห้าม ห้ามเด็ก เด็กห้ามกิน เพราะฉะนั้นจะต้องเสกคาถาให้ ถ้าเสกคาถาให้กินได้แล้ว หรืออย่างปวดหัวเนี่ยนะ ให้กินยาพารา ถ้าให้กินยาเฉยๆเนี่ยไม่หาย แต่ถ้าเสกให้ก่อนเนี่ย กินแล้วหาย ตอนนี้อยู่ก็ยังไม่หาย ”

(ไพบุลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

“ เห็นรุ่งกินน้ำนี่ยังกลัวนะ พอรุ่งกินน้ำขึ้นเนี่ยจะกลัว เพราะคมกฤษบอกให้กลัว กลัวเพราะมันมีความเชื่อของเค้าว่า ถ้าเด็กดูเนี่ยนมจะไม่โต ทุกอย่างทั้งหมดเนี่ยจะลงที่นมหมดเลยนะ ดันไม้นี้ห้ามเล่นนะ นมจะไม่โต เวลารุ่งกินน้ำขึ้นเนี่ยก็จะวิ่งกลัวกัน แต่ถ้าเด็กขอดไม้มาเหน็บหูชักอันเนี่ยก็จะหายกลัว เล่นได้แล้ว ดูได้แล้ว ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

นอกจากเรื่องความเชื่อดั้งเดิมแล้ว พวกเขายังมีความเชื่อถืออาจารย์ไพบูลย์ในเรื่องการมองบุคคลอื่นด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ครอบครัวชาโกลครอบครัวนี้จะมีลักษณะบางประการที่เป็นปัญหาต่อการเข้าร่วมสังคมกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะกับปู่ และคมกฤษ ซึ่งลักษณะที่ว่านี้คือ เมื่อพบกับบุคคลแปลกหน้าพวกเขาจะคาดเดาไว้ก่อนว่า คนผู้นั้นจะมองพวกเขาในลักษณะของการดูถูกเหยียดหยามในความเป็นชนกลุ่มน้อยที่ล้าหลังและด้อยพัฒนา ดังนั้นจึงเกิดการหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสารด้วย แต่ถ้าหากบุคคลผู้นั้นรู้จักกับอาจารย์ไพบูลย์หรืออาจารย์ไพบูลย์เป็นผู้แนะนำให้พวกเขารู้จัก พวกเขาก็จะเกิดความไวใจและเชื่อใจในบุคคลคนนั้นและกล้าที่จะสื่อสารด้วย หรือเมื่ออาจารย์ไพบูลย์บอกกับพวกเขาว่าคนคนนั้นไม่น่าไวใจ หรือไม่น่าคบหาด้วยพวกเขาก็จะเชื่อฟัง และไม่พยายามคบหากับคนผู้นั้น

“อย่างเช่นมาอยู่กับเรา เราก็จะบอกว่าคนนี้เป็นยังไง สมมติว่าเราบอกว่า คนนี้น่ากลัว คนนี้อย่างนั้น คนนี้อย่างนี้ ก็จะกลัวไปเลย ก็จะไม่พูดด้วย”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

นอกจากอาจารย์ไพบูลย์แล้ว อาจารย์สุศสวาทดี ก็มีบทบาทในการโน้มน้าวใจและชักจูงใจแก่ครอบครัวชาโกลครอบครัวนี้ด้วยเช่นกัน โดยคมกฤษจะให้ความนับถือและเชื่อใจอาจารย์สุศสวาทดีมากเช่นเดียวกัน

ส่วนปู่ ปลาและแมน นั้นนอกจากอาจารย์ไพบูลย์และคุณสุศสวาทดีแล้วยังพบว่าอาจารย์ที่โรงเรียนและเพื่อนนักเรียนก็เป็นบุคคลที่มีบทบาทต่อการชักจูงใจและโน้มน้าวใจพวกเขาด้วย

อาจารย์รุ่งนภา ตันติชิราอนุสรณ์

อาจารย์เฉลิมศรี ชูชื่น

นันทพร กลิ่นหอม (เพื่อนสนิทปลา)

วันวิสา วรรณักษ์ (เพื่อนสนิทปู)

เช่นในเรื่องการใช้จ่ายเงิน ที่จากเดิมเมื่อครั้งที่ปูย้ายมาอยู่ในช่วงแรก ปูไม่สามารถใช้จ่ายได้อย่างถูกต้อง แต่ด้วยความพยายามของปูและจากการดูตัวอย่างของเพื่อนนักเรียนที่มีบทบาทเป็นสื่อบุคคลของเขา ทำให้ปัญหานี้จึงหมดไปในปัจจุบัน

“ แล้วเรื่องสตางค์ เค้าจะไม่ใช้สตางค์นะพวกนี้ ไม่ใช่สตางค์เลย ใช้เงินไม่เป็น เราถามไป อ้าวปู้ ทำไมไม่มีเงินเหรอ เราเห็นเค้าไม่ซื้ออะไรไป เค้าบอกหนูใช้ไม่เป็นค่ะ ที่บ้านเค้าก็เลยไม่ให้ไป แต่เดี๋ยวนี้ใช้เก่งแล้ว เค้าตามเพื่อน เห็นเพื่อนใช้ ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกวิพัฒนากร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สื่อบุคคลมีความสำคัญต่อการปรับตัวของพวกเขาเป็นอย่างมาก การเรียนรู้การอยู่ร่วมกับสังคมใหม่หรือความรู้ในด้านต่างๆ พวกเขาได้รับอิทธิพลมาจากสื่อบุคคลทั้งจาก อาจารย์ไพบูลย์ คุณสุตสวาทดี อาจารย์และเพื่อนที่โรงเรียน โดยเฉพาะอาจารย์ไพบูลย์ที่เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้อย่างมาก ซึ่งถือได้ว่าอาจารย์ไพบูลย์เป็นสื่อบุคคลที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สามารถอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมใหม่ที่แตกต่างไปจากที่ที่พวกเขาเคยอยู่

การใช้สื่อมวลชน

นอกจากสื่อบุคคลจะมีบทบาทสำคัญในการปรับตัวของครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้แล้ว สื่อมวลชนก็มีบทบาทสำคัญต่อครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้ด้วยเช่นเดียวกัน จากการวิจัยพบว่า ปู ปลาและแมน มีการใช้สื่อโทรทัศน์ในการปรับตัวมากที่สุด

ปู ปลา และแมน ขณะดูละครที่บ้านสวนในวันเสาร์ อาทิตย์

โดยเนื้อหาที่ปู ปลาและแมน คู่ส่วนใหญ่ นั้น จะเป็นการดูละคร และการ์ตูน ซึ่งในตอนเช้าวันเสาร์อาทิตย์ ปู ปลาและแมน จะตื่นขึ้นมาแต่เช้าเพื่อดูละครตอนเช้าเรื่อง เกราะกายสิทธิ์ โดยเฉพาะปูที่จะมีพฤติกรรมเลียนแบบตัวละคร “จ๊กกะແหล່ນ” ตัวตลกในเรื่อง

คุณบุญลาภสมาชิกในครอบครัวของผู้อุปการะกล่าวว่า ในแต่ละวันปู และปลาชอบที่จะดูโทรทัศน์ ซึ่งในวันเสาร์อาทิตย์การดูโทรทัศน์เป็นกิจกรรมที่ทำเป็นประจำ หรือเมื่อกลับมาจากโรงเรียนทั้งปูและปลาจะดูละครโทรทัศน์ในตอนเย็น แต่เนื่องจากผู้อุปการะมีการกำหนดช่วงเวลาในการดูเพราะต้องเข้านอนเพื่อตื่นตอนเช้าไปโรงเรียน ดังนั้นช่วงเวลาในการดูโทรทัศน์ของปู และปลาจึงจะอยู่ในช่วงเวลาหลังเลิกเรียนจนถึงเวลา 3 ทุ่ม และในวันเสาร์อาทิตย์ส่วนแมนนั้นช่วงเวลาในการดูโทรทัศน์จะแตกต่างกันไป เนื่องจากอยู่ที่บ้านสวนกับคณฤช จึงสามารถดูได้ตลอดเวลาที่ต้องการโดยที่ไม่มีการควบคุมเวลาในการดูแต่อย่างใด

การดูโทรทัศน์ของปู และปลาก่อให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบตามตัวละครในโทรทัศน์ โดยที่เพื่อนนักเรียนเล่าให้ฟังว่า ปู และปลาจะเลียนแบบตัวละครที่ชื่อ “จ๊กกะແหล່ນ” ในเรื่องเกราะกายสิทธิ์ โดยจะนำมาเล่นกับเพื่อนที่โรงเรียน โดยที่ตนเองจะสวมบทเป็นตัวจ๊กกะແหล່น ซึ่งมีลักษณะเป็นตัวตลกขูโรงในละคร และยังชอบที่จะแสดงเลียนแบบนางฟ้าในละครโทรทัศน์อีกด้วย

“ พวกปู ปลาเนียเค้าชอบดูทีวีวันวันหนึ่งเนียดูทีวีเยอะมาก ชอบมาก แต่ก็พยายามบอกว่า 3 ทุ่มเนียให้นอนนะ เพราะต้องตื่นไปโรงเรียนแต่เช้า ละครเนียชอบเหลือเกิน ”

(บุญลาภ รอดวัฒนกุล , สมาชิกในครอบครัวผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

“ เค้าชอบเล่นจ๊กกะແหล່ນ ชอบพวกนางฟ้า ”

(วันวิสา วรรัช , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ เค้าชอบดูเรื่องเกราะกายสิทธิ์ แล้วก็มาเล่นที่โรงเรียน ”

(นันทพร กลิ่นหอม , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

นอกจากสื่อโทรทัศน์แล้ว หนังสือประเภทต่างๆก็อยู่ในความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยกัน โดยปูชอบที่จะอ่านหนังสือมากกว่า ปลาและแมน ประเภทของหนังสือที่ปูชอบอ่านนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือการ์ตูน นวนิยาย และอ่านข่าวต่างๆจากหนังสือพิมพ์ ซึ่งปูจะมีนิสัยรักการอ่านและสนใจที่จะหาความรู้จากห้องสมุดอยู่เสมอ และยังอ่านให้เพื่อนๆฟังตามไปด้วย ส่วนปลานั้นอาจจะด้วยความที่ยังเด็กและทักษะการอ่านภาษาไทยยังไม่ดีทำให้ไม่สนใจหาความรู้จากการอ่านหนังสือเท่าใดนัก

“ พี่ปู่เค้าชอบอ่านการ์ตูนนิยาย พอเวลาว่างๆเค้าก็อ่าน ”

(นันทพร กลิ่นหอม , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ พี่ปู่เค้าชอบไปอ่านหนังสือในห้องสมุด พวกหนูก็จะเข้าไปอ่านหนังสือกับพี่ปู่ พี่ปู่เค้าก็อ่านให้ฟัง เราก็ฟังกัน เค้าจะอ่านพวกการ์ตูน นิยาย แล้วก็ข่าวพวกนี้ค่ะ ”

(วิไลลักษณ์ อิ่มจิตร , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

การรับสื่อมวลชนของปู ปลาและแมนนั้น ทำให้พวกเขาได้รับความทันสมัยจากสื่อเหล่านั้นมาด้วย ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ปลาเล่าว่าอยากที่จะมีผมยาวหยิกเป็นลอนสวยตามสมัยนิยมในปัจจุบัน และรูปแบบการแต่งกายตามสมัยนิยมจากสื่อต่างๆ รวมทั้งลักษณะท่าทางตามแบบตัวละครในละครโทรทัศน์เรื่องต่างๆ

“ ปลาเค้าบอกว่า ถ้าเกิดโตมาแล้วเค้าจะไว้ผมยาว ไว้ผมยาวให้มันหยิกๆลงไปนะ ค่ะ ”

(นันทพร กลิ่นหอม , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ เวลาครูแต่งตัวสวยเค้าก็จะชม เค้าจะชมทั้งปลาทั้งปูเลยว่า วันนี้ครูแต่งตัวสวย เค้าก็จะเข้าใจเรื่องการแต่งตัวอย่างเนี่ยนะ เค้าก็อยากได้นะชุดสวยๆนะ เค้าบอกอยากได้กางเกงยีนส์ใส่ ”

(รุ่งนภา ดันติชิรานุสรณ์ , อาจารย์โรงเรียนนายกวัฒนากร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ แล้วเค้าก็ชอบเล่นแบบ เป็นพนักงานบริษัทอะไรอย่างนี้ค่ะ แล้วก็ให้พวกหนูเป็นด้วย แล้วเค้าก็หาหนังสือมาวางเรียงกัน แล้วทำเป็นคอมพิวเตอร์ พี่ปู่เค้าชอบเล่นคอมพิวเตอร์ เค้าจะชอบไปห้องคอม ”

(ฉัฐพร ฉายาประเสริฐ , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

จะเห็นได้ว่า สื่อมวลชนมีบทบาทต่อการปรับตัวของครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้ พฤติกรรมการเลียนแบบหรือการรับเอาความทันสมัยต่างๆ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการรับสื่อมวลชนมาปรับเปลี่ยนทัศนคติ และรสนิยมในเรื่องต่างๆ

การใช้สื่อเฉพาะกิจ

จากการวิจัยพบว่า ผู้ที่เป็นคู่สื่อสารมีการใช้สื่อเฉพาะกิจเพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดขึ้น โดยอาจารย์ที่โรงเรียนมีการใช้หนังสือที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวความเป็นมาของชนเผ่าชาวกูเพื่อให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมของชนเผ่าชาวกูกลุ่มนี้

ซึ่งความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการอ่านหนังสือนี้ ช่วยให้อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของชนเผ่าชาวกู ส่งผลให้สามารถทำนายในเรื่องความเชื่อ ความรู้ และพฤติกรรมของกลุ่มชาวกูที่เป็นคู่สื่อสารได้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารตามมา ซึ่งการใช้สื่อเฉพาะกิจนี้เกิดขึ้นเนื่องมาจากความสงสัยในภาษาที่กลุ่มชาวกูใช้ในการสื่อสารกัน ดังนั้นจึงพยายามที่จะทำความเข้าใจ โดยใช้วิธีศึกษาจากสื่อหนังสือโดยให้คมกฤษนำหนังสือเกี่ยวกับชาวกูมาให้ศึกษา

“ พี่มีหนังสือชาวกูนะ พ่อเค้าให้ไว้ ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกวังนาร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“เวลาพูดคุยก็ส่งภาษาชาวกูกัน เค้าจะคุยภาษาชาวกูกัน ไม่ว่าเค้าจะเดินไปไหนไปทำอะไรเค้าจะคุยภาษาเค้าตลอด พี่ก็อยากทราบว่าหมายถึงอะไรก็เลยให้อาจารย์มาให้ด้วย เผอิญตอนหลังนี่พ่อเค้าต้องให้หนังสือให้พวกวิจัยอะไรเนี่ยก็เลยให้เค้าไป ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกวังนาร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ พี่ก็เคยขอ แล้วเค้าก็ให้ไว้ แต่พี่ชายคนโตเค้ามาขอไป ก็ยังไม่ได้คืน เค้าจะบอกเลยว่าที่นอน นอนแบบไหน การเลือกคู่ เค้าก็คล้ายๆกับผิดองเหลืองเหมือนกันนะพอโบไม้แห้งก็ย้ายที่ ”

(รุ่งนภา ดันดิชิรานุสรณ์ , อาจารย์โรงเรียนนายกวังนาร , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บุคคลที่เป็นคู่สื่อสารของครอบครัวชาวกูมีการใช้สื่อเฉพาะกิจที่เป็นหนังสือบอกเล่าเรื่องราวต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชนเผ่าชาวกูมาช่วยในการแก้ไขปัญหาการไม่เข้าใจกันในช่วงที่ทำการสื่อสาร ซึ่งสามารถลดปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นเมื่อพวกเขาย้ายมาอาศัยอยู่ที่จังหวัดนครนายกได้

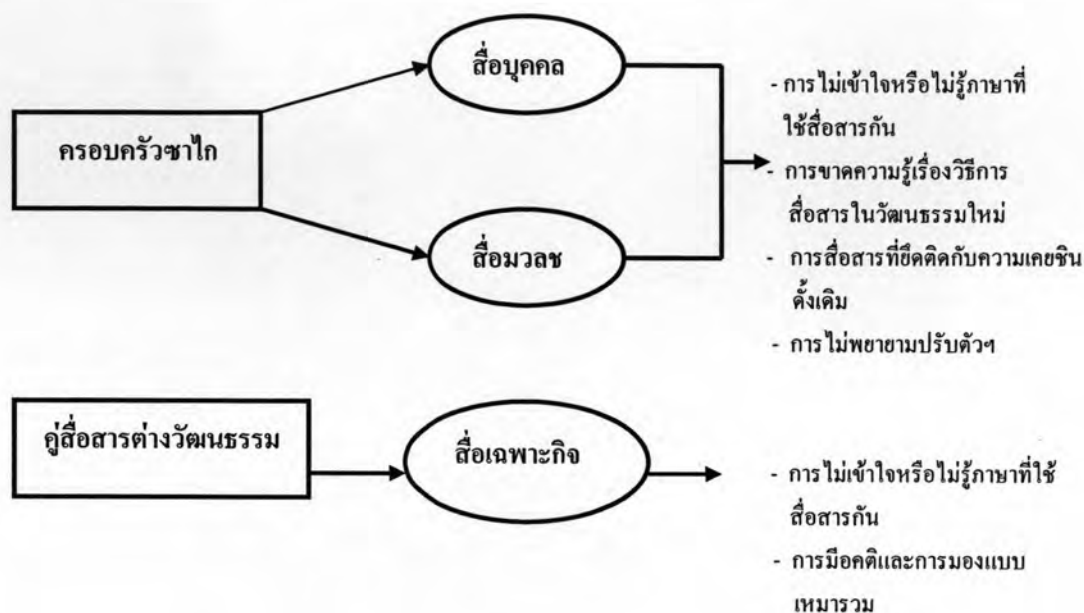
กล่าวโดยสรุป ในกระบวนการในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารนั้น พบว่าทั้งครอบครัวชาวไทยและผู้ที่เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรมมีการใช้สื่อประเภทต่างๆเข้ามาช่วยในการปรับตัว ทั้งการปรับตัวทางด้านภาษา วิถีชีวิต ค่านิยม รวมถึงประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ ซึ่งสื่อที่มีอิทธิพลต่อครอบครัวชาวไทยมากที่สุดคือสื่อบุคคล ที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำทางความคิดของพวกเขา ส่วนสื่อมวลชนก็มีบทบาทต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่างๆของพวกเขาเช่นเดียวกัน โดยสื่อมวลชนที่ใช้มากที่สุดคือ สื่อโทรทัศน์ ที่ครอบครัวไทยครอบครัวนี้ใช้สื่อโทรทัศน์ช่วยในการรับวัฒนธรรมแบบใหม่มากที่สุด เห็นได้จากพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จากโทรทัศน์ เช่น ภาษา การแต่งกาย รวมถึงความทันสมัยต่างๆ ส่วนผู้ที่เป็นคู่สื่อสารนั้นได้ใช้สื่อเฉพาะกิจเพื่อช่วยสร้างความเข้าใจในกลุ่มชนเผ่าชาวไทยมากขึ้น

การใช้สื่อประเภทต่างๆข้างต้น มีส่วนสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหที่เป็นอุปสรรคทางการสื่อสาร โดยสื่อบุคคลเป็นสื่อที่มีอิทธิพลในกระบวนการแก้ไขปัญหามากที่สุด ทั้งเรื่องการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน การขาดความรู้เรื่องการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ การหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม การสื่อสารที่ยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา การไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่ และการมีอคติและมองแบบเหมารวม

ส่วนสื่อมวลชนนั้นเป็นสื่อที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการปรับตัวในวัฒนธรรมใหม่ได้โดยช่วยแก้ไขปัญหในเรื่องการขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ และการสื่อสารที่ยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา

สำหรับสื่อเฉพาะกิจนั้นเป็นสื่อที่คู่สื่อสารของครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้ใช้ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหในเรื่องการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน รวมทั้งช่วยลดอคติที่จะเกิดขึ้นกับครอบครัวไทยครอบครัวนี้ ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 แสดงกระบวนการการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใช้สื่อบุคคล สื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจ

จากแผนภาพแสดงให้เห็นถึงกระบวนการในการแก้ไขปัญหาการสื่อสารด้วยวิธีการใช้สื่อประเภทต่างๆ ซึ่งสื่อบุคคลและสื่อมวลชนเป็นสื่อที่ครอบครัวชาวไทยใช้และสามารถแก้ไขปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน ปัญหาการขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ ปัญหาการสื่อสารที่ยึดติดกับความเคยชินดั้งเดิม และปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่

ส่วนสื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อที่คู่มือสารใช้ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน และปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวม

4. การหลีกเลี่ยงการมองเหมารวมและการมีอคติ

กระบวนการในการแก้ไขปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นจากการย้ายถิ่นฐานของครอบครัวชาตินั้น พบว่าบุคคลผู้เป็นคู่มือสารมีการหลีกเลี่ยงการมองเหมารวมและการมีอคติ ซึ่งการหลีกเลี่ยงการมองอย่างเหมารวมและอย่างมีอคตินี้ช่วยให้ครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้แก้ไขปัญหาการสื่อสารได้

การสื่อสารที่ไม่ประสบผลสำเร็จส่วนหนึ่งเกิดมาจากการที่คู่สื่อสารมีการมองแบบเหมารวมและมีอคติต่อบุคคลที่เป็นชนกลุ่มน้อยหรือบุคคลที่ด้อยกว่าตนเองทำให้ตีค่าหรือมองพวกเขาไปในแง่ลบ ส่งผลให้ไม่พยายามที่เข้าใจซึ่งกันและกันในขณะที่ทำการสื่อสาร การสื่อสารจึงไม่ประสบผลสำเร็จตามมา ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวชาวกိုเก็นก็เช่นเดียวกัน พวกเขาเคยประสบกับปัญหาถูกบุคคลอื่นตีค่าและมองพวกเขาไปในทางลบ เช่น ปู ปลา ถูกเพื่อนนักเรียนที่โรงเรียนล้อเลียน พุดจาถูกล้อเมื่อครั้งที่เข้าโรงเรียนในครั้งแรก ซึ่งการที่โดนเพื่อนล้อเช่นนี้ ส่งผลให้เกิดการหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสารกับผู้อื่น เนื่องจากกลัวการถูกดูถูก หรือไม่ได้รับการยอมรับ หรือกลัวว่าสื่อสารไปแล้วเพื่อนจะไม่เข้าใจ จนในที่สุดปูจะเป็นคนเก็บตัวและไม่ชอบที่จะสื่อสารกับผู้อื่น โดยเฉพาะกับบุคคลแปลกหน้า

แต่อย่างไรก็ตามปัญหานี้ลดน้อยลงไป เมื่อบุคคลแวดล้อมที่เป็นผู้ใกล้ชิดได้มีการพยายามที่จะลดการมองอย่างเหมารวมและการมองอย่างมีอคติขึ้น ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่าในช่วงแรกที่ครอบครัวชาวกိုเก็นได้ย้ายมาอาศัยอยู่ที่จังหวัดนครนายกนั้น เกิดปัญหาการไม่ยอมรับจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะเพื่อนนักเรียนที่โรงเรียนนายควัฒนกรของปู ซึ่งการไม่ยอมรับของเพื่อนนี้ทำให้ปูเข้าเรียนได้เพียงเดือนกว่าเท่านั้น ในที่สุดเมื่อถูกกดดันจากเพื่อนและเข้ากับเพื่อนไม่ได้ทำให้ปูต้องลาออกไป แต่หลังจากที่ปูได้กลับเข้ามาเรียนที่โรงเรียนนี้อีกครั้ง ทางโรงเรียนได้มีการพยายามที่ลดปัญหาดังกล่าวนี้ โดยพยายามทำความเข้าใจกับเพื่อนนักเรียนในโรงเรียนเพื่อให้เพื่อนนักเรียนมีความเข้าใจในความแตกต่างของปู และปลา รวมทั้งเข้มงวดไม่ให้มีการล้อเลียนเพื่อนอีก ทำให้ปูสามารถปรับตัวได้ในที่สุด

“ ก่อนเข้ามาอยู่ที่นี้ครั้งที่สองนะครับ เราจะบอกกับเด็กเราเลยว่าจะมีเพื่อนใหม่มาอยู่ด้วย ซึ่งเค้าเป็นคนไทยเช่นเดียวกันกับเรา เพียงแต่อยู่กันคนละภาคกับเราเท่านั้น เพราะฉะนั้นห้ามมีการล้อเพื่อนหรือแกล้งเพื่อนอย่างเด็ดขาด เราพูดหน้าเสาธงให้เด็กเข้าใจ และกำชับกับครูทุกคนที่นี่ให้ดูแลเป็นพิเศษ คือเราเข้าใจในความแตกต่างของเค้า ”

(สมศักดิ์ ศรีทอง , อาจารย์ใหญ่โรงเรียนนายควัฒนกร , สัมภาษณ์ 9 พฤศจิกายน 2549)

ส่วนผู้อุปการะ คือ อาจารย์ไพบูลย์และคุณสุศุสวาทคีนันเนื่องจากเป็นผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะอาจารย์ไพบูลย์เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชนเผ่าชาวกိုเก็นเป็นอย่างดี และเคยใช้ชีวิตร่วมกับชาวกိုเก็นในหมู่บ้านชาวกိုเก็น ทำให้มีความเข้าใจในความแตกต่างและไม่มีทัศนคติในทางลบต่อกลุ่มชนเผ่าชาวกိုเก็น ส่วนสมาชิกในครอบครัวของผู้อุปการะก็เช่นเดียวกัน ไม่มีการมองอย่างเหมารวมหรือการมองอย่างมีอคติแต่อย่างใด ทำให้ได้รับความไว้วางใจจากคมกฤษ ปู ปลา และแมน และกล้าที่จะสื่อสารด้วย รวมทั้งทำให้ผู้อุปการะและครอบครัวมีการพยายามที่จะเข้าใจในพฤติกรรมสื่อสารในรูปแบบต่างๆของพวกเขา ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพ

ทางการสื่อสารตามมา

คุณอภิชาติ สมาชิกในครอบครัวผู้อุปการะนั้นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวคมกฤษ เนื่องจากมีทัศนคติในเชิงบวกกับพวกเขาและไม่มีการมองอย่างมีอคติกับพวกเขาแต่อย่างใด แต่จะมองว่าพวกเขามีความสามารถเช่นเดียวกับคนอื่นทั่วไป สามารถทำอะไรได้เช่นเดียวกับที่คนอื่นทั่วไปทำกัน และมีความสามารถที่สูงกว่าในบางเรื่อง ดังนั้นจากการวิจัยจะเห็นได้ว่า คมกฤษชอบที่จะพูดคุยสื่อสารกับคุณอภิชาติในเรื่องราวต่างๆ ทั้งที่เป็นเรื่องส่วนตัว เช่นเรื่องการชอบผู้หญิงคนหนึ่งที่คุณอภิชาตินำเรื่องนี้มาปรึกษาคุณอภิชาติ ซึ่งแสดงถึงความไว้วางใจในตัวคุณอภิชาติ โดยไม่เกิดการพยายามหลีกเลี่ยงการสื่อสารขึ้น

ส่วนปู ปลาและแมนก็เช่นเดียวกันที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคุณอภิชาติ มีการทักทายเมื่อเจอกันอย่างสนิทสนม เช่น ครั้งหนึ่งเมื่อคุณอภิชาติเดินผ่านหน้าโรงเรียนของปู ปลา ในช่วงพักกลางวัน ในขณะที่ปู ปลา เล่นอยู่กับเพื่อนบริเวณหน้าโรงเรียน ปูและปลาจะตะโกนเรียกคุณอภิชาติข้ามรั้วโรงเรียน ซึ่งแสดงถึงความสนิทสนมและไว้วางใจซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการไม่มีความคิดแบบเหมารวมรวมทั้งไม่มีการมองอย่างมีอคติแต่อย่างใดนั่นเอง ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลทางการสื่อสารขึ้น

“ รู้จักมานานแล้วนะซาไกเนี่ย รู้ว่าเป็นเงาะป่า ที่เค้าเรียกวานิกริตอยมั้ง มันจะเป็นพันธุ์ของมัน มองเค้าว่าเค้าเป็นชาวป่าที่มีความสามารถในการดำรงชีวิตในป่า ไม่มองพวกเขาว่าเป็นคนล่าหลังนะ แต่มองว่าพวกเขาเป็นคนที่ขยัน ถ้าเอาซาไกมาปล่อยในป่าพร้อมกันซัก 2-3 วัน เราตายแล้ว แต่พวกเขารอดได้ ก็จะมองในลักษณะนี้ ซาไกหรือพวกแอฟริกันต่างๆ นานาเนี่ย เค้ามีความขยันในเชิงของเค้า ไม่เคยมองว่าเค้าล่าหลัง คมกฤษสามารถขับรถยนต์ได้ เค้าทำได้เหมือนทุกอย่างที่เราทำ แล้วพวกเค้าเป็นคนไทยนะนะ เปรียบได้กับพวกอโฟโรอเมริกัน พวกนิโกรที่อยู่ในอเมริกา ให้ทำอะไรเค้าก็ทำได้ ดูโทรทัศน์เค้าก็เปิดเป็น ต่อไฟเค้าก็ต่อได้ ขับรถเค้าก็ขับเป็น ”

(อภิชาติ รอดวัฒนกุล , สมาชิกในครอบครัวผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

คุณบุญลาภ สมาชิกในครอบครัวผู้อุปการะก็เช่นเดียวกันที่เป็นผู้หนึ่งที่มองครอบครัวซาไกครอบครัวนี้ในเชิงบวก ไม่มีความรู้สึกดูถูก หรือรังเกียจที่จะพูดคุยคลุกคลีด้วยแต่อย่างใด แต่จะมีความรู้สึกเอ็นดูและสงสาร ทำให้ได้รับความไว้วางใจจากครอบครัวซาไกและทำการสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพ

“ เค้าเป็นคนไทยเหมือนเรานี้แหละ เค้าน่าสงสาร ชีวิตเค้าน่าสงสารมาก เวลาเค้ากลับมาจากโรงเรียนนี้เค้าก็จะ “ สวัสดิาย ” เสียงแจ้วเลย ให้อะไรก็ชอบคุณ รับโทรศัพท์

เนี่ยจะจำเสียงได้ ก็จะถูกด้วยเสียงแจ้วเลย ”

(บุญตาก รอดวิมลกุล , สมาชิกในครอบครัวผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

นอกจากนั้นทั้งอาจารย์ใหญ่ และอาจารย์ในโรงเรียนก็เช่นเดียวกันที่มองครอบครัวพวกเขาอย่างไม่มีอคติหรือมองแบบเหมารวมแต่อย่างใด รวมทั้งมีส่วนช่วยให้ปู ปลา สามารถปรับตัวและเข้ากับเพื่อนๆ ได้ โดยอาจารย์ในโรงเรียนมีการพยายามที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติของเด็กนักเรียนในโรงเรียนให้ยอมรับและมองปู ปลาในแง่บวก พยายามทำความเข้าใจกับเด็กนักเรียน รวมทั้งพยายามเสนอจุดเด่นของปูและปลาให้เพื่อนนักเรียนได้เห็น เช่น จุดเด่นของปลาในเรื่องการเรียนดี และพยายามส่งเสริมให้ร่วมการแข่งขันทางวิชาการต่างๆจนเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ ซึ่งทำให้ในที่สุดปู และปลาก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนนักเรียนได้ในที่สุด

“ ตอนที่พี่เห็นเค้าครั้งแรกเนี่ยนะ พี่เห็นก็โอ้ยเด็กคนนี้ เวลาขี้มแล้วเหมือนกับตุ๊กตา น่ารัก เค้าก็จะขี้มเนี่ยนะ เราก็ เออ น่ารักจัง ”

(รุ่งนภา ดันติชิรานุสรณ์ , อาจารย์โรงเรียนนายกวิธนาการ , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ เราเนี่ยไม่เคยเห็นเค้าตัวจริงนะ คือพูดง่าย ๆ ว่าเคยเห็นแต่ในรูปภาพในสมัยตอนเรียนเนี่ยนะ ก็จะจำเรื่องเงาะป่า สมัยรัชกาลที่ 5 ที่เก็บเด็กเงาะป่ามาเลี้ยง แต่ไม่เคยเห็นตัวจริง เห็นแต่ในรูปก็จะรู้ว่าตัวเตี้ยๆ คำๆ ผมหยิก แต่เราไม่เคยมองว่าเค้าเป็นเด็กโง่ หรือมีความคิดอะไรที่ไม่ทันสมัยอะไรนะ แล้วพอมาอยู่กับพวกเราเนี่ยมันก็ตามกาลเวลานะเนี่ย เค้าก็ค่อยๆปรับตัว ทำอะไร ดูเรา แล้ววิวัฒนาการด้านต่างๆของเค้าก็ดีขึ้น ก็มองเค้าว่าเค้าเป็นคนไทยคนหนึ่ง ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกวิธนาการ , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ เราจะมองเค้าในทางบวก แล้วเข้ามาอย่างนี้ก็ดี จะได้มีคนรู้จักว่ามีเด็กชาวกาเข้ามาเรียน ก็มองเค้าว่าไม่มีอะไรที่แตกต่างไปจากเรา ”

(สมศักดิ์ ศรีทอง , อาจารย์ใหญ่โรงเรียนนายกวิธนาการ , สัมภาษณ์ 9 พฤศจิกายน 2549)

จากการพยายามของบุคคลผู้สื่อสารที่ไม่มีอารมณ์มองพวกเขาอย่างมีอคติหรือมองในแบบเหมารวมเช่นนี้ ทำให้ในปัจจุบัน ปูและปลาได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน โดยเฉพาะปู ที่สามารถเป็นผู้นำเพื่อนๆ ได้ ซึ่งแสดงถึงการยอมรับและการไม่มีอคติเกิดขึ้น

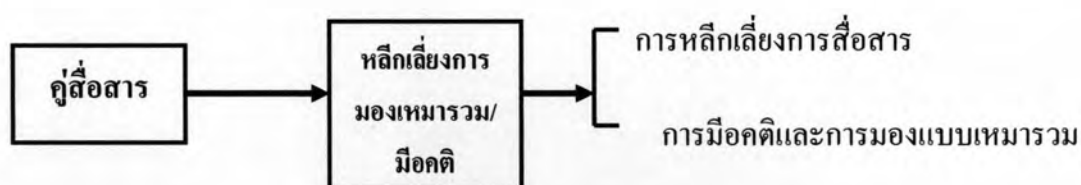
“ เค้าเป็นผู้นำในห้องนะ เดี่ยวนี้เป็นผู้นำ นำคนอื่นเล่น ก็จะถามว่าเล่นอย่างไร เล่นตั้มขี้ ทุกคนก็ต้องตามใจที่ปู เพราะทุกคนเรียกที่ปูหมด เอ้า...วันนี้ที่ปูบอกอยากเล่นข่าง ทุกคนก็ต้องเล่นข่าง วันนี้ที่ปูอยากจะทำเล่นตีจับ เอ้า...ก็ต้องเล่นตาม ส่วนใหญ่จะเป็นคนออก

ความคิดที่จะเล่น ที่จะทำอะไร จะเริ่มแสดงความเป็นผู้นำออกมา จากเมื่อก่อนเนี่ยจะเฉย จะไม่เอานะ ใครจะทำอะไรก็ทำ ถ้าไม่อยากเล่นก็ไปเล่นด้วย แต่ถ้าไม่อยากเล่นก็ไม่เล่น ”

(รุ่งนภา ตันติชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวิพัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การหลีกเลี่ยงในการมองแบบเหมารวมหรือการมองอย่างมีอคตินั้นเป็นกระบวนการในการแก้ไขปัญหาอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยที่ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัวชาวไทย ในขณะที่สื่อสารระหว่างกันจะไม่เกิดปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารขึ้น ประสิทธิภาพทางการสื่อสารจึงเกิดขึ้นตามมา ดังนั้นการหลีกเลี่ยงการมองแบบเหมารวมหรือการมีอคติ จึงสามารถช่วยในการแก้ไขปัญหาในเรื่องการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม และการมีอคติและมองแบบเหมารวมได้ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตารางแสดงกระบวนการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการหลีกเลี่ยงการมองแบบเหมารวมและมีอคติ

ภาพแสดงความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาวไทยกับบุคคลเวดลัม

5. การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (empathy)

การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นการทำความเข้าใจความหมายว่าทำไมบุคคลอื่นจึงกระทำเช่นนั้นต่อตนเอง ซึ่งเริ่มจากการเอาตัวเองเข้าไปใส่ในตัวคนอื่น และมองตัวเองจากสายตาของคนอื่น ซึ่งก็คือการเอาตัวเองเข้าไปวินิจฉัยความรู้สึกภายในคนอื่นนั่นเอง ซึ่งการเอาใจเราเข้าไปใส่ในใจคนอื่นนั้น จะเกิดขึ้นเมื่อเวลาที่ทำการสื่อสารในสถานการณ์ใหม่ๆ การทำการสื่อสารกับคนที่ไม่คุ้นเคย หรือสื่อสารกับคนซึ่งมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมแตกต่างไปจากตนเอง หรือกับคนต่างสังคม ซึ่งจำเป็นต้องสวมบทบาทของคนอื่นใหม่ และค้นหาตัวเองใหม่ว่าจะปฏิบัติอย่างไร

จากผลการวิจัยพบว่า บุคคลแวดล้อมโดยเฉพาะผู้อุปการะ ครอบครัวผู้อุปการะ และอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (empathy) ในขณะที่ทำการสื่อสาร โดยในขณะที่บุคคลผู้สื่อสารทำการสื่อสารกันกับซาไก จะมีการพิจารณาก่อนการสื่อสารเสมอว่าหากตนเองเป็นซาไกจะรู้สึกเช่นไร จะรู้สึกชอบหรือไม่ชอบอย่างไร โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนที่โรงเรียนจะระมัดระวังในเรื่องความรู้สึกของเด็กซาไกมากเป็นพิเศษ โดยอาจารย์เฉลิมเล่าว่า ในครั้งแรกที่ปู่เข้ามาเรียนใหม่ๆอาจารย์เห็นผมของเค้าหึกมากก็รู้สึกอยากจับว่าเป็นอย่างไร แต่ในใจก็คิดว่าจะจับได้มั๊ย ถ้าหากเราเป็นซาไกเราจะชอบให้คนมาจับมาเล่นหัวของเราหรือไม่ เราอาจจะโกรธ ดังนั้นในตอนแรกจึงยังไม่จับผมของปู่เล่น จนตอนหลังเมื่อสนิทกันแล้วจึงถามตรงๆว่าสามารถที่จะจับได้หรือไม่ เป็นการขออนุญาตก่อนเพื่อแสดงการให้เกียรติ หรืออาจารย์รุ่งนภาที่ไม่ถามเรื่องการใส่เสื้อสีสดที่ตัดกับสีผิวของปู่ เนื่องจากคิดว่าหากตนเองเป็นปู่ก็คงไม่อยากจะถามเรื่องนี้เช่นกัน

“ ตอนแรกพี่ก็อยากจะจับผมเค้า คือที่พี่อยากจับนะหมายความว่า เอ้มันจะแข็งอะไรมั๊ย แต่ตอนแรกก็ไม่กล้าจับเค้าเพราะไม่รู้ว่าจะถือจะว่าอะไรมั๊ย เพราะว่าเค้าไม่ชอบ แต่เค้าก็จะไม่ว่านะ คือตอนหลังพี่จะถามก่อนเลยว่า ถ้อมั๊ยลูก ครูจับได้มั๊ย เค้าก็บอกได้ เค้าก็ให้จับ คือพี่ชอบจับผมเค้า ผมเค้าจะนิ่มเลย นุ่มมาก ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนาการ , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ เค้าจะชอบสีสดๆจริงๆอะ ปู่จะชอบสีชมพูมาก ชอบสีชมพูแปร์ริค เสื้อเค้าเนี่ยขอให้มันเป็นสีชมพูเค้าก็จะใส่ แต่เราก็ไม่เคยถามเค้าว่าจะอะไรเพราะเราคิดว่าเป็นการชอบของเค้า ผิวเค้าเนี่ยจะดำมาก ก็จะตัดกับสีผิวเลย ”

(รุ่งนภา ตันดิชราอนุสรณ์ , อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนาการ , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

อาจารย์ สมศักดิ์ ศรีทอง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนนายกัฒนาการที่ปู ปลาเรียนอยู่ ในขณะที่ทำการสื่อสาร ก็มีการใช้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (empathy) เช่นเดียวกัน โดยเมื่อมีการจัดกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียน อาจารย์สมศักดิ์จะพยายามคิดอยู่เสมอว่า ปู ปลา น่าจะมีความต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้นเช่นเดียวกับเพื่อนนักเรียนคนอื่น เพราะเขาจะรู้สึกว่าเขาและรู้สึกถูกกีดกันหากไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้นเมื่ออาจารย์ได้มีการพยายาม เอาใจเขามาใส่ใจเรา (empathy) อาจารย์ก็จะสามารถปฏิบัติต่อเขาอย่างที่เขาต้องการได้

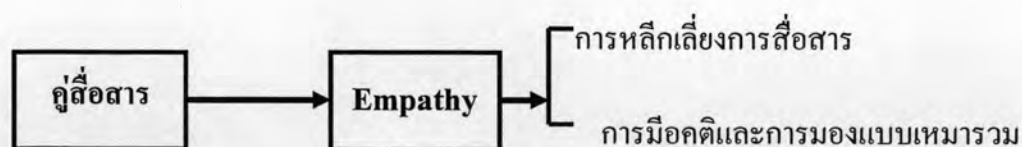
“งานกิจกรรมที่โรงเรียนนี้จะมีบ่อย ก็จะทำให้เค้าร่วมกิจกรรมด้วยตลอด เพราะกลัวว่าเค้าจะเกิดความว่าเหว่ หรือเค้ารู้สึกว่าเขาเป็นเด็กชาไกแล้วจะถูกเรากีดกันไม่ได้มีส่วนร่วม ก็จะพยายามหากิจกรรมต่างๆให้เค้ามีส่วนร่วมตลอด ”

(สมศักดิ์ ศรีทอง , อาจารย์ใหญ่โรงเรียนนายกัฒนาการ , สัมภาษณ์ 9 พฤศจิกายน 2549)

การที่คู่สื่อสารของครอบครัวชาไกมีการเอาใจเขามาใส่ใจเราอยู่ตลอดเวลา ทำให้ช่วยลดความรู้สึกที่ว่าตนเองเป็นปมค้อยในขณะที่ทำการสื่อสารซึ่งกันและกัน และส่งผลต่อการลดอุปสรรคทางการสื่อสารในด้านการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม และการมีอคติและมองแบบเหมารวม ดังแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 แผนภาพแสดงการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy)

คู่สื่อสารต่างวัฒนธรรม   วิธีการแก้ไขปัญหา   ปัญหาที่ได้รับการแก้ไข

6. การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม

จากการวิจัยพบว่าการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารของครอบครัวชาวไทย ครอบครัวนี้มีการใช้การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมด้วยวิธีการต่างๆ โดยการสื่อสารในการสร้างความสัมพันธ์นี้เป็นการพยายามที่เกิดขึ้นจากครอบครัวชาวไทยและคู่สื่อสารของพวกเขา ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ในรูปแบบ ดังนี้

1. ครอบครัวชาวไทยกับคู่สื่อสาร
2. ผู้อุปการะกับคู่สื่อสารของครอบครัวชาวไทย
3. ระหว่างคู่สื่อสารของครอบครัวชาวไทยด้วยกันเอง

ซึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ทั้ง 3 ประการข้างต้นนี้ เป็นวิธีการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวชาวไทยกับบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสาร ดังนี้

1. ครอบครัวชาวไทยกับคู่สื่อสาร

จากการวิจัยพบว่า ครอบครัวชาวไทยมีความพยายามในการที่จะสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับคู่สื่อสารทั้งอาจารย์ที่โรงเรียน เพื่อนนักเรียน โดยบุคคลผู้สร้างความสัมพันธ์คือ คมกฤษ ปู และ ปลา โดยมีวิธีการ ดังนี้

1) **การสร้างความสัมพันธ์ของคมกฤษ** การสร้างความสัมพันธ์ของคมกฤษเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่มีต่ออาจารย์ที่โรงเรียนนายกวีพัฒนากร เพื่อให้อาจารย์ที่โรงเรียนเกิดการยอมรับในตัวบุตรสาวทั้งสองคน โดยใช้วิธีการนำสิ่งของต่างๆมาให้แก่อาจารย์ผู้สอนปูและปลาที่โรงเรียนอยู่เสมอ ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์ของคมกฤษนี้เป็นการช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างปู ปลา กับทางโรงเรียนที่ปู ปลาเรียนหนังสืออยู่

“ คมกฤษนี้เค้าสนใจลูกนะ ขนาดเค้าเป็นผู้ชาย เค้ายังสนใจลูกเค้า เค้าจะมารับมาส่ง สนใจลูก บางทีเค้าก็เอาพวกพิกพวกแฟง เอามาฝากครู ฝากเพื่อน ”

(รุ่งนภา ดันติขิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวีพัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

2) การสร้างความสัมพันธ์ของปูและปลา การสร้างความสัมพันธ์ของปู ปลา เป็นการพยายามสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนที่โรงเรียนด้วยการนำของฝากจากผู้อุปการะมามอบให้แก่เพื่อนนักเรียน รวมทั้งช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนในเรื่องต่างๆ เช่น เมื่อเพื่อนถูกรังแก ปู ปลาซึ่งมีกำลังมากกว่าเด็กคนอื่นทั่วไปจะเป็นฝ่ายช่วยเหลือเพื่อนที่โดนรังแก หรือการแสดงความรู้สึกผ่านการควงพรต่างๆ ที่ทำด้วยตนเองเพื่อมอบให้เพื่อนในวันสำคัญต่างๆ

“ ตอนที่ปูกับพวกหนูเริ่มสนิทกันแล้ว เวลาพวกหนูโดนพวกผู้ชายแกล้ง พวกหนูสู้ไม่ได้ เค้าก็ให้พวกหนูไปอยู่ข้างหลัง แล้วเค้าก็จัดการกับพวกผู้ชาย พูก็ชนะคะ ปลาเค้าก็ป้องกันหนูกับพวกนี้ไว้ พอหนูโดนพวกมดแกล้ง แล้วเค้าก็มา แล้วปลาเค้าก็เตะ แล้วปูเค้าก็ทุบหลัง เค้าบอกให้หนูต้อย หนูก็ต้อย แล้วปูเค้าก็เตะแล้วพวกหนูก็บอกว่ารวมกันเลย แล้วพวกหนูก็รวมคะ ”

(นันทพร กลิ่นหอม , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ วันเกิดหนูเค้าก็เขียนจดหมายมาให้หนู เค้าเขียนสวัสดีเพื่อนที่รักของปูคนใหม่ แล้วเค้าก็วาดรูปผมหนูแล้วก็วาดรูปผมเค้าหยิกๆ ”

(วันวิสา วรรณภักดิ์ , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

จะเห็นได้ว่าครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้มีการพยายามในการที่จะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างคู่สื่อสารของตนเอง ด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งการแสดงน้ำใจด้วยการให้สิ่งของ การช่วยเหลือหรือแสดงน้ำใจต่อเพื่อนนักเรียน ซึ่งก่อให้เกิดการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนดังกล่าว

การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน

2. ผู้อุปการะกับคู่สื่อสารของครอบครัวชาวไท

จากการวิจัยพบว่า ผู้อุปการะของครอบครัวชาวไทมีการสร้างความสัมพันธ์กับคู่สื่อสารของครอบครัวชาวไท ทั้งกับอาจารย์ที่โรงเรียนนายกัฒนาการและเพื่อนนักเรียน ด้วยวิธีการนำสิ่งของต่างๆ ให้ปูและปลานำไปฝากเพื่อนที่โรงเรียน เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ให้เกิดระหว่างปู ปลา กับเพื่อนนักเรียนที่โรงเรียน

“ แล้วตอนนั้นเค้ามาโรงเรียน ปู(อาจารย์ไพบูลย์) เค้าก็มา เค้าก็เอาที่ออฟที่ปูนำมาให้เพื่อนกิน แล้วเค้าก็บอกว่าเดี๋ยวถ้าปูเค้ามาอีกเค้าจะเอามาให้กินอีก ”

(นันทพร กลิ่นหอม , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ ย่า (คุณสุดสาวทดี) เค้าชอบให้เอาขนมมาแบ่งพวกเพื่อนๆ ปลาเค้าบอกว่าย่าให้เอามาแบ่งพวกเพื่อนๆ ใครจะกินก็กิน พวกขนมผลไม้ แล้วเค้าก็เอามาแบ่งพวกหนู ”

(วันวิสา วรวิทย์ , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

นอกจากนั้นผู้อุปการะยังใช้วิธีการในการสร้างความสัมพันธ์ด้วยการพยายามเข้าไปพูดคุยสื่อสารเพื่อสอบถามปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับปู ปลา และเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่โรงเรียนเพื่อให้อาจารย์ช่วยดูแลเด็ก 2 คนนี้เป็นพิเศษอีกด้วย

“ การติดต่อกับคุณป้าเค้าก็มี เค้าก็จะมา แกจะคุยแก่ง มากก็จะคุยนาน โดยมากจะคุยเกี่ยวกับพ่อเค้า เกี่ยวกับตัวเด็ก คือเค้าก็อยากจะส่งเสริมเด็กนะ ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น , อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนาการ , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

จะเห็นได้ว่า ผู้อุปการะได้พยายามสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัวชาวไทกับบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งการสร้างความสัมพันธ์ด้วยการให้สิ่งของ หรือใช้การสื่อสารเข้าช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น

3. ระหว่างคู่สื่อสารของครอบครัวชาวไทด้วยกันเอง

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารของครอบครัวชาวไทเองนั้นเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่โรงเรียนนายกัฒนาการกับผู้ปกครองของเพื่อนนักเรียนของปู ปลา ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์นี้เป็นการช่วยสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนกลุ่มกับครอบครัวของเพื่อนนักเรียนของปูและปลา โดยวิธีการที่อาจารย์ที่โรงเรียนใช้

นั่น คือการพยายามพาคมกฤษไปแนะนำแก่ผู้ปกครองนักเรียนคนอื่น เพื่อสร้างการยอมรับให้เกิดขึ้น

“ วันพ่อนี้เราเอาเค้าไปแนะนำกับพ่อเด็กคนอื่น เค้าก็พูดจาดี แนะนำตัวเอง ไม่เคอะเขิน ใช้คำพูดที่เหมาะสม แต่เค้าก็ไม่ได้พูดอะไรมากนักนะ พูดแค่ว่าเค้าอยู่ที่ไหน ”

(รุ่งนภา ดันติชราวุธสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวิฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

วิธีการที่อาจารย์ที่โรงเรียนใช้นี้เป็นการพยายามช่วยให้ครอบครัวของเพื่อนนักเรียนที่โรงเรียนลดการมีอคติและการมองแบบเหมารวมที่มีต่อคมกฤษได้

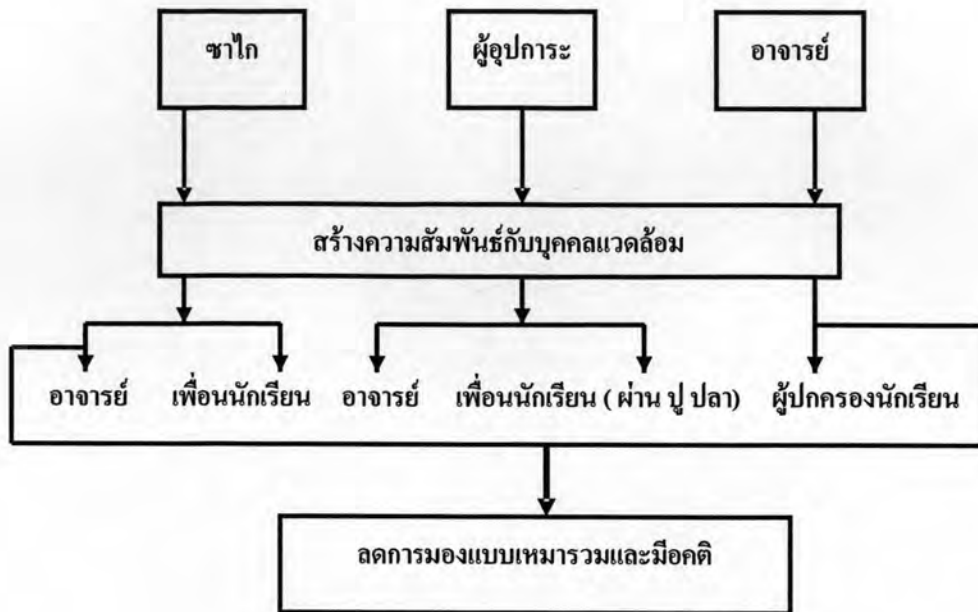
การแก้ไขปัญหาของครอบครัวชาวไทยครอบครัวโดยใช้การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมนี้ช่วยให้พวกเขาปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ง่ายยิ่งขึ้น เนื่องจากการลดการมองแบบมีอคติหรือแบบเหมารวมที่เป็นอุปสรรคสำคัญที่มีต่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมได้ จนในปัจจุบันพบว่าเพื่อนให้การยอมรับและปลาทอย่างดี เห็นได้ชัดเจนจากการที่ปูจะมีลักษณะของความเป็นผู้นำสามารถนำเพื่อนทำกิจกรรมต่างๆได้ ซึ่งถือว่าการได้รับการยอมรับและไม่อคติแต่อย่างใด

“ เค้าเป็นผู้นำในห้องนะ เดี่ยวนี้เป็นผู้นำ นำคนอื่นเล่น ก็จะถามว่าเล่นขงมัยเล่นตีมัย ทุกคนก็ต้องตามใจที่ปู เพราะทุกคนเรียกที่ปูหมด เอ้า...วันนี้ที่ปูบอกอยากเล่นขงมัยทุกคนก็ต้องเล่นขงมัย วันนี้ที่ปูอยากเล่นตีจ๊ับ เอ้า...ก็ต้องเล่นตาม ส่วนใหญ่จะเป็นคนออกความคิดที่จะเล่น ที่จะทำอะไร จะเริ่มแสดงความเป็นผู้นำออกมา จากเมื่อก่อนเนี่ยจะเฉย จะไม่เอานะ ใครจะทำอะไรก็ทำ ถ้าไม่ก็อยากเล่นก็ไปเล่นด้วย แต่ถ้าไม่อยากเล่นก็ไม่เล่น ”

(รุ่งนภา ดันติชราวุธสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวิฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

กล่าวโดยสรุป การแก้ไขปัญหาด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมนั้นเป็นการพยามแก้ไขปัญหาด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลคู่สื่อสาร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวชาวไทยกับบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสาร ดังแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 แผนภาพแสดงการแก้ไขปัญหาด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม

จากตารางแสดงให้เห็นวิธีการในการแก้ไขปัญหาด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมของครอบครัวซาไก ผู้อุปการะและอาจารย์ผู้สอน โดยที่ครอบครัวซาไกมีการสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อนนักเรียน เช่นเดียวกับกับผู้อุปการะที่มีการสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์ และเพื่อนนักเรียนซึ่งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปการะกับเพื่อนนักเรียนนี้เป็นการสร้างความสัมพันธ์โดยอ้อมผ่านปูและปลา ส่วนอาจารย์ผู้สอนนั้นได้มีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างซาไกกับคู่สื่อสาร

กล่าวโดยสรุป กระบวนการในการแก้ไขปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดจากการที่ครอบครัวซาไกครอบครัวนี้ย้ายถิ่นฐานมาอาศัยอยู่ในชุมชนเมือง พวกเขาใช้วิธีการในการแก้ไขปัญหาต่างๆ 6 วิธีด้วยกัน ได้แก่ การพยายามทำความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน การให้ความรู้/ให้การศึกษาการใช้สื่อประเภทต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อเฉพาะกิจ การหลีกเลี่ยงการมองเหมารวมและการมือคติ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) และการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม

ซึ่งกระบวนการในการแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นทั้งจากความพยายามของครอบครัวซาไกและบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ตารางแสดงเปรียบเทียบวิธีการแก้ไขปัญหของชาโอกับบุคคลคู่สื่อสาร

วิธีการในการแก้ไขปัญหา	วิธีการใช้	
	ชาโอก	คู่สื่อสาร
1. การพยายามทำความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรม	- พยายามทำความเข้าใจภาษา - พยายามทำความเข้าใจ ประเพณีวัฒนธรรม	- พยายามทำความเข้าใจภาษา - พยายามทำความเข้าใจประเพณีวัฒนธรรม
2. การให้ความรู้/ให้การศึกษา	- ให้ความรู้เรื่องภาษา - ให้ความรู้เรื่องประเพณีวัฒนธรรม	ให้ความรู้ในเรื่อง ดังนี้ - ภาษา - ประเพณีวัฒนธรรม - มารยาททางสังคม - การดำรงชีวิต
3. การใช้สื่อประเภทต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ	- สื่อบุคคล - สื่อมวลชน	- สื่อเฉพาะกิจ (หนังสือเฉพาะที่ เกี่ยวข้องกับชนเผ่าชาโอก)
4. การหลีกเลี่ยงการมองแบบเหมารวมและมีอคติ	ไม่พบการหลีกเลี่ยงการมองแบบเหมารวมและมีอคติ	พยายามหลีกเลี่ยงการมองในด้านลบ (ด้อยค่า ด้อยพัฒนา ป่าเถื่อน)
5. การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy)	ไม่พบการเอาใจเขามาใส่ใจเรา	ใช้การเอาใจเขามาใส่ใจเราในขณะทำการสื่อสาร
6. การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม	- ชาโอก กับ อาจารย์ - ชาโอก กับ เพื่อนนักเรียน	- ผู้อุปการะ กับ อาจารย์ - ผู้อุปการะ กับ เพื่อนนักเรียน - อาจารย์ กับ ผู้ปกครองนักเรียน * เพื่อช่วยครอบครัวชาโอกในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

กระบวนการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น เป็นส่วนช่วยในการทำให้ครอบครัวชาโอกครอบครัวนี้สามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นวิธีการในการแก้ไขปัญหที่เป็นอุปสรรคสำคัญทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นทั้ง 6 ประเด็นปัญหา ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ตารางแสดงปัญหาที่ได้รับการแก้ไขจากการใช้กระบวนการในการแก้ไขปัญหา

วิธีการในการแก้ไขปัญหา	ปัญหาที่ได้รับการแก้ไข	
	ปัญหาของครอบครัวชาวไทย	ปัญหาของคู่สื่อสาร
1. การพยายามทำความเข้าใจในภาษาทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา	<ul style="list-style-type: none"> - การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน - การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน
2. การให้ความรู้/ให้การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน - การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ - การยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา - การไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน
3. การใช้สื่อประเภทต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน - การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ - การยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา - การไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน
4. การหลีกเลี่ยงการมองแบบเหมารวมและมือคติ	<ul style="list-style-type: none"> - การมือคติและการมองแบบเหมารวม - การหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม 	ปัญหาการมือคติและการมองแบบเหมารวม
5. การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy)	<ul style="list-style-type: none"> - การการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม - การมือคติและการมองแบบเหมารวม 	
6. การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - การมือคติและการมองแบบเหมารวม 	- ปัญหาการมือคติและการมองแบบเหมารวม

จากตารางที่ 9 และ 10 แสดงให้เห็นว่า วิธีการในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในแต่ละวิธีการสามารถแก้ไขปัญหที่เป็นอุปสรรคทางการสื่อสารได้แตกต่างกัน และวิธีการในการแก้ไขปัญหบางวิธีเป็นวิธีการที่ต้องใช้ร่วมกันเพื่อเสริมประสิทธิภาพทางการสื่อสารให้เพิ่มมากขึ้น และในบางครั้งปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เกิดมาจากคู่สื่อสารแต่การแก้ไขปัญหเป็นการแก้ไขปัญหของบุคคลตรงข้ามวัฒนธรรม หรือบางวิธีเป็นการร่วมกันแก้ไขปัญหาระหว่างกันทั้งสองฝ่าย

ส่วนที่ 4

การสื่อสารในการแสดงอัตลักษณ์ความเป็นชาติ ของกลุ่มชนเผ่าชาวกูยที่ย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมือง

1. อัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคล

1.1 เชื้อชาติ

1.1.1 รูปร่าง

อัตลักษณ์ทางรูปร่างเป็นสิ่งที่ติดตัวครอบครัวชาวกูยครอบครัวนี้ และเป็นสิ่งที่สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นแก่ครอบครัวชาวกูยครอบครัวนี้ ซึ่งพวกเขาพยายามที่จะปกปิดตลอดเวลา

ลักษณะรูปร่างพื้นฐานของชนเผ่าชาวกูยโดยทั่วไปแล้ว จะมีส่วนสูงประมาณ 140-150 เซนติเมตร มีสีผิวค่อนข้างไปทางสีน้ำตาลไหม้ กะโหลกศีรษะกลม ผมหักขุดขมวดกลมติดหนังหัว เป็นก้อนหอยติดหนังศีรษะ คิ้วโตหนา นัยน์ตาสีดำกลมโต ขนตายาวงอน จมูกแบนกว้าง ริมฝีปากหนา ฟันซี่สั้นๆแต่ใหญ่ ใบหูเล็ก ท้องป่อง ตะโพกแฟบ นิ้วมือ นิ้วเท้าใหญ่ แข็งแรง ลำสัน เดินป่าปีนต้นไม้เก่ง ซึ่งลักษณะต่างๆเหล่านี้เป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มชนเผ่าชาวกูยกลุ่มนี้ที่แสดงออกทางกายภาพอย่างชัดเจน

คมกฤษ ปู และปลา สมาชิกครอบครัวชาวกูยทั้ง 3 คน มีลักษณะที่แสดงออกซึ่งเผ่าพันธุ์ของตนเองอย่างชัดเจน ซึ่งแตกต่างไปจากแมนที่มีแม่เป็นคนไทย ดังนั้น รูปร่างลักษณะภายนอกของแมนจึงไม่แสดงออกว่าเป็นชนเผ่าชาวกูยแต่อย่างใด ซึ่งสาเหตุนี้เองที่ทำให้ คมกฤษ ปู และปลา ดูเหมือนจะปรับตัวได้ยากกว่าแมนที่รูปลักษณะภายนอกผิดไปจากชนเผ่าชาวกูย

อัตลักษณ์ทางรูปร่างลักษณะในแบบชนเผ่าชาวกูยนั้นเป็นสิ่งที่ยึดติดกับตัว ไม่สามารถที่จะปกปิดได้ทั้งหมด และเป็นสิ่งที่ทำให้พวกเขามีความรู้สึกเป็นปมด้อย ดังนั้นการแสดงออกในอัตลักษณ์ด้านนี้จึงเป็นการแสดงออกในลักษณะของการพยายามปกปิดอัตลักษณ์ทางรูปร่างของตนเองเอาไว้ ซึ่งทั้งคมกฤษ ปู และปลามีวิธีการในการปกปิดที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

คมกฤษ

คมกฤษเป็นชาวซาไกที่มีรูปร่างในแบบชนเผ่าซาไกอย่างชัดเจน โดยวิธีการปกปิดของคมกฤษจะสามารถสังเกตได้อย่างชัดเจน ทั้งการปกปิดลักษณะของผมและผิวหนังที่มีสีดำสนิท ด้วยการสวมหมวกเพื่อปกปิดผมที่หยิกของตนเองเมื่อเดินทางไปไหนหรือเมื่อต้องพบกับผู้คน หรือในบางครั้งจะใช้การโกนผมเพื่อไม่ให้คนอื่นเห็นผมที่หยิกของตนเอง นอกจากนี้จากการสังเกตพบว่า คมกฤษชอบที่จะใส่เสื้อผ้าที่ปกปิดร่างกาย โดยมักสวมใส่เสื้อแขนยาว และกางเกงขายาว ซึ่งเป็นการปกปิดสีผิวที่แตกต่างไปจากคนทั่วไป

สวมหมวกและใส่เสื้อผ้าปกปิดร่างกาย

เพ็ญภา (ปู)

ปูเป็นชนเผ่าซาไกที่มีลักษณะรูปร่างเด่นชัดเช่นเดียวกับคมกฤษ และเริ่มรู้สึกถึงปมด้อยที่ตนเองมีลักษณะที่แตกต่างไปจากคนอื่น แต่โอกาสในการปกปิดร่างกายของปูจะแตกต่างไปจากคมกฤษ เนื่องจากการที่ปูเข้าสู่ระบบโรงเรียนทำให้ต้องใช้ชีวิตตามกฎระเบียบ ดังนั้นโอกาสในการปกปิดร่างกายจึงทำได้ในช่วงเวลาที่นอกเหนือไปจากการใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนเท่านั้น

วิธีการในการปกปิดร่างกายของปูมีทั้งที่เป็นการแสดงออกทางวัจนภาษา และอวัจนภาษา ในทางอวัจนภาษานั้นพบว่าปูมีการพยายามปกปิดผมที่มีลักษณะหยิกของตนเอง

โดยใช้การสวมหมวกเมื่อต้องพบกับบุคคลต่างวัฒนธรรม นอกจากนั้นปูยังแสดงความต้องการในการปกปิดลักษณะทางร่างกายผ่านทางวจนภาษา โดยแสดงออกถึงความต้องการที่จะปกปิดลักษณะภายนอกของตนเองด้วยการบอกเล่าถึงความต้องการของตนเองให้เพื่อนนักเรียนที่สนิทฟังว่าหากตนเองโตขึ้นจะไว้ผมยาวและจะชืดผม รวมทั้งต้องการไว้ผมหยิกตามแบบสมัยนิยมอีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าปูจะพยายามปกปิดลักษณะรูปร่างอันเป็นปมด้อยของตนเอง แต่ยังคงพบการแสดงอัตลักษณ์ทางรูปร่างผ่านทางอวจนภาษากับบุคคลที่เขารู้สึกพึงพอใจ โดยแสดงผ่านภาพวาดที่บ่งบอกถึงรูปร่างในลักษณะชนเผ่าชาโกลของตนเองแก่เพื่อนนักเรียนที่สนิทที่สุดในโรงเรียน ซึ่งเพื่อนนักเรียนของปูเล่าให้ฟังว่า ปูเขียนการ์ตูนวอร์วันเกิดให้โดยวาดรูปแทนตัวเองให้มีลักษณะผมหยิกที่เป็นเอกลักษณ์ของตน

“ วันเกิดหนูเค้าก็เขียนจดหมายมาให้หนู เค้าเขียนสวัสดิ์เพื่อนที่รักของพี่ปูคนใหม่ แล้วเค้าก็วาดรูปผมหนูแล้วก็วาดรูปผมเค้าหยิกๆ ”

(วันวิสา วรรณภักย์, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

เห็นได้ว่าถึงแม้ปูจะมีการพยายามปิดบังรูปร่างของตนเองไว้ แต่ก็ยังคงแสดงอัตลักษณ์ทางด้านนี้ออกมาให้เห็นแก่บุคคลที่รู้สึกไว้ใจ หรือสนิทสนมชอบพอด้วย

ขวัญกมล(ปลา)

ปลาเป็นเด็กชาวชาโกลที่มีลักษณะที่เด่นชัดเช่นเดียวกัน แต่จากการวิจัยพบว่า แม้ปูจะมีลักษณะทางกายภาพที่เด่นชัดเช่นเดียวกับคนอื่น แต่การแสดงออกในการปกปิดร่างกายของปลามีความแตกต่างกันออกไปจากคมกฤษและปู โดยปลาไม่มีความรู้สึกว่ลักษณะรูปร่างภายนอกของตนเองเป็นปัญหาแต่อย่างใด ตรงกันข้ามปลากลับพยายามที่จะแสดงความแปลกที่แตกต่างของตนเองให้บุคคลอื่นได้รู้โดยไม่พยายามปิดบังแต่อย่างใด

ปูปิดบังรูปร่างด้วยการสวมหมวก ในขณะที่ปลาไม่มีการปกปิดแต่อย่างใด

สมสุวรรณ (แมน)

แมนเป็นเด็กชาวซาไกที่ลักษณะภายนอกไม่เหมือนกับชนเผ่าซาไกคนอื่นๆ เนื่องจากเป็นเพราะมีแม่เป็นคนไทย ลักษณะทางด้านรูปร่างจึงไม่เป็นปัญหากับแมนแต่อย่างใด ดังนั้นความจำเป็นในการปกปิดร่างกายจึงไม่เกิดขึ้น

กล่าวโดยสรุป การสื่อสารในการแสดงอัตลักษณ์ทางด้านรูปร่างของครอบครัวซาไกนั้น มีการแสดงออกที่แตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิหลังและทางลักษณะทางกายภาพของแต่ละคน ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ตารางแสดงอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลด้านรูปร่างของครอบครัวชาวไท

สมาชิกในครอบครัวชาวไท	ลักษณะการแสดงอัตลักษณ์ด้านรูปร่าง	
	ปกปิด	แสดงออก
คตมกฤษ	- ปกปิดลักษณะผมด้วยการสวมหมวก/โกนผม - ปกปิดลักษณะสีผิวด้วยการสวมใส่เสื้อผ้ามิดชิด	-
เพ็ญนภา (ปู่)	- ปกปิดลักษณะผมด้วยการพยายามสวมหมวก	- แสดงออกกับบุคคลใกล้เคียงผ่านภาพวาดตนเองที่มีลักษณะผมหยิกที่เป็นเอกลักษณ์
ขวัญกมล (ปู่)	-	- ไม่พบการปกปิดรูปร่างภายนอกแต่อย่างใด
สมสุวรรณ (แมน)	-	- ไม่พบการปกปิดรูปร่างเนื่องจากลักษณะรูปร่างของตนเป็นเหมือนเด็กไทยทั่วไป

จากตารางแสดงให้เห็นว่าสมาชิกในครอบครัวชาวไทมีการแสดงอัตลักษณ์ทางด้านร่างกายแตกต่างกันออกไป โดยที่คตมกฤษมีการแสดงในลักษณะการปกปิดรูปร่างของตนเอง ส่วนปู่มีทั้งการแสดงในลักษณะปกปิดและเปิดเผยแก่บุคคลใกล้เคียง ชาวชนป่านั้นถึงแม้จะมีลักษณะรูปร่างภายนอกที่แสดงว่าเป็นชนเผ่าชาวไทเด่นชัดแต่กลับไม่พบการพยายามปกปิดร่างกายแต่อย่างใด ส่วนแมนเนื่องจากลักษณะภายนอกเป็นเช่นเดียวกับเด็กไทยทั่วไปการปกปิดร่างกายจึงไม่เกิดขึ้น

1.1.2 ลักษณะนิสัย

อัตลักษณ์ทางด้านลักษณะนิสัยของชนเผ่าชาวกอ นั้น พบว่า ชนเผ่าชาวกอมีลักษณะนิสัยเฉพาะของกลุ่มชนเผ่าชาวกอที่แสดงออกอย่างเด่นชัด ได้แก่ ลักษณะนิสัยเป็นผู้ที่ร่าเริง ยิ้มง่าย ชอบงานสนุกสนานรื่นเริงและโปรดปรานเสียงดนตรีเป็นอย่างมาก

นอกจากนั้นลักษณะนิสัยที่เป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งคือ ชนเผ่าซาไกเป็นผู้ที่เชื่อฟังผู้ที่ตนเองนับถืออย่างเคร่งครัด โดยเมื่อให้ความเคารพผู้ใดแล้วก็จะเชื่อฟังผู้นั้นในทุกเรื่องตรงไปตรงมาไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน รวมทั้งไม่นิยมการสะสมทรัพย์สินสมบัติ

ซึ่งในปัจจุบันพฤติกรรมดังกล่าวยังคงติดตัวมาแม้จะย้ายมาอาศัยที่จังหวัดนครนายกแล้ว จากการวิจัยพบว่าครอบครัวซาไกครอบครัวนี้ยังคงแสดงอัตลักษณ์ของตนเองออกมาผ่านการสื่อสารทั้งที่เป็นวัจนภาษาและ อวัจนภาษา ดังนี้

1) ลักษณะนิสัยร่าเริง ยิ้มง่าย

ลักษณะนิสัยที่เป็นคนร่าเริง ยิ้มง่ายนั้น พบว่าลักษณะในด้านนี้ยังคงเป็นลักษณะที่แสดงออกอย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าพวกเขาจะประสบปัญหาการต้องปรับตัวเมื่อย้ายมาอาศัยอยู่ในสังคมใหม่อยู่กับผู้คนที่ไม่คุ้นเคยก็ตาม แต่ก็สามารถสังเกตได้ชัดเจนว่าหากรู้จักสนิทสนมกับผู้ใดแล้วจะเป็นคนที่ร่าเริง และยิ้มง่าย

โดยเฉพาะปลาที่เป็นผู้ที่แสดงลักษณะนิสัยนี้อย่างชัดเจน โดยเห็นได้ชัดเจนว่าปลามีลักษณะรักความสนุกสนาน จี๋เล่น ยิ้มง่าย ชอบแสดงท่าทางตลกขบขันให้ผู้อื่นดู เช่น การแสดงเป็นลิง หรือการเห่าหอนเป็นสุนัข และในบางครั้งแม้จะไม่ชอบใจเรื่องใดหรือเมื่อถูกถามคำถามที่ไม่อยากตอบปลาจะไม่แสดงอารมณ์แต่อย่างใด แต่จะยิ้มให้แทน หรือเมื่อเจอผู้ใดแม้จะไม่อยากสื่อสารด้วยแต่ก็จะยิ้มให้เสมอ

“เค้าจะทำหน้าตาเหมือนลิงเวลาเค้าหยอกล้อเพื่อนนะนะ หรือบางทีก็นั่งหอนหมาขึ้นมา บ๊อกๆ บลู่ เนี่ยมันเป็นนิสัยของเค้าเอง ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

“ ปลาเค้าจะเล่นตลกให้พวกหนูดู แล้วพอเค้าดีใจ เค้าก็จะกระโดดโลดเต้น ”

(นันทพร กลิ่นหอม, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

ส่วนปู่ก็เช่นเดียวกัน ที่มีลักษณะเป็นคนยิ้มง่าย และร่าเริง โดยเฉพาะเมื่ออยู่กับบุคคลที่ตนเองชอบพอหรือสนิทสนมด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ปู่มีลักษณะที่แตกต่างไปจากปลาตรงที่ปู่มักจะแสดงออกทางสีหน้าว่าไม่พอใจเมื่อถูกบุคคลอื่นให้ความสนใจในลักษณะภายนอกของตนเอง

ส่วนคมกฤษและแมนแม้จะไม่แสดงความเป็นคนสนุกสนานว่าเรริงอย่างเห็นได้ชัด แต่ก็สังเกตได้ว่ามีลักษณะยิ้มง่ายและแสดงอาการพอใจในขณะที่สนทนากับบุคคลที่ตนเองชอบพอ หรือกับเรื่องบางเรื่องที่ตนเองรู้สึกพอใจ

2) โปรคปรานเสียงดนตรี

ลักษณะนิสัยในด้านการโปรคปรานเสียงดนตรีนั้น พบว่า ทั้งคมกฤษ ปู ปลา และแมน มีการแสดงออกถึงลักษณะนิสัยทางด้านนี้ค่อนข้างเด่นชัด ถึงแม้จะเป็นเพลงที่ฟังไม่ออกแต่ หากเป็นเสียงดนตรีที่มีจังหวะก็จะชื่นชอบทั้งหมด

“ ทั้งปู ทั้งปลาเนี่ยเค้าจะชอบเต้นมาก เวลาที่มีกิจกรรมอะไร พวกกีฬาสี งานอะไร เค้าจะเต้น เค้าชอบมาก จะมาซ้อมไม่เคยขาด เวลากีฬาสีเนี่ย พอเค้าตีกลองตีอะไร เจ้าปลาเนี่ยเอา แล้ว ได้ยินเสียงกลองนี่ต้องเต้น ชอบ ”

(รุ่งนภา ดันติขิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ ชอบมากไอ้เรื่องดนตรีเนี่ย ขอให้มันเป็นเพลงเถอะ ฟังออกไม่ออกแค่มึงจังหวะเนี่ย ก็สนุกกันแล้ว ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

3) ชอบงานรื่นเรริงสนุกสนาน

ลักษณะนิสัยการชอบงานรื่นเรริงสนุกสนานเป็นลักษณะอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัดเจน ทั้งคมกฤษ ปู ปลาและแมน ที่แสดงออกถึงการชอบเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่มีลักษณะของความสนุกสนาน เช่น ในวันสงกรานต์ ที่ปู ปลา สนุกสนานที่จะได้เล่นน้ำหรือนั่งรถสาดน้ำสงกรานต์ร่วมกับผู้อื่น

“ยังคงชอบงานรื่นเรริง จะไม่อาย จะชอบการรื่นเรริงต่างๆ ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

4) การเชื่อฟังผู้ที่ตนเองนับถืออย่างเคร่งครัด

การเชื่อฟังผู้ที่ตนเองนับถืออย่างเคร่งครัดนั้น ยังคงพบเห็นอยู่เสมอแม้ในปัจจุบัน ทั้ง คมกฤช ปู ปลาและแมนจะนับถืออาจารย์ไพบูลย์เป็นอย่างมาก เมื่ออาจารย์ไพบูลย์พูดหรือบอก เรื่องใด พวกเขาจะเชื่อฟังและปฏิบัติตาม เช่น ในเรื่องการมองคน ที่เมื่ออาจารย์ไพบูลย์บอกว่า บุคคลใดน่ากลัวไว้ใจไม่ได้ พวกเขาก็จะเชื่อตามที่อาจารย์ไพบูลย์บอก หรือในเรื่องความเชื่อต่างๆ เช่นความเชื่อในเรื่องของต้องห้าม(ปิ่นแดง)บางอย่างของชนเผ่าซาไก ที่คมกฤช ปู ปลาและแมน ถือว่าขุ่นงาป่าจะเป็นปิ่นแดงของพวกเขา แต่เมื่ออาจารย์ไพบูลย์เสกคาถาให้พวกเขาก็จะเชื่อว่า สามารถรับประทานได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการนับถือบุคคลที่ตนเองไว้ใจอย่างเคร่งครัดของครอบครัวซาไกครอบครัวนี้

5) ตรงไปตรงมาไม่มีเล่ห์เหลี่ยม

ลักษณะนิสัยตรงไปตรงมาไม่มีเล่ห์เหลี่ยมนั้น พบว่าอัตลักษณ์ในด้านนี้ถูกกลืนไปตั้งแต่เมื่อครั้งที่ยังอยู่ที่หมู่บ้านซาไก และจากการวิจัยพบว่า ในปัจจุบันไม่พบลักษณะนิสัยนี้กับครอบครัวซาไกครอบครัวนี้แต่อย่างใด ซึ่งอัตลักษณ์ในด้านนี้เปลี่ยนไปเป็นลักษณะการมีเล่ห์เหลี่ยมในขณะที่ทำการสื่อสาร และแสดงอย่างเด่นชัดด้วยพฤติกรรมการไม่สื่อสารด้วยความจริง ซึ่งลักษณะนี้เกิดขึ้นเนื่องมาจากการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญกับสังคมใหม่ตั้งแต่เมื่อวัฒนธรรมเมืองเริ่มเข้าสู่หมู่บ้านซาไก ทำให้พวกเขารู้สึกไม่ไว้วางใจบุคคลอื่น ทำให้มีเทคนิควิธีในการหลอกล่อต่างๆ โดยเฉพาะการไม่พูดเรื่องจริงนั้นเป็นสิ่งที่แสดงอย่างชัดเจน หากกระทำผิดจะไม่ยอมรับโดยเด็ดขาดแม้จะคาดคั้นหรือมีหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ก็ตาม

โดยเฉพาะปลาที่มีลักษณะมีเล่ห์เหลี่ยมทั้งกับเพื่อนและกับครูอาจารย์ หรือแม้แต่กับผู้อุปการะเองเป็นการใช้เล่ห์เหลี่ยมเพื่อไม่ให้โดนดูว่า อาจารย์ไพบูลย์เล่าถึงเหตุการณ์หนึ่งว่า เคยให้ปลาอ่านหนังสือให้ฟัง แต่เนื่องจากปู่ยังมีทักษะทางการอ่านไม่ดึ้นักทำให้อ่านได้ไม่คล่อง ซึ่งความจริงปลาอ่านไม่ได้ แต่ก็จะพูดเรื่องอื่นไปเรื่อยๆที่ไม่ตรงกับหนังสือที่ให้อ่าน ซึ่งหากฟังเพลินๆก็จะไม่รู้ว่ปลาไม่ได้อ่านจริงๆ

“อย่างเวลาให้อ่านหนังสือให้ฟังเนี่ยนะ ใ้อ์ปลาอ่านดังกว่าเพื่อน แต่คนละเรื่องกันเลย คือ แต่งเอง แต่งเองหมดเลย ออกไปนอกเรื่อง คืออ่านไม่ออกไงเลยแต่งเอง แต่ที่แท้ไม่ใช่สะกดไม่ได้ด้วยตัวนั้นนะ แต่เวลามนอ่านมันทำให้เราไม่สงสัยเลยนะ พูดต่อไปได้”

(ไพบุลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

“คือ ถ้าเปิดหนังสืออ่านพร้อมกับที่เค้าเนี่ย ก็จะกล้อมแกล้มตามเค้าไปได้ไง แต่พอบอกว่าเข้าอ่านคนละหน้าขึ้นมาหละ แต่งของเค้าไปเองแต่ไม่คิดซักเลยนะ พอเค้าได้ซักตัวนึงเนี่ย พออีกตัวเค้าก็จะใส่ไปเองเลย ก็จะว่าไปนะ จินตนาการเป็นเรื่องเป็นราวทีนี้ถ้าเราฟังเพลินๆก็คิดว่าอ่านถูกนะ “

(สุคสาวาศิ พุทธสุวรรณ, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

6) ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน

ลักษณะการไม่กระตือรือร้นในการทำงานนั้น พบว่าลักษณะนิสัยนี้ไม่เกิดขึ้นกับครอบครัวคณกฤษแต่อย่างใด โดยที่คณกฤษมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างออกไปคือเป็นผู้ที่ขยันทำงานทำงานที่สั่งอย่างเต็มที่และขยันขันแข็ง ส่วนปลานั้นก็เช่นเดียวกันถึงแม้จะเป็นเด็กและยังไม่ต้องทำงานอะไรแต่มีความขยันในเรื่องการเรียน มีความตั้งใจและหาความรู้ด้วยการอ่านหนังสืออยู่เสมอ รวมทั้งปฏิบัติงานบ้านตามคำสั่งได้เป็นอย่างดี ส่วนวันเสาร์อาทิตย์ก็จะช่วยคณกฤษรดน้ำต้นไม้และทำสวนยาง แม่นก็เช่นเดียวกันไม่พบลักษณะของความเกียจคร้านไม่ทำงานแต่อย่างใด

ในช่วงแรกที่ย้ายมาอยู่ใหม่นั้นการไม่ทำบางสิ่งบางอย่างไม่ใช่เพราะมีลักษณะนิสัยเกียจคร้าน แต่ไม่ทำเนื่องจากไม่เข้าใจเหตุผลว่าทำไมต้องทำ หรือมองว่าเป็นเรื่องแปลกที่ต้องทำเช่นนั้น เช่น เรื่องการรดน้ำต้นไม้ที่เมื่อย้ายมาอยู่ในช่วงแรกคณกฤษจะไม่เข้าใจว่าเหตุใดต้องรดน้ำต้นไม้เนื่องจากที่บ้านเดิมของเขาไม่เคยต้องรดน้ำต้นไม้แต่อย่างใด การทำการเกษตรของพวกเขาจะเป็นไปตามธรรมชาติ คือ ปล่อยให้โตเองโดยธรรมชาติไม่ต้องมีการบำรุงรักษา เพราะลักษณะความอุดมสมบูรณ์ของที่บ้านเดิมที่พวกเขาอยู่อาศัย

7) ไม่นิยมสะสมทรัพย์สินสมบัติ

การไม่นิยมสะสมทรัพย์สินสมบัตินั้น อັดลักษณะในด้านนี้เปลี่ยนแปลงไปบ้าง โดยพบว่าคณกฤษ มีการสอนในเรื่องการอดออมแก่ปู่ ปลาทั้ง 2 คน รวมถึงคุณสุคสาวาศิก็ได้สอนใน

เรื่องนี้ด้วยเช่นกัน นอกจากนั้นตัวปู ปลาเองก็เริ่มรู้จักการออม และเห็นตัวอย่างจากเพื่อนนักเรียนที่โรงเรียนและได้รับการเรียนการสอนจากทางโรงเรียนด้วย

การสอนในเรื่องการออมของคมกฤษนั้น คมกฤษจะสอนให้ปู ปลา รู้จักการออมเงิน โดยใช้กระบอกไม้ไผ่นำมาตัดแปลงให้เป็นกระปุกออมสินและให้เด็กสองคนนำเงินที่เหลือจากค่าขนมมาหยอดในกระปุกออมสินไม้ไผ่นี่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพวกเขาเริ่มรู้จักการสะสมทรัพย์โดยการออม ซึ่งถือว่าเปลี่ยนแปลงไปจากลักษณะนิสัยในแบบเดิมของชนเผ่าของพวกเขา ส่วนคุณสมบัติก็เช่นเดียวกัน ที่มีวิธีการสอนการออมให้แก่ปู ปลา โดยใช้สิ่งล่อใจเป็นการได้ไปเที่ยวในสถานที่ต่างๆ เช่น การไปเที่ยวควมเวสต์ ที่คุณสมบัติจะให้เก็บเงินจากค่าขนมนำมาเป็นตัวผ่านประตู

“ แต่มีอย่างหนึ่งนะ คือเค้าเนี่ยมีการมัธยัสถ์นะ เค้าเล่าว่าพ่อเค้าจะทำกระบอกไม้ไผ่ให้ เอามาทำสี แล้วก็เอาเงินนะไปหยอด เค้าบอกว่าเค้าเอาไปแขวนไว้ที่บ้านสวน เวลาเค้าอยากได้อะไรหรืออยากซื้ออะไรเค้าก็จะเอาอันนี้ที่พ่อทำให้เนี่ยเอามาซื้อ ”

(รุ่งนภา ดันติชรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวิพัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

ดังนั้น ลักษณะนิสัยที่ไม่รู้จักการสะสมทรัพย์หรือการออมนั้น จึงถูกกลืนหายไปจากการสั่งสอนของบุคคลรอบข้างทั้งผู้อุปการะ ครูอาจารย์ที่โรงเรียนรวมทั้งเพื่อนนักเรียนที่โรงเรียน อีกทั้งการเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมแบบใหม่ที่เงินเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตนี้ทำให้พวกเขาเริ่มรู้จักค่าของเงินจึงเริ่มที่จะรู้จักการอดออม ซึ่งแตกต่างไปจากที่ที่พวกเขาเคยอยู่อาศัยที่เงินไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญแต่อย่างใด พวกเขาไม่เคยรู้จักการใช้เงิน ไม่รู้จักค่าของเงิน การอดออมจึงไม่จำเป็นสำหรับพวกเขา

กล่าวโดยสรุป อุดลักษณะด้านลักษณะนิสัยของครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้นั้น มีทั้งที่ดำรงอยู่และถูกกลืนหายไปเนื่องจากการขัดเกลาจากสังคมใหม่

อุดลักษณะที่ดำรงอยู่และแสดงออกผ่านการสื่อสาร ได้แก่

- อุปนิสัยที่ร่าเริง ยิ้มง่าย
- โปรคปรานเสียงดนตรี
- ชอบงานรื่นเริงสนุกสนาน
- เชื้อฟุ้งผู้ที่ตนเองนับถืออย่างเคร่งครัด

อัตลักษณ์ที่ถูกกลืนไปเมื่อมาอยู่ในสังคมใหม่ ได้แก่

- ลักษณะนิสัยตรงไปตรงมาไม่มีเล่ห์เหลี่ยม
- ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน
- ไม่นิยมการสะสมทรัพย์สินสมบัติ

ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ตารางแสดงอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลด้านลักษณะนิสัย

อัตลักษณ์ในด้านลักษณะนิสัย	อัตลักษณ์ ที่คงอยู่	อัตลักษณ์ ที่หายไป
ร่างเรียว ยิ้มง่าย	/	
โพรคปรานเสียงดนตรี	/	
ชอบงานรื่นเริงสนุกสนาน	/	
เชื่อฟังผู้ที่นับถืออย่างเคร่งครัด	/	
ตรงไปตรงมาไม่มีเล่ห์เหลี่ยม		/
ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน		/
ไม่นิยมการสะสมทรัพย์สินสมบัติ		/

ซึ่งอัตลักษณ์ข้างต้นนี้เป็นอัตลักษณ์ที่สมาชิกในครอบครัวชาวกอมีการแสดงออก
ในลักษณะเช่นเดียวกัน

1.1.3 สติปัญญา

ในด้านสติปัญญา กลุ่มชนเผ่าชาวกอส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยฉลาดหลัก
แหลม สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้รวดเร็ว โดยเฉพาะการเรียนรู้ในเรื่องภาษา โดยเด็กชาวกอที่
ได้เข้าศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น ที่ โรงเรียนบ้านชาวกอ อสาพัฒนาครูยะลา อำเภอรือเสาะ
จังหวัดยะลา มักจะเรียนหนังสืออยู่ในเกณฑ์ดี

จากการวิจัยพบว่าครอบครัวชาวไถ่ครอบครัวนี้ แสดงออกให้เห็นว่าพวกเขาทั้งครอบครัวสามารถเรียนรู้ภาษาไทยได้รวดเร็ว เช่นเดียวกับการเรียนรู้ในเรื่องเทคโนโลยีใหม่ที่พวกเขาสามารถเข้าใจและใช้ได้เป็นอย่างดี

1) การเรียนรู้ด้านภาษา

ในด้านการเรียนรู้ภาษาได้รวดเร็วนั้น จากการวิจัยพบว่า เมื่อมาอยู่ที่นครนายก ครอบครัวชาวไถ่ มีการแสดงออกว่าสามารถเรียนรู้ภาษาได้รวดเร็ว โดยเฉพาะปู่ที่แสดงออกอย่างเห็นได้ชัด โดยปู่เป็นเด็กที่เรียนหนังสืออยู่ในเกณฑ์ดี สามารถพัฒนาตนเองจนเป็นตัวแทนของโรงเรียนเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการด้านภาษาไทยของกลุ่มโรงเรียนเอกชนสงเคราะห์และได้รับรางวัลเหรียญเงินกลับมา

ในช่วงแรกที่ปู่เข้าเรียนในโรงเรียนนายกัฒนากรนั้น ปู่ยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้ และยังไม่เขียนหนังสือได้ในลักษณะการฝึกเขียนหนังสือ แต่เมื่อได้รับการสอนจากทางโรงเรียนก็สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว จนในปัจจุบันปู่สามารถอ่านหนังสือได้คล่อง และเขียนหนังสือได้สวยงามจนประกวดคัดลายมือได้รับรางวัล รวมทั้งสามารถแต่งกลอนได้ไพเราะจนได้รับรางวัลในระดับโรงเรียนเช่นเดียวกัน

นอกจากการเรียนรู้ทางด้านภาษาไทยที่แสดงออกว่าเป็นผู้สามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วแล้วนั้น จากการวิจัย ยังพบว่า การเรียนภาษาอังกฤษของปู่ก็อยู่ในเกณฑ์ดีเช่นเดียวกัน ซึ่งแสดงถึงการเป็นผู้ที่เรียนรู้ภาษาอื่นได้รวดเร็วทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

“...แล้วที่ปู่เค้าก็เก่งภาษาอังกฤษด้วยค่ะ เค้าชอบอ่านภาษาอังกฤษให้พวกหนูฟัง ”
(นันท์พร กลิ่นหอม , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

ส่วนคนภรรยาที่เช่นเดียวกัน ถึงแม้จะไม่ได้เข้าสู่ระบบโรงเรียนและไม่สามารถอ่านหรือเขียนหนังสือได้ แต่ก็แสดงออกให้เห็นได้ว่าหลังจากย้ายมาไม่นานก็สามารถเรียนรู้ภาษาพูดได้อย่างรวดเร็ว จนในปัจจุบันมีการใช้คำแสดงต่างๆ หรือคำที่แสดงความรู้สึกต่างๆออกมาได้เป็นอย่างดี ส่วนปลาแม้จะเรียนหนังสือไม่เก่งนักแต่ในเรื่องการพูดสนทนาโต้ตอบเป็นภาษาไทยนั้นทำได้เป็นอย่างดี และเข้าใจเวลาสนทนากับผู้อื่นได้ดีเช่นกัน สำหรับแมน ก็เช่นเดียวกันที่สามารถเรียนรู้และเข้าใจในภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นหากมองในด้านความสามารถในการเรียนรู้ทางด้านภาษาแล้วจะเห็นได้ชัดเจนว่าพวกเขาแสดงออกถึงความสามารถในการเรียนรู้และเข้าใจในภาษาอื่นได้อย่างรวดเร็ว

2) การเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่

การเรียนรู้ทางด้านการใช้เทคโนโลยีใหม่ของพวกเขานั้น พบว่า ครอบครัวชาวไทยทั้งครอบครัวมีการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งการใช้โทรศัพท์มือถือ การใช้ตู้เย็น การดูโทรทัศน์ซึ่งพวกเขาแสดงถึงความสามารถทางสติปัญญาในการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ดังภาพ

การใช้โทรศัพท์มือถือ

การใช้ตู้เย็น

แต่อย่างไรก็ตามการเรียนรู้ในเรื่องอื่นๆ ที่นอกเหนือจากในเรื่องภาษาและเทคโนโลยีต่างๆ นั้น พบว่า ปู ปลาและแมนแสดงออกว่าเป็นผู้เรียนรู้ได้เป็นอย่างดี สามารถเข้าใจเรื่องราวต่างๆ และเรียนรู้การใช้ชีวิตเช่นเดียวกับเด็กคนอื่นทั่วไปได้ เนื่องจากยังเป็นเด็กและเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน แต่สำหรับคณาจารย์การเรียนรู้ทักษะในด้านอื่นๆ ที่ไม่ใช่ด้านภาษายังไม่ดีนัก ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมด้านต่างๆ ของคณาจารย์ เช่น การไม่สามารถเข้าใจในเรื่องตรรกศาสตร์ง่ายๆ ได้

“ ถ้าบอกว่า 5 กิโลต้องเท่านี้ กิโลหนึ่งต้องได้เท่านี้ ไม่ได้ ทำไม่ได้ คือ ถ้าบอกว่าเอาเท่านี้ไปให้เค้าเค้าจะให้ 100 นิ่ง ก็ยังยืนยันอยู่อย่างเดียวว่าจะได้ 100 นิ่ง แต่อย่างอื่นพูดไม่ได้แล้ว”

(สุคตวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้ประกอบการ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

ดังนั้นอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลในเรื่องระดับสติปัญญาที่ครอบครัวชาวไทรนครบรวิ้นีแสดงออกอย่างเด่นชัดนั้น คือ ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอื่นและความสามารถในการเรียนรู้เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งแสดงออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด

1.2 ถิ่นกำเนิด

ถิ่นกำเนิดของชนเผ่าชาวกอนั้น ปกติทำเลที่อยู่ของชนเผ่าชาวกอนจะตั้งอยู่ตามแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ลำธาร น้ำตก ห้วย ที่มีน้ำอย่างอุดมสมบูรณ์ ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ครอบครัวชาวกอนบรวิ้นีมีการสื่อสารที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางด้านถิ่นกำเนิดของตนเอง โดยแสดงออกทั้งทางวจนภาษาและอวจนภาษา

การแสดงออกทางวจนภาษาถึงถิ่นกำเนิดเดิมของตนเองนั้น พบในขณะที่สนทนากับผู้อื่น โดยพวกเขาทั้งคณาจารย์ ปู ปลาและแมน จะพยายามแสดงให้ผู้อื่นเห็นถึงลักษณะเด่นที่เป็นข้อดีของถิ่นกำเนิดเดิมของตนเอง โดยไม่มีการปกปิดถึงถิ่นที่อยู่อาศัยแต่อย่างใด โดยเฉพาะปู ปลา และคณาจารย์ที่พยายามที่จะเล่าให้ผู้อื่นฟังถึงบ้านของตนเอง

“ เจ้าจะมีความภูมิใจ คมกฤษนี่ก็จะเล่าว่าเค้าอยู่ที่โน่น มีอะไรทำ พูดถึงคนโน้น คนนี้ว่าเคยทำอะไรด้วยกัน ปลาพยายามที่จะรู้ว่า เค้าเนี่ยมาจากไหน ยังไง โดยเฉพาะปลาเนี่ยก็จะ เหมือนกับชั้นเนี่ยเป็นของแปลก ใครรู้ก็อยากจะบอกนะ คือเค้าไม่อายุที่จะเล่าอะไร แต่ปู่เนี่ยจะ เฉยๆ ”

(สุคสวาทดี พุทธสุวรรณ, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

“ แมนนี่เค้าก็จะเล่านะ คนนี้เล่าเก่ง เค้าเป็นลูกครึ่ง พ่อเป็นชาวก ไก แม่เป็นคนไทย เค้าจะเล่าให้ฟังว่าที่บ้านเค้าเป็นยังไง ”

(รุ่งนภา ตันติชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ เค้าเล่าว่าที่บ้านเค้ามีน้ำตก เค้าอยู่บ้านเค้าก็เล่นน้ำตก แล้วปลาเค้าก็บอกว่าอยู่ที่ ในป่าไม่มีอะไรกิน เค้าก็ซุกเผือกซุกมันกิน ”

(นันทพร กลิ่นหอม, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ เค้าเล่าเรื่องบ้านเค้าบอกว่า เค้าเล่าแบบว่าไม่ใหญ่มาก แบบอยู่ธรรมดาแบบ เนี่ย แล้วปลาเค้าบอกว่าที่อยู่ในป่าเค้าชอบขึ้นไปนอนบนต้นไม้ ตอนนั้นตอนที่เค้าขึ้นไปนอนบน ต้นไม้ที่บ้านเค้าเนี่ย เค้าจะโหนตัวลงมา แล้วเค้าก็ตกลงมาแต่เค้าบอกว่าเค้าไม่เจ็บ ”

(วันวิสา วรรณภักย์, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

เห็นได้ว่าลักษณะการเล่าถึงที่อยู่เดิมของตนเองนั้นมีลักษณะของความภูมิใจ โดยเฉพาะคมกฤษและปลาที่พยายามแสดงให้เห็นว่าถิ่นที่อยู่เดิมของตนเองมีลักษณะอย่างไร และ เคยทำอะไรมาบ้างเมื่อครั้งเคยอาศัยอยู่

นอกจากการแสดงอัตลักษณ์ทางด้านถิ่นฐานผ่านทางวจนภาษาในขณะที่พูดคุย สื่อสารกับบุคคลอื่นแล้ว จากการวิจัยยังพบอัตลักษณ์ทางถิ่นฐานที่แสดงออกผ่านอวจนภาษาด้วย เช่นกัน ซึ่งพบในการแสดงพฤติกรรมของปู ปลาและแมน ที่มีการแสดงลักษณะกิริยาอาการ การ เล่นต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางถิ่นกำเนิดเดิมที่เคยอาศัยอยู่

การแสดงอัตลักษณ์ทางถิ่นกำเนิดผ่านทางอวจนภาษานั้น พบว่าปู ปลาและแมนมี ลักษณะพฤติกรรมการเล่นกับธรรมชาติรอบตัว โดยพวกเขามีความสามารถในการปีนต้นไม้ได้ดี และชอบการปีนต้นไม้เป็นพิเศษผิดกับเด็กอื่นทั่วไป รวมทั้งยังชอบการเล่นที่เกี่ยวกับต้นไม้ ดอกไม้ ทั้งการเด็ด หักกิ่งไม้ต่างๆ ซึ่งเป็นลักษณะทางถิ่นกำเนิดเดิมของพวกเขาที่อาศัยอยู่ ท่ามกลางผืนป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีต้นไม้มากมาย ดังนั้นการเล่นของพวกเขา ก็จะเล่น สิ่งของที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติบริเวณรอบๆถิ่นกำเนิดของตนเอง

“ ปีนต้นไม้เก่ง ขึ้นต้นไม้เก่งทั้งคู่ ว่ายน้ำเก่งมาก ไว ปีนต้นไม้เก่งด้วย ตัด หัก กิ่ง
ไม้อะไรสารพัดน่าจะแก่นะ ”

(บุญลาก รอดวัฒนกุล , สมาชิกในครอบครัวผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

“ คนโตเนี่ยชอบเด็ดต้นไม้เกือบทั้งหมดเลย ชอบสีสดๆ ชอบทำดอกไม้ชอบ
ประดิษฐ์ดอกไม้อะไรอย่างนี้ เค็ดเอาไปเหมือนจะเล่นอะไรอย่างนี้ ดอกโป๊ยเซียนเนี่ยเด็ดเกือบต้น
เลย ”

(บุญลาก รอดวัฒนกุล , สมาชิกในครอบครัวผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

นอกจากนี้ทั้ง ปู ปลาและแมน ยังพบลักษณะความชอบการเล่นน้ำเป็นพิเศษ ซึ่ง
เนื่องมาจากหมู่บ้านเดิมที่พวกเขาอยู่อาศัยนั้น มีลำธารไหลผ่านหมู่บ้าน ดังนั้นพวกเขาจึงเคยชินกับ
การได้เล่นกับน้ำ เมื่อพบผู้วิจัยก็จะพยายามแสดงให้ดูถึงความสามารถทางด้านนี้ ทั้งการกระโดด
น้ำ ว่ายน้ำ และดำน้ำได้เป็นเวลานาน ซึ่งพวกเขาสามารถทำได้เป็นอย่างดี และคูมีความสุขเมื่อ
ได้ลงไปเล่นน้ำที่แม่น้ำนครนายกที่ไหลผ่านบ้าน

“ คนเล็กเนี่ยมันชอบกระโดดน้ำ ว่ายน้ำเก่ง ติวเคยพาไปว่ายน้ำที่สระ จปร. ว่าย
น้ำเก่งมาก ”

(บุญลาก รอดวัฒนกุล , สมาชิกในครอบครัวผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

กล่าวโดยสรุป การแสดงอัตลักษณ์ในด้านถิ่นกำเนิดของตนเองของครอบครัวชา
ไทรครอบครัวนี้ มีการแสดงออกทั้งทางวจนภาษาที่เป็นการบอกเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวกับถิ่นกำเนิด
เดิมของตน และการแสดงผ่านอวจนภาษาร่วมด้วย โดยปู ปลาและแมนมีพฤติกรรมบางอย่างที่
สื่อให้เห็นถึงถิ่นกำเนิดเดิมของตนเอง เช่น การชอบเล่นของตามธรรมชาติต่างๆ เนื่องจากความเคย
ชินเมื่อครั้งที่ยังอาศัยอยู่ที่เดิม ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ตารางแสดงอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลด้านถิ่นกำเนิด

สมาชิกในครอบครัวชาวไทย	ลักษณะการแสดงอัตลักษณ์ทางถิ่นกำเนิด	
	อังกฤษ	อเมริกัน
คิมกฤษ	การบอกเล่าถึงที่อยู่เดิม ของตนเอง ต่อบุคคลที่ไว้วางใจ	-
เพ็ญภา (ปู)	การบอกเล่าถึงที่อยู่เดิม ของตนเอง ต่อบุคคลที่ไว้วางใจ	แสดงออกผ่านพฤติกรรม การเล่นที่เคยชินกับ ธรรมชาติรอบตัว
ขวัญกมล (ปู)	การบอกเล่าถึงที่อยู่เดิม ของตนเอง ต่อบุคคลที่ไว้วางใจ	แสดงออกผ่านพฤติกรรม การเล่นที่เคยชินกับ ธรรมชาติรอบตัว
สมสุวรรณ (แมน)	การบอกเล่าถึงที่อยู่เดิม ของตนเอง ต่อบุคคลที่ไว้วางใจ	แสดงออกผ่านพฤติกรรม การเล่นที่เคยชินกับ ธรรมชาติรอบตัว

จากตารางแสดงให้เห็นว่าการแสดงอัตลักษณ์ทางถิ่นกำเนิดของ คิมกฤษ ปู ปลา และแมน มีการแสดงอัตลักษณ์ผ่านทางอังกฤษในลักษณะเดียวกัน คือ การบอกเล่าถึงที่อยู่เดิมของตนเองต่อบุคคลที่ไว้วางใจ ส่วนปู ปลา และแมนพบการแสดงอัตลักษณ์ทางอเมริกันร่วมด้วย โดยแสดงออกผ่านพฤติกรรมการเล่นที่เคยชินกับธรรมชาติรอบตัว

กล่าวโดยสรุป ครอบครัวชาวไทยยังคงแสดงอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลผ่านอังกฤษและอเมริกัน ซึ่งจากการวิจัยพบว่าอัตลักษณ์ที่แสดงออกนั้นมีในลักษณะที่ต่างกันไปในแต่ละคน โดยที่ผู้ที่มีการแสดงออกในอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลของตนเองมากที่สุดคือ ปลา ที่ถึงแม้จะใช้ชีวิตอยู่ในหมู่บ้านชาวไทยในระยะเวลาสั้นๆ แต่ปลากลับมีการแสดงอัตลักษณ์ของตนเองออกมาโดยไม่พยายามปิดบังแต่อย่างใด

ส่วนคิมกฤษและปูพบว่ามีการปกปิดอัตลักษณ์ของตนเองในบางอัตลักษณ์ ส่วนในบางอัตลักษณ์มีการเปิดเผยออกมาในบางสถานการณ์ เช่นเดียวกับแมนที่มีการแสดงอัตลักษณ์ของตนเองในรูปแบบที่ต่างออกไปตามลักษณะร่างกายของตนเองที่ไม่บ่งบอกถึงความเป็น

เผ่าพันธุ์ชาไทยของตนเอง

จากการวิจัยพบว่า สถานการณ์ที่ทำให้เขาแสดงออกถึงความเป็นชาติพันธุ์ชาไทย ออกมานั้น เป็นสถานการณ์การที่พวกเขาได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการ หรือในลักษณะการ อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มร่วมแสดง เช่น คมกฤษ ฟู ปลา เคยได้แสดงความเป็นตัวตนของตนเองผ่าน รายการโทรทัศน์รายการตีสิบ โดยแต่งชุดเป็นเงาะป่า นุ่งผ้าสีแดง และเล่นดนตรีประจำเผ่า ซึ่ง พวกเขารู้สึกเต็มใจที่จะเปิดเผยความเป็นตัวตนของตนเอง และรู้สึกภูมิใจที่พี่ชายคนโตของพวกเขา ได้แสดงภาพยนตร์เรื่อง “ชาไทยในเลือด” โดยจะเล่าบอกแก่ครูอาจารย์และเพื่อนอย่างภาคภูมิใจ

“คมกฤษเนี่ยยังกล้าขึ้นเวทีเพื่อแสดงอะไรที่เป็นชาไทยนะ ฟู ปลา ก็ยังกล้าแสดง เพราะได้สนุกแล้วก็ได้เงินด้วย”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

“ช่วงที่มีภาพยนตร์ เขาก็จะเล่าว่านี่คนนี่พี่ชายเค้า แล้วเขาก็เคยออกทีวี ตีสิบนะ ค่ะ ฟู เค้าจะออกไปแต่งชุดเผ่าเค้าเลยคะ สีแดงเป็นเงาะป่า ”

(รุ่งนภา ดันดิชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวัฒนานคร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

นอกจากการแสดงอัตลักษณ์ตามสถานการณ์ดังกล่าวแล้วยังพบว่า การแสดงออก ของเขานั้นจะแสดงให้เห็นแก่บุคคลที่เขารู้สึกคุ้นเคยไว้วางใจ

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการแสดงอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลของครอบครัวชาไทย ครอบครัวนี้ จะแสดงความเป็นเผ่าพันธุ์ของตนเองออกมาใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การแสดงออกเมื่อ อยู่ในสถานการณ์การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มที่มีลักษณะร่วมแสดง หรือการแสดงที่ได้รับการยอมรับ อย่างเป็นทางการ และการแสดงอัตลักษณ์ให้เห็นแก่บุคคลที่รู้สึกคุ้นเคยไว้วางใจ และให้การยอมรับในความเป็นชาติพันธุ์ชาไทยของพวกเขา ซึ่งการแสดงอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลสามารถ แสดงได้ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ตารางแสดงอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลของครอบครัวชาวไท

ครอบครัวชาว ไท	อัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคล				ถิ่นกำเนิด
	เชื้อชาติ				
	ความเป็น เผ่าพันธุ์ชาวไท	รูปร่าง	ลักษณะนิสัย	สติปัญญา	
<p>คมกฤษ</p> <p>- แสดงต่อบุคคลที่ไว้วางใจหรือในลักษณะเป็นกลุ่มร่วมแสดง แต่ภูมิใจมากกว่าที่จะบอกกับผู้อื่นว่าตนเองเป็นคนไทย</p>	<p>- พยายามปกปิดด้วยการสวมหมวกและสวมใส่เสื้อผ้ามิดชิด</p>	<p>- ลักษณะนิสัยร้ายแถมง่าย ไม่แสดงออกอย่างเด่นชัด แต่จากการสังเกตพบลักษณะเป็นคนใจดี</p> <p>- ลักษณะนิสัยการโปรดปรานเสียงดนตรี และชอบงานรื่นเริงสนุกสนาน พบการแสดงออกอย่างเด่นชัด</p> <p>- ลักษณะนิสัยเชื่อฟังผู้ที่นับถืออย่างเคร่งครัด พบการแสดงออกต่ออาจารย์ไพบูลย์อย่างชัดเจน</p> <p>- ลักษณะนิสัยตรงไปตรงมา ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ถูกกลั่นหายไปกลายเป็นลักษณะนิสัยการเอาตัวรอดสูง</p> <p>- ลักษณะนิสัยไม่กระตือรือร้นในการทำงาน ไม่พบการแสดงอัตลักษณ์ในด้านนี้</p> <p>- ลักษณะนิสัยไม่นิยมการสะสมทรัพย์สินสมบัติ พบว่าในปัจจุบันเริ่มรู้จักการอดออม</p>	<p>- แสดงออกให้เห็นผ่านความสามารถในการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>- แสดงออกให้เห็นผ่านการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่</p>	<p>- แสดงออกผ่านการสื่อสารทางวงนภาษา ที่เป็นการบอกเล่าถึงที่อยู่เดิมของตนเองต่อบุคคลที่ไว้วางใจ</p>	

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ครอบครัวชาวไทย	ลักษณะการแสดงอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคล				
	เชื้อชาติ				ถิ่นกำเนิด
	ความเป็น เผ่าพันธุ์ชาวไทย	รูปร่าง	ลักษณะนิสัย	สติปัญญา	
ปู	- แสดงต่อ บุคคลที่ ไว้วางใจ หรือใน ลักษณะเป็น กลุ่มร่วม แสดง	- พยายาม ปกปิดด้วย การสวม หมวก	- ลักษณะนิสัยร้ายแรง ยึดง่าย แสดงออกอย่างเด่นชัดต่อ บุคคลที่สนิท คู่ินเคยและ ไว้วางใจ - ลักษณะนิสัยการโปรด ปรานเสียงดนตรี พบการ แสดงออกอย่างเด่นชัด - ลักษณะนิสัยชอบงานรื่น เริงสนุกสนาน พบการ แสดงออกอย่างเด่นชัด - ลักษณะนิสัยเชื่อฟังผู้ที่นับ ถืออย่างเคร่งครัด พบการ แสดงออกต่ออาจารย์ ไพบุลย์อย่างชัดเจน - ลักษณะนิสัยตรงไปตรงมา ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ถูกกลืน หายไปกลายเป็นลักษณะ นิสัยการเอาตัวรอดสูง - ลักษณะนิสัยไม่ กระตือรือร้นในการทำงาน ไม่พบการแสดงอัตลักษณ์ ในด้านนี้ - ลักษณะนิสัยไม่นิยมการ สะสมทรัพย์สินสมบัติ พบว่า ในปัจจุบันเริ่มรู้จักการอด ออม	- แสดงออก ให้เห็นผ่าน การเรียนรู้ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ - แสดงออก ให้เห็นผ่าน การเรียนรู้ เทศ เทคโนโลยี ใหม่	- แสดงออก ผ่านการสื่อสาร ทางวงนภาษา ที่เป็นการบอก เล่าถึงที่อยู่เดิม ของตนเอง ต่อบุคคลที่ ไว้วางใจ - แสดงออก ผ่านพฤติกรรม การเล่นที่เคย ชินกับ ธรรมชาติ รอบตัว

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ครอบครัวชาวไท	อัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคล				
	เชื้อชาติ				ถิ่นกำเนิด
	ความเป็น เผ่าพันธุ์ชาวไท	รูปร่าง	ลักษณะนิสัย	สติปัญญา	
ปลา	- พยายาม แสดงจุดเด่น ในความเป็น เผ่าพันธุ์ชาว ไทของ ตนเองโดย ไม่มีการ ปิดบังแต่ อย่างไร	- ไม่พบ การปกปิด รูปร่าง ภายนอก แต่อย่างไร	- ลักษณะนิสัยร่าเริง ยิ้ม ง่าย แสดงออกอย่าง ชัดเจนกับทุกคน - ลักษณะนิสัยการโปรด ปรานเสียงดนตรี พบ การแสดงออกอย่าง เด่นชัด - ลักษณะนิสัยชอบงาน รื่นเริงสนุกสนาน พบ การแสดงออกอย่าง เด่นชัด - ลักษณะนิสัยเชื่อฟังผู้ที่ นับถืออย่างเคร่งครัด พบการแสดงออกต่อ อาจารย์ไพบูลย์อย่าง ชัดเจน -ลักษณะนิสัย ตรงไปตรงมาไม่มีเล่ห์ เหลี่ยม ถูกกลั่นหายไป กลายเป็นลักษณะนิสัย การเอาตัวรอดสูง -ลักษณะนิสัยไม่ กระตือรือร้นในการ ทำงาน ไม่พบการ แสดงอัตลักษณ์ในด้านนี้ - ลักษณะนิสัยไม่นิยม การสะสมทรัพย์สมบัติ พบว่าในปัจจุบันเริ่มรู้จัก การออม	- แสดงออกให้ เห็นผ่านการ เรียนรู้ ภาษาไทย - แสดงออกให้ เห็นผ่านการ เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่	- แสดงออก ผ่านการสื่อสาร ทางวินภาษา ที่เป็นการบอก เล่าถึงที่อยู่เดิม ของตนเองกับ ทุกคน - แสดงออก ผ่านพฤติกรรม การเล่นที่เคย ชินกับ ธรรมชาติ รอบตัว

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ครอบครัวชาวไทย	อัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคล				
	เชื้อชาติ				ถิ่นกำเนิด
	ความเป็น เผ่าพันธุ์ชาวไทย	รูปร่าง	ลักษณะนิสัย	สติปัญญา	
แมน	-แสดงต่อ บุคคลที่ ไว้วางใจ	- ไม่พบการ ปกปิด รูปร่าง เนื่องจาก ลักษณะ รูปร่างของ ตนเป็น เหมือน เด็กไทย ทั่วไป	- ลักษณะนิสัยว่าเรื่อง ยิ้ม ง่าย ไม่พบการแสดงออก อย่างชัดเจน - ลักษณะนิสัยการโปรด ปรานเสียงดนตรี พบการ แสดงออกอย่างเด่นชัด - ลักษณะนิสัยชอบงานรื่น ริงสนุกสนาน พบการ แสดงออกอย่างเด่นชัด - ลักษณะนิสัยเชื่อฟังผู้ที่ นับถืออย่างเคร่งครัด พบ การแสดงออกต่ออาจารย์ ไพบุลย์อย่างชัดเจน - ลักษณะนิสัย ตรงไปตรงมาไม่มีเล่ห์ เหลี่ยม ถูกกลั่นหายไป กลายเป็นลักษณะนิสัยการ เอาตัวรอดสูง - ลักษณะนิสัยไม่ กระตือรือร้นในการทำงาน ไม่พบการแสดงอัตลักษณ์ ในด้านนี้ - ลักษณะนิสัยไม่นิยมการ สะสมทรัพย์สินสมบัติ พบว่า ในปัจจุบันเริ่มรู้จักการอด ออม	- แสดงออก ให้เห็นผ่าน การเรียนรู้ ภาษาไทย - แสดงออก ให้เห็นผ่าน การเรียนรู้เทศ เทศโนโลยี ใหม่	- แสดงออก ผ่านการสื่อสาร ทางวงนภาษา ที่เป็นการบอก เล่าถึงที่อยู่เดิม ของตนเองกับ ทุกคน - แสดงออก ผ่านพฤติกรรม การเล่นที่เคย ชินกับ ธรรมชาติ รอบตัว

2. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

2.1 ระบบการสื่อสาร และภาษา

จากการวิจัยพบว่า ครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้มีการแสดงอัตลักษณ์ทางด้านภาษาของตนเองออกมาในขณะที่ทำการสื่อสารกัน โดยพวกเขาจะไม่สื่อสารกันต่อหน้าบุคคลอื่นที่แปลกหน้าหรือไม่รู้จักสนิทสนม แต่จะแสดงภาษาของตนเองต่อผู้ใกล้ชิดหรือผู้ที่เขาไว้ใจ

“ภาษาชาวไทถ้าอยู่ต่อหน้าคนเนี่ยจะไม่พูด แต่ถ้าอยู่กับผมจะพูด ถ้าคนอื่นถามก็ไม่บอก จะยิ้มอย่างเดียว”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2549)

“เวลาเค้าพูดกัน เค้าพูดภาษาชาวไท แต่คุยกับเราเค้าพูดไทยกับเรา ตอนแรกเวลาเราถาม เค้าก็ไม่บอก เรียกพ่อว่า “เฮ้” เวลาถามมันก็ไม่บอก เค้าอาย”

(บุญลาภ รอดวิวัฒนกุล, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

การแสดงออกทางด้านภาษาแก่บุคคลอื่นของครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้ จะเป็นการแสดงออกในลักษณะถามตอบ คือ ไม่ได้แสดงออกอย่างเปิดเผยด้วยตัวเอง แต่จะแสดงออกเมื่อบุคคลใกล้ชิดหรือคุ้นเคยถาม เช่น กรณีที่ผู้ถามเรื่องภาษาเป็นอาจารย์ผู้สอนที่โรงเรียนที่สนิทคุ้นเคยด้วย พวกเขาจึงตอบคำถามนั้น

“ ถ้าถามพวกเรื่องภาษาเค้า เช่น กินข้าวภาษาหนูลูกเรียกว่าอะไร เค้าก็จะพูดให้ฟังอย่างนอน เรียกอะไร เค้าก็จะบอก ”

(รุ่งนภา ดันดิชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวิพัฒนาร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

นอกจากนั้น การสื่อสารภาษาชาวไทของพวกเขา ในบางครั้งจะสื่อสารกันเมื่อไม่ต้องการให้ผู้อื่นรู้ว่าพูดเรื่องอะไรกัน เช่น ในบางครั้งปู่คุยกับคมกฤชในเรื่องที่ไม่ต้องการให้คุณสุคสวาทดีทราบก็จะใช้ภาษาชาวไทพูดคุยกัน หรือมีครั้งหนึ่งแม่ของพวกเขามาหาที่โรงเรียนพวกเขา ก็จะสื่อสารกันด้วยภาษาชาวไท เพื่อไม่ให้ผู้อื่นทราบเรื่องราวที่ตนเองพูดคุยกัน

“ บางครั้งเนี่ยถ้าเค้าพูดอะไรกันแล้วไม่อยากจะให้เรารู้เนี่ยนะ เค้าก็จะพูดชาวไทกัน ปู่กับคมกฤชก็จะพูดกัน แล้วคมกฤชหรือปู่ก็จะบอกปลาที่พูดไม่ได้ทีหลัง คือเหมือนเค้าจะไม่ให้เรารู้นะว่าคุยเรื่องอะไร ”

(สุคสวาทดี พุทธสุวรรณ, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

“ ตอนนั้นที่แม่พี่เค้ามา พี่อยู่กับแม่ก็พูดภาษาซาไกกัน แล้วพวกหนูก็ถามพี่ว่า พี่พูดภาษาอะไรกันนะ เค้าก็บอกว่าภาษาซาไกแล้วหนูถามว่าพูดว่าอะไรกันหรือ เค้าก็ไม่บอก ”
(นันทพร กลิ่นหอม , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

ส่วนคณกฤษฎเคยเป็นวิทยากรพิเศษสอนภาษาซาไกแก่นิสิตที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนั้นคณกฤษฎจึงแสดงภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองออกมาเพราะรู้สึกว่าคุณเองได้รับการยอมรับและยกย่องจากนิสิตเหล่านั้น

“ คณกฤษฎนี่เค้าจะภูมิใจเพราะเวลาเค้ากลับไปบ้านเค้ากับพวกเด็กๆ นักศึกษานี้ก็เหมือนเค้าเป็นอาจารย์นะ เพราะลูกศิษย์อาจารย์(อ.ไพบุลย์) เค้าก็หลายรุ่น ทั้งที่อายุมากหรือเด็กๆ นี่ยิ่งจะนับถือเรียกพี่คณกฤษฎ เค้าก็จะภาคภูมิใจที่ได้มาเป็นคนสอนบอกภาษาเค้า ”
(ไพบุลย์ ดวงจันทร์ , ผู้ประกอบการ , สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

กล่าวโดยสรุป การแสดงอัตลักษณ์ด้านภาษาของครอบครัวซาไกครอบครัวนี้ พบว่ามีการแสดงออกต่อบุคคลที่ตนเองรู้จัก คู่ในเคย หรือในสถานการณ์ที่ตนเองรู้สึกที่ได้รับการยอมรับ แต่โดยทั่วไปแล้วพวกเขาจะไม่พยายามใช้ภาษาซาไกสื่อสารกันต่อหน้าบุคคลอื่นที่เป็นคนแปลกหน้า

2.2 ลักษณะท่าทางและการแต่งกาย

ลักษณะท่าทาง

ลักษณะท่าทางของเด็กชนเผ่าซาไกจะแตกต่างไปจากเด็กคนไทยทั่วไป คือ จะมีลักษณะซุกซน ชอบเล่น โลก โผน ชอบกิจกรรมทุกอย่างที่ใช้กำลัง ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ปู ปลา และแมลงยังคงมีการแสดงออกในด้านนี้ โดยชอบที่จะเล่น โลก โผน ไม่กลัวอันตรายแต่อย่างใด เช่น การปีนต้นไม้ การตีลังกา ปีนหลังคา การใช้มือเดิน หรือเล่นกีฬาที่ต้องใช้แรง เช่น วอลเลย์บอล ฟุตบอล ซึ่งพฤติกรรมต่างๆเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดเจน โดยที่ผู้ที่มีความใกล้ชิด ทั้งสมาชิกในครอบครัว อาจารย์ผู้สอน เพื่อนนักเรียนสามารถสังเกตเห็นได้อยู่เสมอ

“ วันนั้นนะอยู่ดีๆ เจ้าคนเล็ก อยู่ดีๆ เค้าก็นอนอยู่กับพื้นถนนข้างนอกนี่ยิ่ง แล้วก็ตีลังกา เราก็มองแล้วถามว่าเป็นอะไรวะ มันหัวเราะใหญ่ มันอาย ”

(บุญลภ รอดวัฒนกุล , สมาชิกในครอบครัวผู้ประกอบการ , สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

“ ไข่เจ้าปลาไม่รู้เป็นไงชอบตีลังกา พอปล่อยไปเนี่ย ไม่รู้เป็นไง วิ่งๆ ซักพัก เดี่ยวเดียวตีลังกาแล้ว เจ้าเป็นของตัวเอง สัญชาตญาณของเจ้า เจ้าจะทำบ่อย ”

(รุ่งนภา ตันติขิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวีพัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ แล้วเวลาเจ้าลงบันได เจ้าก็จะเอากันกระแทกๆ ลง แล้วเจ้าก็ดึงมือหนูลงไป ด้วย หนูเกือบตกบันได แล้วหนูก็กระแทกๆ ด้วย เจ้าก็บอกว่าสนุกมัย สนุกมัย แล้วเจ้าก็สอนหนู ตบมือข้างเดียวแล้วดึง พี่อยู่กับปลาเจ้าดึง แต่หนูทำแล้วไม่ดึง ”

(นันทพร กลิ่นหอม, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ แล้วปลาเจ้าก็สอนเล่น ทำอะไรกับพี่ที่บ้านเจ้าเคยทำอะ เจ้าจะตีลังการม้วนตัว เจ้าจะจับมือพี่ปูไว้แล้วเจ้าก็เอาขาสอดเข้าแขนพี่ปู แล้วตัวเจ้าก็พลิกกลับคะ ”

(วิไลลักษณ์ อิมจิตร, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ .....แล้วพี่ปูเจ้าก็ชอบให้พวกหนูขึ้นหลังแล้วก็ต่อตัว ”

(วันวิสา วรวิทย์, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

พฤติกรรมชอบกิจกรรมที่ใช้กำลังนี้มีการแสดงออกผ่านการเล่นกีฬาต่างๆ ด้วย เช่นกัน โดยพบว่า ปู และปลาชอบการเล่นกีฬาที่ต้องใช้กำลังมากและสามารถเล่นได้ดีกว่าเด็กคนอื่น จากการสังเกตของผู้วิจัยและจากการบอกเล่าของ เพื่อนนักเรียนของปู และปลา พบว่า กีฬาที่ปู ปลา ชอบและสามารถทำได้ดี คือ วอลเลย์บอลและ ฟุตบอล ซึ่งเป็นกีฬาที่ต้องใช้กำลังมาก

“ ก็เล่นวอลเลย์บอลกัน พี่ปูชอบเตะวอลเลย์ เจ้าเตะได้สูง แล้วก็ตีแรง เจ้าแรง เยอะคะ ”

(ณัฐพร ฉายาประเสริฐ, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ ปลาเจ้าชอบเตะทุกอย่างเลย เเตะบอล ”

(ธีรภัทร เข้มสระโส, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

ลักษณะท่าทางซุกซน ชอบเล่นโลดโผนนี้เป็นลักษณะเฉพาะที่พบกับปู ปลาและแมน ซึ่งแสดงออกอย่างชัดเจนผ่านพฤติกรรมการเล่นและกีฬา

การแต่งกาย

ในสมัยก่อนการแต่งกายของชนเผ่าชาวกะเหรี่ยงใช้เปลือกไม้ หรือตระไคร่น้ำที่เกาะเป็นแผ่นตามก้อนหินใหญ่ในป่า เอามาถักทอเป็นเครื่องนุ่งห่ม โดยการแต่งกายของผู้หญิงจะนุ่ง

ยาวประมาณหัวเข่าถึงครึ่งน่องแล้วใช้ผ้าคาดอกหรือเปลือยอก ส่วนผู้ชายจะนุ่งสั้นแค่เข่าและเปลือยท่อนบน ส่วนเด็กจะไม่สวมใส่อะไรเลย ต่อมาเริ่มรู้จักการนำผ้ามาทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม จะนำมานุ่งปิดอวัยวะเพศและกระหัดเอวเอาไว้ด้านหลัง เรียกการนุ่งนี้ว่า “เลาะเตี๊ยะ” โดยชายที่ห้อยมาข้างหน้าเรียก “โกฟ็อก” ส่วนชายผ้าที่ห้อยอยู่ด้านหลังเรียก “กอละเอะ” สำหรับผู้หญิงจะนุ่งเดี่ยวชั้นในเรียก “จะวัด” คือมีสายรัดบันเอว และผ้าปกปิดอวัยวะเพศ

แต่ในปัจจุบันการแต่งกายของชาวซาไก พบว่า มีลักษณะเป็นแบบชาวบ้านธรรมดาทั่วไปแล้ว คือมีการสวมเสื้อ นุ่งกางเกง นุ่งผ้าถุง นุ่งกระโปรงและสวมรองเท้า เครื่องแต่งกายส่วนใหญ่จะได้มาจากการนำของป่าไปแลก หรือแลกด้วยแรงงาน หรือได้รับการบริจาคจากนักท่องเที่ยวหรือชาวบ้านในเมือง

สำหรับเครื่องประดับเพื่อความสวยงามนั้น ผู้หญิงซาไกจะชอบสวมใส่เครื่องประดับ โดยที่หญิงที่ยังไม่ได้แต่งงานจะนิยมใช้ดอกจำปูนทำเป็นคัมพู สวมสร้อยลูกประคำ ใช้หวีทำจากไม้ไผ่ ซึ่งการใช้หวีนี้เป็นการแสดงถึงความบริสุทธิ์ของตนเอง

แต่อย่างไรก็ตามแม้จะมีพัฒนาการเรื่องการใส่เสื้อผ้าที่ทันสมัยแล้ว แต่ชนเผ่าซาไกส่วนใหญ่ยังไม่มีความพิถีพิถันในการแต่งกาย ไม่นิยมการทำความสะดวกใส่ผ้า รวมทั้งหญิงชาวซาไกยังชื่นชอบเสื้อผ้าที่มีสีสันสดใส ดังนี้

1) การไม่พิถีพิถันในการแต่งกาย

ในเรื่องการไม่พิถีพิถันในการแต่งกายนั้น จากการวิจัยพบว่า ครอบครัวซาไก ครอบครัวมีการแสดงออกในเรื่องการไม่พิถีพิถันในการแต่งกายแตกต่างกันออกไป โดยคมกฤชยังพบลักษณะนิสัยนี้และแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดทั้งจากการสังเกตของผู้วิจัย ที่พบว่าคมกฤชไม่คำนึงในการแต่งกายเท่าใดนัก การใส่เสื้อผ้าจะไม่คำนึงเรื่องความสวยงามหรือการเข้าชุดกันแต่อย่างใด แม้จะออกไปพบปะผู้คนก็จะคงใส่ในแบบที่ตนเองเคยใส่มา

ส่วนปู ปลาและแมนั้น จากการวิจัยพบว่า เริ่มรู้จักการจัดเสื้อผ้าให้เข้าชุดกัน ซึ่งการเริ่มรู้จักการจัดเสื้อผ้าให้เข้าชุดกันนั้นสังเกตได้จาก การแสดงออกทางการแต่งกายที่แสดงให้เห็นว่าเริ่มเข้าใจวิธีการในการแต่งตัวตามสมัยนิยม รู้จักว่าแต่งกายแบบใดที่เรียกว่าสวยงามและจะแต่งกายตามแบบนั้นๆ โดยที่อาจารย์รุ่งนภาและอาจารย์เฉลิมศรีกล่าวถึงเรื่องการต่างกายของว่า

“ เรื่องแต่งตัวเนี่ย เห็นจากเพื่อนนะนะ อย่างเห็นเวลาเพื่อนใส่กระโปรง ใส่กางเกงสวยเนี่ยนะ เขาก็จะรู้ จะมอง แล้วที่เค้าชอบร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน พวกการ

แสดงออก การเดินเนี่ยนะเค้าชอบเพราะจะได้ใส่ชุดสวยๆด้วย เค้าเริ่มมองว่าอะไรสวย ”

(รุ่งนภา ตันติชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวีพัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ เคียวนี่เค้ารู้แล้วว่า ใส่แบบนี้แล้วสวยนะ คือเริ่มที่จะรับเอาวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาเยอะ กางเกงยีนส์ก็อยากได้ เวลามีคนเข้ามาขายผ้าสวยๆในโรงเรียนเนี่ยนะเค้าก็จะวิ่งมาขอ ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น, อาจารย์โรงเรียนนายกวีพัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

ตั้งนั้นอัตลักษณ์ในเรื่องการไม่พิถีพิถันในการแต่งกายนี้ จึงคงอยู่กับคมกฤช แต่กับปู ปลาและแมนนั้นอัตลักษณ์ทางด้านนี้กำลังถูกกลืนไป

2) ไม่นิยมทำความสะอาดเสื้อผ้า

ในเรื่องการไม่นิยมทำความสะอาดเสื้อผ้านั้น พบว่า พวกเขาได้แสดงออกถึงเรื่องนี้ให้เห็นว่าแตกต่างไปจากเดิมที่ไม่รู้จักการเก็บรักษาและการทำความสะอาด แต่หลังจากที่ย้ายมาอยู่ที่นครนายก พฤติกรรมดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมใหม่

ทั้งคมกฤช ปู ปลาและแมน แสดงให้เห็นว่าพวกเขาเข้าใจถึงความจำเป็นในการทำ ความสะอาดเสื้อผ้า โดยเฉพาะปู ปลาและแมน ที่ชอบที่จะสวมใส่เสื้อผ้าที่มีความสะอาด และมีการทำความสะอาดเสื้อผ้าทุกชุดที่ตนเองสวมใส่ ส่วนคมกฤชนั้นถึงแม้ไม่เห็นความจำเป็นเท่ากับปู ปลาและแมน เนื่องจากในชีวิตประจำวันไม่ได้พบเจอผู้คนเท่าใดนัก แต่ก็สังเกตได้ชัดเจนว่ามีการทำความสะอาดเสื้อผ้าอยู่เป็นประจำ

3) ชื่นชอบเสื้อผ้าที่มีสีสันสดใส

การชื่นชอบเสื้อผ้าที่มีสีสันสดใสนั้นเป็นเอกลักษณ์ของหญิงชนเผ่าชาวกู ซึ่งจากการวิจัยพบว่าทั้ง ปู มีความชื่นชอบเสื้อผ้าที่มีสีสันสดใส โดยเฉพาะสีชมพูสด

“ เสื้อผ้านีปูจะชอบสีสดๆหน่อย ชอบสีสดๆ เค้าจะไม่คำนึงถึงสีผิวอะไร เค้าจะชอบสีชมพูสดๆ ขอให้ป็นสีชมพูเค้าก็จะใส่ ”

(รุ่งนภา ตันติชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวีพัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ เค้าจะชอบสีสวยๆ สีสดๆ เวลามีคนมาขายผ้าขายอะไรสีสวยๆเค้าจะวิ่งมาขอ ”

(เฉลิมศรี ชูชื่น, อาจารย์โรงเรียนนายกวีพัฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

“ ทัพู่เค้าชอบสีชมพูสดๆ ”

(นันทพร กลิ่นหอม , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการนิยมนิสัยการบริโภคที่มีสีสันสดใสยังคงเป็นอัตลักษณ์ที่บุยังคงมีการแสดงออกในปัจจุบัน ส่วนเรื่องเครื่องประดับเพื่อความสวยงามนั้น พบว่าพวกเขายังคงชอบสวมใส่เครื่องประดับต่างๆ เช่น ชอบกำไลข้อมือที่มีสีสันสวยงาม แต่เครื่องประดับแบบเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ประจำเผ่า่นั้นไม่มีหลงเหลือให้เห็นแล้ว ทั้งการใช้ดอกไม้ทำเป็นกำไลข้อมือ การสวมสร้อยลูกประคำ หรือใช้หวีทำจากไม้ไผ่ที่แสดงว่าเป็นสาวบริสุทธิ์

2.3 อาหารและนิสัยการบริโภค

อัตลักษณ์ในด้านอาหารและนิสัยการบริโภคนั้น จากการวิจัยพบว่า ครอบครัวชาวกูไททั้ง 4 คน ยังคงมีการแสดงอัตลักษณ์ทางด้านนี้ออกมาอย่างชัดเจน ซึ่งอัตลักษณ์ในเรื่องนี้ของชนเผ่าชาวกูไอนั้นมีความแตกต่างไปจากคนในสังคมไทย เนื่องจากชนเผ่าชาวกูไเป็นกลุ่มชนที่อยู่ในวัฒนธรรมล่าสัตว์ (Hunting culture) อย่างสมบูรณ์ ไม่รู้จักการทำอาหารเพาะปลูก อาหารที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งอาหารหลักของพวกเขาคือ เผือกมัน เนื้อสัตว์ และผักหญ้าตามแต่ที่จะหามาได้ เช่น หอยกกล้วยป่า มะละกอ จนมีสำนวนที่พูดกันว่า “ ลูกชาวบ้านกินเป็ดกินไก่ ลูกชาวกูไกินแต่มะละกอ” โดยอาหารที่จำเป็นและสำคัญที่สุดของชาวกูไเป็นมันชนิดต่างๆ ได้แก่ มันทราย มันโสม มันย่านเขียว มันหมู มันเขียว มันเหลือง มันเสือ มันฝาง

ถึงแม้ปัจจุบันชาวชาวกูไรู้จักที่จะบริโภคข้าว โดยจะนำเอาของป่าที่หาได้ไปแลกกับข้าวสารของชาวบ้านหรือไปทำงานเพื่อแลกกับข้าวสาร หรือนำของป่าไปขายแล้วซื้อข้าวสารหรือปัจจัยในการบริโภคอื่นๆ แต่ยังไม่รู้จักประกอบอาหารให้อร่อยแต่รู้จักการปรุงอาหารและการทำให้สุก นอกจากนั้นลักษณะที่เด่นชัด คือ การไม่นิยมสะสมหรือเก็บอาหารไว้บริโภคในมือต่อไป และมักจะรับประทานอาหารปริมาณมากในแต่ละครั้ง รวมทั้งไม่รับประทานเป็นมือคือถ้ามีอาหารเขาจะกินกันทั้งวันทั้งคืน ไม่รับประทานตามมือเวลาแต่อย่างใด พฤติกรรมต่างๆ แสดงออก ดังนี้

2.3.1 รับประทานอาหารปริมาณมากโดยไม่สะสมหรือเก็บไว้บริโภคในมือต่อไป

ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ลักษณะนิสัยการบริโภคที่ไม่นิยมสะสมหรือเก็บอาหารไว้บริโภคในมือต่อไปนั้น ยังคงมีการแสดงออกอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยเมื่อเวลากินอาหารทั้งหมด

กฤษ ปู ปลาและเมน จะมีลักษณะต้องกินให้ได้มากที่สุดจนหมดไม่เหลือไว้กินในมือต่อไป

ซึ่งการรับประทานอาหารจนหมดนั้นแสดงออกทั้ง คมกฤษ ปู ปลาและเมน ที่เมื่อมีอาหารก็จะกินจนอาหารหมดแม้จะมีมากเท่าใด หรือแม้จะรู้สึกอิ่มแล้วก็ตาม โดยเมื่อมาอยู่ที่นครนายกอาจารย์ไพบูลย์เล่าว่า คมกฤษสามารถกินไก่ได้ทีเดียว 2 ตัว กินข้าวเหนียวหมดเป็นหม้อๆ หรือกินขนมปังหมดเป็นแถวในครั้งเดียว คือพวกเขาจะกินไปเรื่อยๆจนอาหารหมด จะไม่เก็บอาหารไว้กินในมือต่อไป ซึ่งทั้งอาจารย์ไพบูลย์และคุณสุศสวาทค์เล่าตรงกันว่า มีอาหารเท่าไรจะต้องกินให้หมดในมือนั้นมือเดียว จะไม่มีการแบ่งหรือเก็บเอาไว้ให้กินในมือต่อไป

“ อย่างขนมปังเนี่ยซื้อให้เป็นแถวเลยนะ คมกฤษเนี่ยก็กิน กิน กินหมด หรือข้าวเหนียวเนี่ยกินเป็นหม้อเลยนะ ปู ปลา นี่ก็ยังมีเหมือนกัน เวลากินอะไรด้วยกันเนี่ย จะมีลักษณะเหมือนต้องกินนะ ต้องกินให้มากที่สุดเท่าที่ตนเองจะกินได้ ”

(สุศสวาทค์ พุทธสุวรรณ , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

2.3.2 ไม่รับประทานเป็นมือ

การไม่รับประทานอาหารเป็นมือนั้น เป็นอัตลักษณ์ทางลักษณะนิสัยการบริโภคอย่างหนึ่งที่ยังคงแสดงให้เห็นได้ในปัจจุบัน โดยจากการวิจัยพบว่า สมาชิกครอบครัวชาวไททั้ง 4 คนนี้ ไม่รู้จักการรับประทานอาหารตามมือเวลา กล่าวคือ พวกเขาจะกินเมื่อมีอาหารให้กิน และกินจนหมดในทีเดียวโดยไม่เข้าใจในเรื่องช่วงเวลาในการกินที่เหมาะสม ตามกำหนดเวลาตามแต่ละมือ

ซึ่งลักษณะนิสัยข้างต้นนี้ เป็นลักษณะนิสัยอย่างหนึ่งที่สืบเนื่องมาจากที่เดิมที่พวกเขาเคยอยู่อาศัยนั้น พวกเขาจะกินเมื่อมีอาหารให้กิน คือ เมื่อจับสัตว์ป่ามาได้ หรือเมื่อเก็บผลไม้ ผัก มันทมาได้ หรือกินเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวแล้วให้ขนม/อาหาร หรือเมื่อเดินนำนักท่องเที่ยวไปเที่ยวแล้วเดินผ่านร้านขายขนมก็จะได้รับเงินจากนักท่องเที่ยวแล้วซื้อกินกัน เพราะฉะนั้นการกินก็จะเป็นเวลานี้ก็อยากกินเมื่อไหร่ก็กิน ดังนั้นพวกเขาก็จะไม่รู้จักการกินเป็นมือ

ดังนั้นในช่วงแรกที่ย้ายมาคมกฤษ ปู ปลาและเมน จะแสดงออกว่าไม่เข้าใจว่าเหตุใดจะต้องกินเป็นเวลา เช้า กลางวัน เย็น เนื่องจากความไม่เคยชิน

“..... มาอยู่ที่นี่ก็เหมือนกับเค้าก็ไม่รู้ว่าทำไมจะต้องเป็นมือ เวลาตื่นมาถ้าจะไปโรงเรียนทำไมจะต้องกินข้าวก่อนไป เค้าจะไม่เข้าใจ ”

(สุคสาวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

แต่ในปัจจุบันการแสดงอัตลักษณ์เรื่องอาหารและนิสัยการบริโภค พบว่า การแสดงอัตลักษณ์ทางด้านนี้ไม่เด่นชัดนัก พวกเขาเริ่มที่จะรับประทานอาหารได้ทุกชนิด และปรับตัวในเรื่องการกินอาหารตามระยะเวลาเป็นมือได้ดี และรู้จักเก็บอาหารไว้กินในมือต่อไปไม่กินหมดในคราวเดียว แต่ยังคงรับประทานอาหารหลากหลายอยู่เช่นเคย โดยเฉพาะนมกฤษ แต่ก็ไม่เหมือนกับเมื่อก่อนที่ต้องพยายามกินให้จนหมด แต่จะเลิกกินเมื่อรู้สึกอิ่มมาก ส่วนปู ปลาที่เช่นกันแม้จะกินมากกว่าเด็กอื่นทั่วไปแต่ก็จะหยุดกินเมื่ออิ่มเท่านั้น

2.4 ภูมิปัญญา

สิ่งที่เป็นมรดกตกทอดอย่างหนึ่งที่แสดงถึงภูมิปัญญาของชนเผ่าชาวกู ที่คนทั่วไปรู้จักกันดีเมื่อพูดถึงชาวกู คือ “ บอเลา ” หรือ “ กระบอกตุค ” บอเลาเป็นอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูง พุ่งเร็ว ไม่มีเสียง มีความรุนแรงสูง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชนเผ่าชาวกูที่มีมาช้านาน

บอเลาเป็นอาวุธประจำกายที่ใช้ในการล่าสัตว์ ทำมาจากไม้ไผ่โดยใช้กระบอกไม้ไผ่ยาวทำเป็นสองชั้นสวมทับกัน ส่วนลูกดอกก็ทำจากไม้ไผ่เช่นเดียวกัน โดยจะตัดไม้ไผ่ยาวประมาณ 7-9 นิ้ว นำมาเหลาให้เล็กกลมจนมีขนาดเท่ากับก้านมะพร้าว ส่วนปลายของลูกดอกจะเหลาให้แหลมยาวประมาณ 1 นิ้ว ไว้สำหรับชุบยาพิษที่ทำมาจากยางน่อง ซึ่งยางน่องนี้เองที่มีพิษร้ายแรงมากเมื่อถูกสัตว์หรือคนขางของมันจะเข้าสู่กระแสเลือด และเข้าสู่หัวใจ

ปัจจุบันเด็กรุ่นใหม่ทั้งปู ปลา และแมน รู้จักเครื่องมือที่ใช้ในการล่าสัตว์นี้เป็นอย่างดี เนื่องจากได้รับการปลูกฝังสั่งสอนมา แต่จะรู้เพียงวิธีการทำและความรุนแรงของมันเท่านั้น แต่จะถูกห้ามไม่ให้เล่นเนื่องจากเป็นอันตราย ส่วนนมกฤษก็เช่นเดียวกัน มีความรู้เกี่ยวกับ “ บอเลา ” เป็นอย่างดี และเคยมีโอกาสดูได้ใช้ แต่ในปัจจุบันนมกฤษเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่าไม่ได้ใช้นานแล้ว

“ ไม่ได้แล้ว ถ้าเด็กรุ่นเรานะเค้าไม่ใช้ มันใช้ยางคันไม้ยางน่องจากต้นไม้มันเป็นแบบเหมือนยางพาราไง เป็นแบบนี้แหละ แล้วเค้าก็เอาไม้แล้วก็ทาทาสองหน้าใจ ให้มันแห้งแล้วก็ทาทอก คอยให้มันแห้งมันก็จะหนา เค้าจะเก็บไว้ใช้หลายปีไป แล้วทีนี้เค้าเอาลูกดอกมันนะ

นะ ทาแล้วก็บดๆๆเล็กๆ ทีนี้เค็กรุ่นหลังมันก็ไม่กล้าเล่นกันไง เพราะยางมันโดนแล้วมันไม่มียา
แก้ใจ ถ้ามีแผลที่มีอยู่แล้วมันจะเข้าลึกเลยแหละ แต่พวกที่พ่ทลุงยังใช้อยู่ ต้นมันใหญ่เหมือนต้นยาง
มีนะที่น้ำตกวังตะไคร่นะมี ในป่าก็ยังมี ”

(คมกฤษ ศรีธารโต , สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2549)

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชนเผ่าชาวกู ถูก
กลืนไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งโอกาสในการใช้อาวุธเช่นนี้ไม่มีในปัจจุบัน
ทำให้ไม่สามารถแสดงอัตลักษณ์ทางด้านนี้ออกมาได้

2.5 ความเชื่อ

ในเรื่องความเชื่อของชนเผ่าชาวกูนั้น ชนเผ่าชาวกูมีความเชื่อในเรื่องสิ่งที่อยู่เหนือ
ธรรมชาติ ทั้งเรื่องไสยศาสตร์ เวทมนตร์คาถา ภูตผีวิญญาน รวมทั้งมีความเกรงกลัวต่อสิ่งที่
เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ ตามธรรมชาติ และความเชื่อต่างๆเหล่านี้แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน
ดังนี้

2.5.1 ความเชื่อเรื่องสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ

ความเชื่อเรื่องสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาตินี้ มีการแสดงออกในเรื่องความเชื่อที่
เกี่ยวข้องกับไสยศาสตร์ เวทมนต์คาถา ภูตผีวิญญาน ดังนี้

1) ความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์

ความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์นั้น ชนเผ่าชาวกูมีความเชื่อว่า เวทมนตร์คาถาช่วย
ขจัดปัดเป่าสิ่งชั่วร้าย และช่วยบรรเทาความเจ็บป่วยรวมทั้งสามารถช่วยป้องกันภูตผีปิศาจได้

ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ครอบครัวชาวกูครอบครัวนี้มีความเชื่อในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
กับไสยศาสตร์ ทั้งการรักษาโรค การใช้เวทมนต์ในการขจัดสิ่งชั่วร้าย โดยในเรื่องการรักษาโรค
นั้น พบว่า คมกฤษมีความเชื่อในเรื่องการใช้เวทมนต์ของหมอผีที่เผ่าของเขาว่าสามารถรักษา
อาการของโรคต่างๆได้หายขาดโดยคมกฤษเล่าว่า ในเผ่าของเขาจะมีหมอผีประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็น
ผู้คอยรักษาโรคต่างๆให้แก่สมาชิกในกลุ่ม ผู้ที่เป็นหมอผีจะต้องเป็นผู้ที่เรียนมาทางด้านนี้
โดยเฉพาะ ซึ่งเมื่อก่อนคมกฤษเล่าว่าอาจารย์ไพบูลย์ก็เคยได้รับการยกย่องว่าเป็นหมอผีประจำ
หมู่บ้าน และคมกฤษยังมีความเชื่อว่าอาจารย์ไพบูลย์สามารถรักษาโรคทุกโรคได้หายขาดหมด

ซึ่งความเข้าใจในเรื่องนี้ของคณกฤชเกิดจาก ในอดีตอาจารย์ไพบูลย์ได้เข้าไปใช้ชีวิตในหมู่บ้านชาวกาเพื่อศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชนเผ่าชาวกา กลุ่มนี้ และสร้างความไว้วางใจและความเชื่อถือด้วยการเรียนวิชาจากหมอผีคนเก่าของหมู่บ้าน ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านให้ความเคารพและไว้วางใจอาจารย์ไพบูลย์เป็นอย่างมาก ดังนั้น อาจารย์ไพบูลย์จึงได้รับการยกย่องว่าเป็นหมอผีผู้ซึ่งมีวิชาในการรักษาโรคต่างๆ ได้ด้วยเวทมนต์คาถา

“ พวกนี้เค้าจะเชื่อว่าผมทำได้ เพราะเรียนมา เรียนมาจากหมอผีที่บ้านของเค้า เรียนจากหมอผีที่หมู่บ้านที่ชื่อทอง พวกนี้ก็เลยเชื่อว่าผมทำได้ เพราะเรียนมานะ เพราะฉะนั้นพอเสกคาถาอะไร ก็กินได้แล้ว อย่างปวดหัวเนียให้กินยาพารา ถ้าให้กินเฉยๆ เนียไม่หายนะ แต่ถ้าเสกให้ก่อนเนียกินแล้วหาย ตอนนี้อยู่ ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

ผู้วิจัยได้สอบถามคณกฤชถึงเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยเมื่อตอนอยู่ที่หมู่บ้านชาวกาว่ามีการรักษากันอย่างไร มีหมอประจำหมู่บ้านหรือไม่ ซึ่งคณกฤชบอกว่ามี เป็นหมอที่รักษาทางเวทมนต์สามารถรักษาทุกโรคได้หายขาด แต่ในปัจจุบันไม่มีหมอเช่นนี้เหลืออยู่แล้ว เนื่องจากปัจจุบันหันไปรักษาทางแพทย์แผนปัจจุบันกัน

“ มีครับ เค้าเป็นหมอเิง เค้ารักษาทางมนต์เค้าเิง (หายมัยยะ) หาย เมื่อก่อนพ่อ (อ.ไพบูลย์) เค้าก็เิงเิง ก็รักษาหาย รักษาทุกโรคเลย หาย เค้าเรียนนะ แต่เค้าเรียนตอนนั้นเรียนทางยาวิ แต่เดี๋ยวนีไม่มีซักคนแล้วมั้ง พวกคนเฒ่าคนแก่ เด็กรุ่นใหม่ไม่มีเลย เด็กรุ่นใหม่ไม่รู้รักษาหมอหลวง ”

(คณกฤช ศรีธารโต, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2549)

ส่วนความเชื่อในเรื่องการใช้เวทมนต์คาถาเพื่อขจัดสิ่งชั่วร้ายหรือสามารถรักษาโรคได้นั้น พบว่า พวกเขาเชื่อในเรื่องของกินบางอย่างที่พวกเขาถือว่าเป็นของต้องห้ามหรือ “ ปิ่นแดง ” แต่หากได้รับการเสกคาถาจากหมอผีหรือผู้ที่มีวิชาความรู้เกี่ยวกับไสยศาสตร์ก็จะสามารถกินได้

“ เวลาจะกินอะไรนะ บางทีคณกฤชจะไม่ให้ปู ปลา กิน บางอย่างนะ อย่างเช่นซื้อจำปาตะมาจากปักษ์ใต้มาให้กินกันนะ มาถึงคณกฤชจะไม่ให้กิน เพราะมันเป็นปิ่นแดง เด็กห้ามกิน เพราะฉะนั้นจะต้องเสกคาถาให้ ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

ความเชื่อของคัมภีร์ที่มีในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับไสยศาสตร์นี้ มีการถ่ายทอดให้แก่ ปุ ปลูกา และแมน ทำให้พวกเขาจึงยังคงมีความเชื่อในเรื่องนี้เช่นเดียวกับคัมภีร์มาจนปัจจุบัน

2) ความเชื่อในเรื่องภูติ ผี วิญญาณ

จากการวิจัย พบว่า ครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้ยังคงมีการแสดงออกในความเชื่อ เรื่องภูติ ผี วิญญาณผ่านทางวจนภาษาและอวจนภาษา ซึ่งแสดงออกอย่างชัดเจนทั้งคัมภีร์ ปุ ปลูกาและแมน โดยพวกเขาจะเกรงกลัวสิ่งต่างๆรอบตัวบางอย่าง ซึ่งสืบเนื่องมาจากจากความเชื่อ เรื่องผี วิญญาณที่ทำให้พวกเขาฝังใจอยู่ตลอดเวลาว่าในที่มืดทุกที่จะต้องมีผีสิงสถิตอยู่

โดยคัมภีร์ที่อาศัยอยู่ที่บ้านสวนจะพยายามนอนให้หลับตั้งแต่หัวค่ำ เพื่อ หลีกเลี่ยงการอยู่ในที่มืด เนื่องจากหากหลับแล้วก็จะได้ไม่รู้เห็นสิ่งต่างๆรอบตัวในที่มืด ซึ่งคัม ภีร์บอกกับผู้วิจัยว่าสองสามทุ่มก็จะเข้านอนแล้ว

“ ถ้าไม่มีอะไรทำ สองสามทุ่มก็เข้านอนแล้ว ”

(คัมภีร์ ศรีธารโต , สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

ซึ่งอาจารย์ไพบูลย์กล่าวว่า การที่คัมภีร์นอนตั้งแต่หัวค่ำเนื่องมาจากเรื่อง ความเชื่อที่ว่าทุกหนทุกแห่งล้วนแต่มีผีอยู่ ดังนั้นเมื่อหลับก็ไม่ต้องรับรู้อะไรภายนอก

“ เค้าจะนอน หัวค่านี่จะนอนแล้วนะคัมภีร์ เพราะหลับแล้วไม่รู้เรื่องอะไร ถ้า ไม่หลับนี่จะรู้ว่าเป็นอะไร ใครเป็นใคร ยังไงนี่นะ เพราะฉะนั้นเค้าจะพยายามหลับ เพื่อไม่ให้รู้ ไม่ให้เห็นอะไร คือมันอยู่ในความเชื่อ มันเป็นความเชื่อของเค้าว่าทุกหนทุกแห่งมีผีอยู่ ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

นอกจากนั้น ความเชื่อในเรื่องผีวิญญาณนี้ยังแสดงออกผ่านพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การไม่ตัดเล็บในตอนกลางคืน โดยที่คัมภีร์พูดว่า คัมภีร์จะไม่ตัดเล็บในตอน กลางคืน เมื่อถามก็ให้ความว่าเกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องผีบางอย่างแต่เขาไม่สามารถอธิบายได้ให้ เข้าใจชัดเจนถึงรายละเอียดได้ เพียงแต่บอกได้เพียงเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผี

“ ห้ามตัดเล็บตอนกลางคืน เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผีอะไรซักอย่าง ”

(สุคตสวรรค์ พุทธสุวรรณ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

นอกจากนั้นความเชื่อในเรื่องผีวิญญาณที่สิงสถิตอยู่ในทุกหนทุกแห่งนี้ ทำให้ปู และปลา แสดงพฤติกรรมต่างๆที่เพื่อนสามารถรับรู้ได้ว่า ทั้งสองคนเชื่อในเรื่องผีเป็นอย่างมาก ซึ่ง การแสดงออกของปูและปลาจะเห็นได้ชัดเจนในพฤติกรรมประจำวันทั่วไป เช่น การไปเข้าห้องน้ำ ที่ไม่สามารถไม่ไปคนเดียวได้ หรือเมื่อได้ยินเสียงลมพัดประตูปิดแม้ในขณะที่นั่งเรียนและมีเพื่อน นักเรียนนั่งอยู่เต็มห้อง ทั้งสองคนก็แสดงพฤติกรรมออกมาอย่างชัดเจนว่ามีความเชื่อในเรื่องนี้อย่าง มาก

“ ปลาเค้าจะกลัวผีมาก เค้าไม่กล้าไปเข้าห้องน้ำคนเดียวต้องชวนคนอื่นไปด้วย ”

(มัลลิกา รอดเกตุกุล , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“ เวลาเค้าได้ยินเสียงลม ลม มันพัดแรงๆ และเค้าก็ตกใจ พออยู่ในห้องพลม พัดประตูปิด เค้าก็กลัว วิ่งไปหลบกันกับพี่ๆ 2 คน พวกหนูก็จำกัน ”

(นันทพร กลิ่นหอม , เพื่อนนักเรียน , สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

2.5.2 ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของหน้าอก

ความเชื่อในเรื่องการเห็นความสำคัญของหน้าอกนั้น เป็นความเชื่อที่สืบเนื่องมาจากหน้าอกหรือนมแม่ เป็นอวัยวะทำหน้าที่ในการให้นมแก่เด็กเพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ และเติบโตขึ้นมาได้ ดังนั้นพวกเขาจะเชื่อเรื่องข้อห้ามบางประการที่จะทำให้หน้าอกไม่โต เช่น เรื่องการกลัวรังกิ้งน้ำ หรือการห้ามรับประทานขนุนจำปาตะ

แต่อย่างไรก็ตามข้อห้ามต่างๆข้างต้นก็มีวิธีในการแก้ไขได้ด้วยความเชื่อในเรื่อง หมอผีผู้มีเวทมนต์ โดยเมื่อปู ปลา เห็นรังกิ้งน้ำแล้วรู้สึกกลัว อาจารย์ไพบูลย์จะบอกให้เด็ดขอด ใบไม้มาทัดหูถือเป็นการแก้เคล็ด ทำให้ในปัจจุบันเมื่อเห็นรังกิ้งน้ำพวกเขาก็เด็ดขอดของใบไม้มาทัดหูตามวิธีของอาจารย์ไพบูลย์ หรือการไม่รับประทานอาหารที่เป็น “ปิ่นแดง” ก็จะแก้ไขได้ด้วยการเสกคาถาก็จะสามารถกินได้

“ เห็นรังกิ้งน้ำนี่ยังกลัวนะ พอรังกิ้งน้ำขึ้นเนี่ยจะกลัว เพราะคมกฤษบอกให้กลัว กลัวเพราะมันมีความเชื่อของเค้าว่า ถ้าเด็กดูเนี่ยนมจะไม่โต ทุกอย่างทั้งหมดเนี่ยจะลงที่นมหมด เลยนะ ต้นไม้ห้ามเล่นนะ นมจะไม่โต เวลารังกิ้งน้ำขึ้นเนี่ยก็จะวิ่งกลัวกันแต่ถ้าเด็ดขอดไม้มา เหน็บหูชกอันเนี่ยก็จะหายกลัว เล่นได้แล้ว ดูได้แล้ว ”

(ไพบูลย์ ดวงจันทร์ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

“ไอ้ขุนจำปาคะที่ว่านะเด็กผู้หญิงกินไม่ได้นะ มันเป็นป็นแต่ตั้ง ก็อนมจะไม่โต
อย่างนี้เนี่ยนะ ที่นี้ที่เชื่อหรือห้ามอย่างนั้นก็เพราะว่า นมเท่านั้นที่จะเลี้ยงเด็กได้ นมแม่เท่านั้นเอง ”
(ไพบูลย์ ดวงจันทร์, ผู้อุปการะ, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2549)

ความเชื่อนี้เป็นความเชื่อที่เกิดขึ้นกับทั้ง คมกฤช ปู ปลาและแมน โดยมีคมกฤช
เป็นผู้ถ่ายทอดความเชื่อเหล่านี้แก่สมาชิกชาวโกคนอื่น

2.5.3 การรักษาโรคด้วยการใช้สมุนไพร

พวกเขาทั้งหมดมีความเชื่อว่า ยาแพทย์แผนปัจจุบันไม่สามารถรักษาโรคได้
หายขาดได้ การจะรักษาโรคที่ได้ประสิทธิผลจะต้องใช้สมุนไพรประจำหมู่บ้านของพวกเขา
เท่านั้น โดยอาจารย์รุ่งนภากล่าววว่า ปูเล่าให้ฟังว่าเป็นโรคหอบรักษาโดยใช้ยาแพทย์แผนปัจจุบัน
ทั่วไปไม่หาย จะต้องใช้สมุนไพรที่แม่ส่งมาให้จากที่บ้านของเขาจึงจะหายขาด

“แล้วก็ยังเล่าว่าเวลาเจ็บป่วยเนี่ย เค้าจะใช้สมุนไพรของเค้า เค้ายังบอกเลยว่า หนู
เป็นหอบรักษาพวกยาที่หมอรักษาเนี่ยไม่หาย ต้องให้แม่เอามาจากเผ่าเค้าเนี่ย ะเป็นสมุนไพรมาฝน
กับฝาสาละมี มันจะมีลักษณะเป็นเถา ฝนกินกับน้ำ พอฝนแล้วก็จะหายอาการก็จะดีขึ้น ”
(รุ่งนภา ตันดิชิรานุสรณ์, อาจารย์โรงเรียนนายกวิฒนากร, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2549)

2.5.4 ความเชื่ออื่นๆ

นอกจากนั้นยังมีเรื่องความเชื่ออื่นๆที่มีการแสดงออกมาให้เห็น เช่น การไม่ให้
ผู้ใดตบศีรษะเนื่องมีความเชื่อว่าจะทำให้ไม่สบาย หรือความเชื่อที่เกี่ยวกับการไม่อาบน้ำเนื่องจาก
เชื่อว่าการอาบน้ำจะทำให้สัตว์ผีดกถื่น เป็นต้น

“เค้าไม่ชอบให้ใครมาตบหัว เค้าบอกหนูว่า เนี่ยๆแอม อย่าตบหัวเรานะเพราะว่า
จะไม่สบาย พี่ปู่เค้าก็เคยบอกว่าถ้าใครมาโดนหัวพี่จะไม่สบาย ”
(ณัฐพร ฉายาประเสริฐ, เพื่อนนักเรียน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2549)

“เค้าจะไม่ชอบอาบน้ำ เพราะจะทำให้ผิตกถึง ถ้าสัตว์ไม่ได้ ตอนนี้ก็ยังไม่ชอบ
อยู่ทั้งปู ปลา แมน คมกฤษ ”

(สุคสวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2549)

นอกจากนั้นยังมีการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมบางประการที่เป็นความเชื่ออย่างหนึ่ง
เช่นการไม่ให้ตัดผม แต่ไม่สามารถทราบได้ชัดเจนว่าเป็นความเชื่อในเรื่องใด เนื่องจากพวกเขาไม่
สามารถอธิบายให้บุคคลอื่นเข้าใจได้

“เค้าจะมีความเชื่อเรื่องทำไมถึงไม่ตัด บางที่ลูกเค้าผมยาว เราก้เอ้ ทำไมเค้าไม่ตัด
จะตัดให้เอามั้ย เค้าก็จะไม่ยอม ที่นี้เราก้คิดว่ามันต้องมีอะไร พ่อเค้าอาจจะบอกอะไรไว้ก็ได้ว่า
ไม่ให้คนโดนตัว ไม่ให้อะไรอย่างนี้หรือเปล่า”

(สุคสวาทดี พุทธสุวรรณ , ผู้อุปการะ , สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2549)

จะเห็นได้ว่าแม้พวกเขาจะย้ายมาอยู่ในที่นครนายกแล้วแต่พวกเขายังคงแสดงออก
ในเรื่องความเชื่อต่างๆที่พวกเขายึดถือผ่านทางวจนภาษาและอวจนภาษา

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้ ยังคงมีการแสดงออกมา
ให้เห็นอย่างชัดเจน ซึ่งจากการวิจัยพบว่ามีการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ในลักษณะที่แตกต่างกัน
ออกไปในแต่ละคน ดังตารางที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 15 ตารางแสดงการแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของครอบครัวชาวกู

ครอบครัวชาวกู	ลักษณะการแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม				
	ระบบสื่อสารและภาษา	ลักษณะท่าทางและการแต่งกาย	อาหารและนิสัยการบริโภค	ภูมิปัญญา	ความเชื่อ
คกกฤษ	- แสดงออกแก่บุคคลใกล้ชิดและบุคคลที่ให้ความเคารพยกย่องในตัวเขา - เมื่อต้องการปกปิดไม่ให้ผู้อื่นรู้ถึงที่ตนเองสื่อสาร	- คงอัตลักษณ์ในเรื่องไม่พิถีพิถันในการแต่งกาย - เริ่มเห็นความจำเป็นในการดูแลรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า	- เริ่มเปลี่ยนพฤติกรรมการรับประทานอาหารครั้งละหลายๆ - เริ่มเข้าใจการรับประทานอาหารตามมืออาหาร	- รู้จักและสามารถใช้บอเลาได้ แต่ไม่สามารถแสดงออกได้เนื่องจากไม่มีโอกาสในการใช้	- มีความเชื่อในเรื่องต่างๆและแสดงออกมาอย่างชัดเจน
ปู	- แสดงออกแก่บุคคลใกล้ชิด - เมื่อต้องการปกปิดไม่ให้ผู้อื่นรู้ถึงที่ตนเองสื่อสาร	- แสดงพฤติกรรมการเล่น โลก โผน และใช้กำลัง - เริ่มรู้จักการแต่งกายตามความสวยงาม - เข้าใจในเรื่องการทำ ความสะอาดเสื้อผ้า - สวมใส่เสื้อผ้าที่มีสีสันสดใส	- เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภค แต่ยังคงรับประทานครั้งละหลายๆอยู่	- รู้จักแต่ไม่เคยได้มีโอกาสใช้บอเลา	- มีความเชื่อในเรื่องต่างๆและแสดงออกมาอย่างชัดเจนเนื่องจากได้รับการถ่ายทอดความเชื่อต่างๆมาจากคกกฤษ

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ครอบครัวชาวไทย	ลักษณะการแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม				
	ระบบสื่อสารและภาษา	ลักษณะท่าทางและการแต่งกาย	อาหารและนิสัยการบริโภค	ภูมิปัญญา	ความเชื่อ
ปลา	- ไม่แสดงออกเนื่องจากไม่สามารถใช้ภาษาไทยได้	- แสดงพฤติกรรมการเล่น โลก โผน และใช้กำลัง - เริ่มรู้จักการแต่งกายตามความสวยงาม - เข้าใจในเรื่องการทำความสะดวกเสื้อผ้า	- เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภค แต่ยังคงรับประทานครั้งละหลายๆอยู่ แต่ยังคงรับประทานครั้งละหลายๆอยู่	- รู้จักแต่ไม่เคยได้มีโอกาสใช้บอเลา	- มีความเชื่อในเรื่องต่างๆและแสดงออกมาอย่างชัดเจนเนื่องจากได้รับการถ่ายทอดความเชื่อต่างๆมาจากคคมกฤษ
แมน	- ไม่แสดงออกเนื่องจากไม่สามารถใช้ภาษาไทยได้	- แสดงพฤติกรรมการเล่น โลก โผน และใช้กำลัง - เริ่มรู้จักการแต่งกายตามความสวยงาม - เข้าใจในเรื่องการทำความสะดวกเสื้อผ้า	- เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภค แต่ยังคงรับประทานครั้งละหลายๆอยู่	- รู้จักแต่ไม่เคยได้มีโอกาสใช้บอเลา	- มีความเชื่อในเรื่องต่างๆและแสดงออกมาอย่างชัดเจนเนื่องจากได้รับการถ่ายทอดความเชื่อต่างๆมาจากคคมกฤษ

กล่าวโดยสรุป ครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้ที่ย้ายถิ่นฐานมาอาศัยที่จังหวัดนครนายก มีการใช้การสื่อสารทั้งทางวจนภาษาและอวจนภาษา ที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ชาวไทยของพวกเขาเอาไว้ 2 ประเภท ได้แก่

1. อัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคล
2. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ซึ่งการแสดงอัตลักษณ์ความเป็นชาโงของคนเองออกมานั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ว่าสื่อสารกับใคร หรืออยู่ในสถานการณ์แวดล้อมแบบใด โดยที่บุคคลหรือสถานการณ์ที่ต่างกันไป การแสดงออกก็จะต่างกันไปด้วย

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการแสดงอัตลักษณ์ของครอบครัวชาโงครอบครัวนี้ จะแสดงความเป็นเผ่าพันธุ์ของคนเองออกมาใน 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การแสดงออกตามสถานการณ์ โดยครอบครัวชาโงจะแสดงออกเมื่ออยู่ในสถานการณ์การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มที่มีลักษณะร่วมแสดง หรือการแสดงที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการ
2. การแสดงออกตามความสัมพันธ์กับบุคคลคู่สื่อสาร โดยครอบครัวชาโงจะแสดงอัตลักษณ์ให้เห็นแก่บุคคลที่รู้สึกคุ้นเคยไว้วางใจ และให้การยอมรับในความเป็นชาติพันธุ์ชาโงของพวกเขา